

سورنگ

کھووارو پرائو بشاؤ نو

تحقیق و تدوین: گل نواز خاکی

ناشر: انجمن ترقی کھووار چترال

آغا خان کلچرل سروس پاکستان (تعاون)

سورینک

کھووارو پرا نو بشاؤ نو

تحقیق و تدوین: گل نواز خاکی

انجمن ترقی کھووار چترال

ناشر:

درستی حقوق محفوظ

کتابونام	سورنگ
تحقیق، ترتیب و تدوین:-	گل نواز خاکی
ناشر:-	انجمن ترقی کھووار جھیرار
سال اشاعت:	۲۰۱۰ء
کمپوزنگ:	فردوس خان فدا
مطبع:	چترال پرنٹنگ پریس زرگرانہ روڈ چترال
تعداد:	۵۰۰
قیمت:	۱۵۰ روپے
لیکوپتہ: 1-	مرکزی دفتر انجمن ترقی کھووار جھیرار، ہسپتال روڈ چترال
2-	شا کر بک سنٹر اسٹیشنرز غوڈوم بازار ایرپورٹ روڈ چترال
3-	کا کا خیل نیوز ایجنسی شاہی قلعہ روڈ چترال
4-	افضل نیوز ایجنسی کڑوپ ریٹ بازار ایرپورٹ روڈ چترال
5-	فیض کتاب گھر چترال
6-	احسان کتاب محل بونی چترال

فہرست مضامین

نمبر شمار	فہرست	نمبا
۱	پیش لفظ	۱
۲	تان موڑی لو	۲
۳	شوگو چے مشقو لی	۳
۴	جان بڈلف چے "H,C Thomson" کتاباری	۱۲
۵	لوٹ اوویر و شو تو بشاؤ نو	۱۳
۶	بروز و مشرف خان مشرفو بشاؤ نو	۱۵
۷	مہمند ارہ بیر و تاریخی غاڑ	۲۷
۸	سنگور و اعتبار شاہ قلمدار و بشاؤ نو	۳۰
۹	بروز و نعمت خانو بشاؤ نو	۳۳
۱۰	تھمپتر ارہ خدار و متو بشاؤ نو	۴۲
۱۱	ژو غور و عملدار خانو بشاؤ نو	۶۱
۱۲	راجہ عبدالقادر و بشاؤ نو	۶۲
۱۳	پرا بیکو نادر و ملک و بشاؤ نو	۶۳
۱۴	پلمھو کو گل مانو بشاؤ نو	۷۱
۱۵	خوشو بھتان "موریو" بشاؤ نو	۷۶
۱۶	اور غو چو ناز و نینو صفت	۷۸
۱۷	ژو غور و فرد و سیو بشاؤ نو	۷۹

۱۸	لوٹ اوویر ونگامن شوبشاؤنو	۸۵
۱۹	”بروک“ ژا سپرو غزل خانو بشاؤنو	۸۶
۲۰	ژو غور و حبیب گلو بشاؤنو	۸۹
۲۱	ژو غور و عبدالصاحب خانو بشاؤنو	۹۶
۲۲	اوویر کو میر کھنو بشاؤنو	۹۷
۲۳	پرا بیکو یدغہ جو نظم	۹۹
۲۴	یا سناری نادرین اسکوتہ اسکہ نائب صوبیدار و بشاؤنو	۱۰۱
۲۵	بروز و سلطان جانو بشاؤنو	۱۰۲
۲۶	بروز و عبدالحسینو بشاؤنو	۱۰۳
۲۷	بروز و گل سمبر خانو بشاؤنو	۱۰۹
۲۸	بوہتول گولو حاصل خانو بشاؤنو	۱۱۰
۲۹	درو سو پر دوس خان لالو بشاؤنو	۱۱۲
۳۰	درو سو قلمدار خانو بشاؤنو	۱۱۵
۳۱	او یونار چھتر ارتو نسیر و بو پرانو بشاؤنو	۱۱۶
۳۲	سوئیر و ملنگ بشاؤنو	۱۱۸
۳۳	بکیمو سعادت پناہو بشاؤنو	۱۱۹
۳۴	کیسو باچہ خان ہماو بشاؤنو	۱۲۱
۳۵	چھترار و مفتاح الدین تحصیلدار و بشاؤنو	۱۲۳
۳۶	ہیکو ہوا کبر خانو یادا بشاؤنو	۱۲۶

۱۲۷	اولیو حمید و بشاؤنو	۳۷
۱۲۹	کوژدوقپ سفید خان وزیر تجارت و بشاؤنو	۳۸
۱۳۱	دروسو سید احمد خان و بشاؤنو	۳۹
۱۳۳	دروسو سید اما نو بشاؤنو	۴۰
۱۳۵	گرو میرو میر احمد خان و بشاؤنو	۴۱
۱۳۶	صوبیدار محبوب عالم خان و بشاؤنو	۴۲
۱۳۷	کیسوما یون بشاؤنو	۴۳
۱۳۹	دروسو یوبا و بشاؤنو	۴۴
۱۴۰	مغلانندیہہ چھترار و گلاب خان حوالدار میجر و بشاؤنو	۴۵
۱۴۲	اولیو با چھا خان و بشاؤنو	۴۶
۱۴۳	کیسوشیرینو بشاؤنو	۴۷
۱۴۷	”کرامہ آئور پرانو“ بشاؤنو	۴۸
۱۴۸	بروز و کرونے پکوغ بشاؤنو	۴۹
۱۵۰	اولیو رحمت نیاز آسقالو بشاؤنو	۵۰
۱۵۱	یور جو غومیر حسینو بشاؤنو	۵۱
۱۵۲	بروز و عبداللہی پہلوانو بشاؤنو	۵۲
۱۵۴	دروسو سیاؤلو بشاؤنو	۵۳
۱۵۶	چھترار و رستم چولالو بشاؤنو	۵۴
۱۶۲	چھترار و میر گل امرو بشاؤنو	۵۵

۱۷۱	غلام نبی عرف مہک برار و بشاؤنو	۵۶
۱۷۶	بروز و رحمت الہیو بشاؤنو	۵۷
۱۷۹	سوکھا ماسٹر و بشاؤنو	۵۸
۱۸۱	تور کھوؤ بوڈی دیک	۵۹
۱۸۳	پرکوسپود و لت خانو بشاؤنو	۶۰
۱۸۴	بونیر رحمت تکبیر و بشاؤنو	۶۱
۱۸۵	گرام لشتو فد اعلیٰ خان عرف بابلی حاکیم و بشاؤنو	۶۲
۱۸۶	ژوغور و سیلی خانو بشاؤنو	۶۳
۱۸۷	بروز و عزت ولی خانو یادا "یورمس خانو" بشاؤنو	۶۴
۱۸۸	دروسونازک بدنو یادا مسلم بی بیو بشاؤنو	۶۵
۱۸۹	بروز و رحمت شیر جهان (عرف کمانڈرو) بشاؤنو	۶۶
۱۹۱	خیر آباد و سکندر شوچے خانو موڑہ بشاؤنو	۶۷
۱۹۲	اشور جان محمد صفو	۶۸
۱۹۴	غزل خانو اشور جان	۶۹
۱۹۶	عبدالستار خان عرف میتار و اشور جان	۷۰
۱۹۸	کور اغو ماسٹر و یر و اشور جان	۷۱

پیش لفظ

ایک سال سے کم عرصے کے دوران کھوار لوک گیتوں کا دوسری جلد کتابی صورت میں منظر عام پر آنا اور اس کتاب کے حوالے سے چند جملے تحریر کرنا میرے لئے اعزاز کی بات ہے۔ کھوار لوک گیتوں کی پہلی کتاب تھورون 2010 میں انجمن ترقی کھوار چترال نے آغا خان کلچرل سروس کی مالی اعانت سے شائع کیا تھا۔ لوک گیتوں کی یہ دوسری جلد سورنک بھی اسی ادارے کی مالی اعانت سے کتابی صورت میں منصہ شہود پر آئی ہے۔ پہلی جلد کو کھوار کے قارئین نے جو پزیرائی بخشی اور اسے جس طرح ہاتھوں ہاتھ لیا اسکی نظیر انجمن کی مطبوعاتی تاریخ میں نہیں ملتی۔ تین مہینے سے کم عرصے میں کتاب کی پانچ سو کا پیاں فروخت ہو گئیں۔ اور پہلی بار انجمن کے زیر اہتمام چھپنے والی کسی کتاب کو یہ پزیرائی نصیب ہوئی ہے۔ پہلی جلد کے مصنف اور چترال کے بزرگ شاعر، ادیب گل نواز خاکی نے انتہائی مختصر عرصے میں دوسری جلد کا مسودہ تیار کر کے اپنے جوان ہمت اور جوان دل ہونے کا ثبوت دیا ہے جس کیلئے وہ توصیف و تحسین کے مستحق ہے۔ چترال کے قدیم لوک گیتوں کو یکجا کر کے گل نواز خاکی نے ثقافتی یلغار کے اس دور میں ایک اہم قومی ذمہ داری کو احسن طریقے سے نبھایا ہے۔ امید ہے کہ چترال کے لوک گیتوں کی اس خوبصورت کتاب کی اشاعت کے بعد کھوار زبان و ثقافت سے دلچسپی رکھنے والے افراد کو اطمینان حاصل ہوگا۔ کتاب کی اشاعت کیلئے مالی اعانت پر میں انجمن ترقی کھوار کی طرف سے آغا خان کلچرل سروس کا شکریہ ادا کرتا ہوں۔

محمد یوسف شہزاد

صدر انجمن ترقی کھوار چترال

تان موژی لو

اللہ پاکو لاکھ بار شکر کہ ”کھووارو قدیم شاعران پرانو کڑومان“ سورنکا“ شامل کوری کھووارو خوش دور کان خدمتہ پیش کوریکو بچے اسپت تھمد رستی، صحت و عمر نصیب آریر۔ تھورونو چا، سورنکو بچن دی بوڑا غین بی معلومات شیر وان ساری ای غیر یو بچو مکہ جو بارہ تر وئے مکالہ خبار گناؤ علاقہ علاقہ قاری پورہ تصدیقار اچی، تن تسلیم سورنکو عزت مان قاریمان پر وٹھ انلیکو قابلہ بوسیان۔ حاجتی مسودات ہرونی امبوہ جمع کورونو ہونی۔ کہ عمر وفا کوری زندگی نصیب بیرو برائے، تھہ انشا اللہ تعالیٰ پرانو بٹاؤ تان ترویو کتاب ”پیرشو“ پسہ ویریشی عئے پسہ خدمتہ پیش کوریکا کو تہی نوکوسی، ملال نو بوسی، صرفی پسہ دُعان ضرورت شیر۔ تان دُعا اسہ مور و خور۔ ہیہ لوسکی کہ انسانی کھوششا کی خمی ضرور ہونی۔ اللہ پاکو لوٹ زانا ر غیر خور کیہ اشاری پورہ و مکمل نو۔ کوریکو ہش کیا غ پھیر و برائے یا غنچی حائے، اسپت نو نیویشی، اچو بچشی موژی مودیور۔ امید شیر کہ ہے سلسلہ اسہ کلاکپ نو دیتی، ہر دیار اسہ تہہ دیتی اسہ شرسٹو کوری، اسپت حوصلہ دیتی اسہ ہمتوز یا تھینی۔ اسہ بوا موبخ مہربان ”سورنکو“ بچن بویا کم کیہ قسمہ دی کی تعاؤن کوراؤ اسونی۔ دروسار گنی پر ابیکہ، غیدور، یاسینہ پت جو غوزار پر وٹھی گیتی لو ان دیاؤ اسونی۔ نامان کیدکار غیر ہتے تمام مہربان ہر دیار ہزار زنجی شکر یو کوروسیان۔ و گیاک وختو بچے دی تان عزتو لائق مہربان سار زیاتریات تعاؤن بچن غیغ غیر نیک بچو رتن۔ یقین شیر کہ اکیدہ دی تسمار مینا دار پوت موقہ دوی

اخیرا اودہ پسہ گنی آغہ خان کلچر سروس پاکستانو سُم جُستہ جُستہ انجمن ترقی کھوار چھترارو ہر دیو کڑومیار شکر یو کومان کہ سورنکو پر وٹھ انلیکو بچن ہر قسمہ تعاؤن آرینی۔
پسہ حقہ چھوتی پھیر و برار

گل نواز خاکی شاہ میر اندیہہ سینگور چھترار

شوئگ اوچے مشقو لی

شوئگ شوغورار، مشقو لی موغار، کھاڑ سبق نور یرو، نیو شیک ھیتا نئے نوگوئی، کھاڑ امان
 الملک ھیتارو موڑ دورو۔ مشقو لیوسوم غنچ ناینہ سادہ وختو سادہ شاعران خالس کھوؤ ارار غیر خور کیہ
 وارار وادی نو کنیدیان شوغور اوچہ موغ لوٹ کوہ تحصیلو جو تاریخی دیہہ، لوٹ کوہوت بوغا و انست
 شوغور گوئے، تے آچہ موغ، شوغور و شوئگ پوڑان ایشکھیاک و مشقو لی پر چمان صفتو آسمانہ کھوٹ
 کوریکا جسمت نو باک، تان موقفہ کھاڑ ڈانگ، کھاڑ تان تان دیہاری ایغو کڑ و مان جواب دونیان
 ، ایغونہ کیتی ھیتان موڑی شعری ادبہ مقابلہ بولم باؤ شیر، مکم و دی خیالواظہارا کھاڑ بے درمان،
 کھاڑ تیز، یارخونو استچو رستمو چے تور کھوؤ واشچو دستی خانو کڑ و مان کچہ کی آشور جانو ھانگارونو بویان
 ھے قسمہ تن شوئگو چے مشقو لیو ھی کڑ و مان دی ھے زائیلہ تن زیلہ بامہ رونو بوئے۔ دام دوریکو
 بوزیات ضرورت۔ مشقو لی آشور جانو اندازہ شوئگو تے ھموٹ رے چھیر و۔

ای پوڑ وار بد عادت ای پوڑ وار بے مراد سوراخو رلوان
 دوی ژانہ مگر بوی۔ جھنمو موڑ و چوڑان آخر بوی
 چوڑان جام جو شا کو و کیہ عقل بوی

ریکو شوئگ تنغو تے چھیر و کی

پرچام کھانجہ نقشہ پوڑ بڑے ھینی
 پرچام دستی کوری اعتبار و سورا کوئی ترے ھینی
 عارفانان عمرو پوڑ پتھرے ھینی

مشقوی ران کی

تو دے بوسو پکو خور و سورو نشی تھے آف دیم
 واشوغورو موژی تہ کی لیم تہ کی لیم!
 چوڑان ہستی پولی سوچوڑ و کوری تہ پالیم

شوگ جوابہ ران کی

اے گدیری مہ برار نہ تہ غنچ پاشینی نہ دی تہ خیر نہ تہ دیکو بوس
 تھے شوغورو موژی شوشوان دیتی تو مہ لیکو بوس
 شوغوروے انگار و ژانہ نہ بو شوڑ کورالیں نہ پالیکو بوس

وختامائی وختہ شوغورو زیدہ مراخ پوچی مشقوی شوگو تہ مینو گیرؤ۔ تہ زمانا کو موران دی
 سف اہل ذوق یو و شوغورا کو موران سف پوڑ وار۔ اہی موغا کو موران سف تقا تو سورا پر چمدار
 تھے شوگ پوڑ وار ان گنی تان مینو و، مشقویوز بردست احترام کوری مشقوی دی بو خوشان گازانشی
 اسونی۔ چوڑ وار مراخ حوپی انگیتی مشقویو چھانگالہ درینیان۔ مشقوی کھاڑ پچھین تانینا۔ اقبلاش
 مشقوی راہی بویان، شوگ چوڑ وار ان گنی مشقویوز خست کویان۔ پھار راہی بکو تغوتے ریران کی۔

اے ویداؤ کانومی روئی مراخ خاپینی تو مھشیس تو مھشیس
 ویتھوک موہلو دیتی تو کاسیس تو کاسیس
 پوڑان ژان پولویر حوپی قفہ دریکو پوڑان موختو غیری چھوم ہاسیس

کندوری زمانا شوگک وے جواری بیو بیرو۔ موعا تان دُستو مشقو لیونسو تے راہی کار دُو
(جام وخت۔ جام روئے۔ ایوال ایوالو قدر، عزت احترام، شوگک موعا تور یرو۔ مشقو لی
پر حمد اران گنی شوگکوا استقبالو کار دُو۔ بس بیرو۔ مشقو لی بشار کوریکو لو دیرو کی برار! وے جواری بیو
ہو تام۔ ریکو مشقو لی تمام پر حمد ارانانن مشکھی راردو کی ایگان پتھا خہ جواری انگیور ریکو۔ سف
ایگان پتھا خہ جواری انگیکو جو دُو کیہ۔ تھے چھوچی شوگور خست کونیاں ای بور دُو کیولا کھی اچہ اُلوس
رے، تھے ای بور دُو کیوئے شوگک پھار راہی بکو مشقو لی اچہ کوری تنو تے ہوی دو یان۔

پوڑان یہ بے ایمانی چوڑان یہ گن گپی گش مباران ڈخنے تہ دژیر
پرچم روش غیرتی مہ سار اوشوریزی تہ بریریمانے

ریکو شوگک قہری بیتی بور دُو کیونیزی پھایرا پچھی ران کی

اے ویدا حوکانو قفہ ژو و سورا کیہ غوغا و کیہ غوغا و

ڈاق تہ نوڑانیا پخشہ فتح تہ خوراک بوتہ راو

ای شیتی شانگاشی کڑنچہ مینچی ویتھوک مُستافرو بوی

مشقو لی:

پرچم اسلامو ٹھون پوڑ کافرو بوی

اے گدیری کانو تو دُو دوری کسی نعلے کو پوڑیان

شوگک:

تہ لوٹ گوخہ بوی برار تہ لوٹ گوخہ بوی

مہ ٹھون قہر گیا و اتہ ٹینچے کی پھریتام تہ لوق زوخہ بوی

پرچام نست بیتی بیر پوڑتے اچتو ٹھلور شہ دار باک

مشقو لی:

پرچام شوم کی بیرائی میتان کو مشکھیدیان متار باک

شوگ: پرچمدارنا موسم مه عنت ، اوه پوڑان غلام یقینت
بیوفہ پرچمدار، کھر زہیر پرچمدار، ای گمبوری تارے کوئے منت

مشقوی: لگ منت کی آری، ہزار خیر شیر

چہنمو موڑہ پوڑان آخر شیر

پوڑنئے جم رکود کیہ عقل شیر

شوگ: پوڑ وار دوری اسور خانہ دار، پرچمدار و ہوسہ ای اوتار

توغو تن ڈیو یہ ، توغوخان ڈیو یہ توغوخر

مشقوی: پوڑان ایشکھاوے پختی امبوخ دونی تہ لوٹ گوخہ بوئے

پرچمداران ٹاکیئے ہش تہ دوم کی تہ زپ زوخہ بوئے

پرچم نوغ نعمت بوانانن کھہ ای گمبوری شیر

پوڑ چھویر شاڑ مو یو مو یو خورک ٹکان دوری شیر

پرچم نوغ باستی پوڑ سرقت ، چوڑ سرقت

شوگ: شوگ رووڑیریو غونہ نہ دحتو نو توری ریران شت

ہمی لو ان مودیت اسپہ کفرادر بیان اے نہ بت

شوگ: ٹو ہروش بے وفا پوڑان دوری پس

پرچم پوڑ کی ہونی گورو گوری پس

پرچم کھانجہ نقشہ پوڑ بڑیشینی

عارفان عمرو پوڑ شحے شینی

مشتوی:

زین کورورمہ خروا نگور خانو خرو، انگورمہ تھیا تو
 خرو سورونیشی تے دیم، سہ پرچمان اقبال
 ہیستان پرورش کوری، نیو وکو حوئی ڈق تہ لیم،
 تے مارکیہ حاجت، نیو وکو چھو پونگا، یو شوژان ہوستہ کوری، پوژان موژی
 دیتی تہ پکیم

شوگ:

اے مہ میک پاروژاؤ اے موان مشکلی کیہ ریان
 ہی لوان دیاوہ کی مہ رویتو دیو تہ دیان
 نہ دی تہ خرگسیر، نہ دی تہ غنچ پشیر نہ تو دیکو بوس
 نہ انگار کورہ شیر نہ پلکیو بوس نہ پلکیو بوس
 کیہ خیال مہ سارکوس جو، سو تھو آسمانہ ڈق تہ لیم
 شوغورے انگارو ژانغہ شوژان ہوستہ کوری
 سو کو ٹوؤ کوری تہ پالیم تہ پالیم
 اے شوغورومہ برار، تہ ای یزدی بیدو، تہ ای گاؤدی بیدو

مشتوی:

دی ژپے مہ براردی ژپے دی ژپے
 مشکلی انگیر سورچارو پوژوار کپا لتو دیکو مہ برار تو لینے
 اے گدیری مہ براری ژوغیدیان سورہ کیہ غوغاؤ
 بوتہ تہ خوراک چٹہ راؤ

شوگ:

شوگ شوغور و چھار بواوہ موغیکو خان

مشتوی:

مہ سُم کیہ برابر گفتگوا کوس

سوت سالوت چھیاک ای دُو ہوا بوس

اے گدیری مہ براری روئے مرخ ژیبونی تو نمھسیس

شوگ:

خوپی قفہ دیکو پوژان موختو لوژی چھم ہسیس

پرچم برونی ملکھون پوژ عالم، لوق پرچم پوژانتے کیہ غلیم

یہ قہر گیا وہ چوژان شُم نامیکو، خنموا ای ناموگوژ روئے ماریم

نست کی بڑک بیردو آچہ گاؤ

مشتولی:

تہ بختو پالیران جلت واؤ

پوژان بانگت دیتی ہتے موژو نیشی کومان ژانگ

شوگ:

پرچمدار بوآمبوخ ہیت بوگھر زہیر کوری مہ مارینی کومان شانگ

لاکے مہ مارانی کھوژان بخو پچھور پوژان نانگ

پرچمان شُم نامے اسپہ کفرادریشان اے نابت

مشتولی:

شوگ ژوؤ ژیریو غونہ دروختو نو توری ریران شت

پرچم برونی ملکھون موشتو موژو دیکو بلوئی شینی

شوگ:

رویان کنیور مہ نسہ شُم لو مہ سُم نیکی گلانی شینی

سہ پرچمان سوری مہ طرف مہ طرف

مشتولی:

سہ پرچم جدتہ مشرف، مشرف

شوم پوڑ جہنما، جم عرف جم عرف
 آب و پنج کی بیرائے سوری گاندلاکھے
 جو اتانن موڑی تانتے نام لاکھے
 پوڑ وار ہٹ وفاداریہ بوسونو وختہ کش خمخان ڈانٹی تہ داڑیر
 پر جم ہٹ بے وفہ موغی امبارار عشر نیزی تہ باریئر
 علاقائی حکمران مرید دستگیر و نسہ بوغاوا، دو چھارہ گیر واسپجیلی واؤ گنی مشقولیوت ران کی:-

واؤ:- پر جم پوڑان سار جم بیک بونوڑان

موس سورا وار گویان کا نوڑان

مشقولی: ٹنگٹنگ پوڑان سُم ٹوق گوروڑیو گنی گیر ییاک

وپو شیران پوشی، غون پی غونی بندہ چپیاک

اودہ تے غرغاؤ کانو تہ غون کیر یزی سیور جان جھیاک

تے موڑی کندوری زمانہ اچہ متارا اوجھوتے بوغاؤ بیرائی شوغورابی شوگلو گیز و موغابی۔ سپو نہ آرام
 گنی راردو کی مشقولیو انگیور۔ پھار مشقولیوتے لودیکو مشقولی ہوس کارڈو کی خائی متارمہ انکار کھیونچے
 مسکھیر کوکیہ شوگلو تان سُم انگیتی اُسور، تھے پونی یادیاؤ گیر و۔ گیتی محر کا توری اہسی کوری ہیہ الفاظا
 سلام گویان۔

مشقولی: اسلام علیکم شہنشاہ جھیترا راسپہ جو گدیریان کیہ مسکھیکو بس

پوڑی لتہ دیتی سہ گوردو غوسوری پر چمدارو پروٹھہ کھار برنگیو بس

ریکو شوگ ران کی: نابینائے اعظم پر چمان اشتیکھے تو کھیو گوڑو بس

درو روئیکا پچو پر چام پوڑ کی ہونی تھے کی گورو دس
ایغوتے نو مٹھو نیان۔ کافی مداحہ ہمت تان ہمی دعوان گنی مرید متار ژاووتے گونیان
کی اسپہ موڑی کیہ فیصلہ کورے رے۔ مرید دستگیر دی اہم موش
۔ دماغی اہل ذوق درونگ چھوی ہیتانے کار کوری ہیہ قسمہ فیصلہ دو یان۔

نہ کی چوڑ کرامت نہ پرچم
ہردی ٹوٹی کی حوکی تھے جم
ہیرا رچی شو غورو پے موغو ہے جو بڑیان تھوڑی وکیہ شعری ججالو باراکار انوتروران۔

ہی جو قسمو کھاڑ کڑوم پھار یوگپسو استقامنو پے یاسینو، کڑوم نیز کان نام معلوم نو ہوئے البتہ مکتو
پولٹیکل ایجنٹ ”جون پڈلفو ۱۸۸۰ء چھاپ بیرو کتاباری ”رومینا“ و ہستانچہ ”H.C
Thomson“ ۱۸۹۵ء چھاپ بیرو کتاباری کھوؤارو چلائیہ ”سورنکا“ کھوارو خوش دور کان
بچے شامل کورونو ہونی ہے کھاڑ ہنگان ای کمہ کڑوم ہمت:-

بلبل خومیتائے رانگ ژویہ اوغوتے ژیریکونو بوم دُرنگ بوم رانگ گوڑوتے
ہئی مہ ژان ژانئی تے غیروم
بلبل خومیتائے تان گازہ چھاوغوتے اوہ تہ تھر شلو استحاوے داوغوتے
ہئی مہ ژان ژانئی تے غیروم
بلبل شریکی تہ ژانہ کوکیہ شیر مہ ژان تہ معلوم پھانہ لاکھی شیر

ہئی مہ ژان ژانئی تے غیروم-----

اودہ بریومان تے ہیہ پچھانے ای دی ایہہ کورے بلاؤر پچھانے

ہئی مہ ژان ژانئی تے غیروم-----

بتھان مہ بتھان sirjush ta کو سیمے کو کیہ جم آنوس تہ موخو پشیمے

ہئی مہ ژان ژانئی تے غیروم-----

دیوس گردینی چھیر گوڑہ بس بوئے گویا کہ چھیر و سوری گس دوئے

ہئی مہ ژان ژانئی تے غیروم-----

H.C Thomson ۱۸۹۵

تہنگوچے ناموس دھیکئے مہ ماریسانہ
 تان ہردیو پچھین فقیر و نو لوڑیسانہ
 بلبل دُوری اُسور مایون بیری ریم
 تہ عشق و دُوری متے گیتی دُق گدیری ریم
 ہائے ہائے مہ بلبل مہ شریکی ریم
 دھیر گوڑی حکوم ہائے رفیق مہ مارے کی ریم

جان پلڈ لف ۱۸۸۰ء

ہزارہ بیک اسپہ تیج
 دھیرترارتے پسی کچ
 دھیرترار و میتار اسپہ تیج
 خوشانی کوروم ژانین
 مہ میتار یو نسائے
 پنجر شو مس نسائے
 مس نسی یوڈو کو پرائے
 خوشانی کوروم ژانین
 اے گوہر خدایار

شاہ محترم ژانو یار
 مہ متارو بول خطار
 مستوچو کویان شوتار
 خوشانی کوروم ژانین
 کائی غواس خان دُرانی
 تھل نیزو اہیہ گانی
 کوئی تہ سُم میدانی
 خوشانی کوروم ژانین
 مہ یہ متار چھیاک ہوئے
 ژان تناری جُدا ہوئے
 نیسے متار تازہ ہوئے
 خدائے موتے رضا ہوئے
 خوشانی کوروم ژانین
 پری متار پھاری پرانے
 پھاری گوہر ژانی پرانے
 خوشانی کوروم ژانین

لوٹ اوو پرو شو تو بشاؤ نو

۱۸۹۵ء فرنگی دودھو موقا، نو غور دودھو پوچے ریشنا دوسو نو بیرو جو انگریز آپسرا ن بارالوٹ اوو پروای
 عوامی شاعر عرف ”شوٹ“ چھیترا رو رویان جذبات اوچے احساساتن ترجمانی کوری فرنگی
 ڈالیا نیت ہی الفاظ مخاطب بیتی راردو کڑومان ای کمہ بند ”سور نکو“ قارئینان طبیعتو پھوک خور
 کوریکونجین پیش کورونو رویان۔ شو تو ”مستو کی بشاؤ نو ہمیت ہی بشاؤ نانے کھووارہ ہجودی ریکو
 بوسی

فرنگی پسہ پیر پسہ ہو رو مرید نوا جنتو تے پک پسہ تے مرید نوا
 نو غور دودھو پوچے تو سُم جستہ آسکانت ران کی
 کافرے پیری نئے پیری تہ دک بیتی شیر مُردارن کھوڑان سورہ ژو وری نیا ن کی بریک بیتی شیر
 ہسے وچوان بیرایہ شوژ یوگنی دو پوپرائے زینہ شیر افضل تو ریکو تہ استاری ڈوکوپرائے
 تان تھوڑاؤ محمد عیسیٰ تان دشمنو پھوسکی دیرو ریشو جنالیہ دوسی فرنگیان کوسکی دیرو
 بندیان انگلیکو بچے اسپہا نسی اُسوی محمد عیسو تے عمر مشکھی الہوت خوسی اُسوی

مشرف خان

اصل نام مشرف خان تخلص مشرف، تھو نام رحیم خان بروز و بر بولکار۔ مشرف ستھاری
 کڑوم نیزک، ہانگ دیاک، تان بوکڑ و مان خوران نامہ جاری کوڑک تان وختو منشور بزمی، اکھا
 بر پوہالہ بوشوقی روئے ہتوڑا نک۔ امان الملک متار و نصفار زیات دور و پوشیر و، غیر ز و امان خان
 آمانو سار عمر ازیات، فرنگی دھوار بو پروشی پہلوانو میتاریہ غیر زہ پورہ ای مساپت ہر بوتاجنڈ وریہ
 میلس ہیمان موژی باؤ شینی۔ مشرف امانو ہٹسکوری تونسہ مینو صیثیہ حال بیتی اسور۔ مکم آمان ہو
 ہوشنو آریہ۔ کھاڑ عشقی شاعران، تان تان کڑ و مان موڑ موڑہ راودی اسونی۔ امانو ہر ہنگا کڑ و مان
 آخرہ تونام گویان۔ مکم مشرفوای ہو ہنگا کورہ نام گیا و شیراکسار ہنگین نام نیکی۔ نام شیر و کڑ و مان
 آمانو نسہ نور اسور۔ تھے امان را سور کہ آپسوز ہی کڑ و مان نیزک مو شو پر یکار پروشی کی ژانک
 بیسام رے امان ارمان کوری اسور۔ ہیہ قسمہ آخری ایغو سار روخت بیکو وختہ مشرف تان کڑ و مو
 را سور،

ہے بیارومہ دستو دوریہ بیارومہ خرفیئے غیر ز امان کی بیرائے بروز و موڑہ مشرفیئے
 ریکو امان ہٹسکوری اہیہ رو پھی تو سُم حانگ بیتی اسور۔ پاکستان ساؤز بیتی جو سال آچہ ۱۹۴۹ء
 شور و موسامد بولکاتن امانت ژانوپو بیجائی۔ واپانی بوم چھوتیہ پتھور کورینو ہوئے۔ کھوڈار ار علاوہ
 فارسی اوچہ اژغانی وارہ دی ہیس تان ہو دارنسا و تائے۔ مشرفو یادگار کڑوم ہمیت:

تو یونانو تھیب ذق عشقو لہازمہ نبضو لوڑے شکرانہ گنی
 تو تھنو جم روئے ذق رومو فقیرتہ سلامو گومان دردانہ گنی
 اژی تہ گدیری تو ہٹسکو کوروسان مہ شیرین ژانویا ردنیہ جو بسو

انگار و غیروم کی جھروئے ریران خہ موکورور مہ ژانو نسو
 مہ ژان تان پر چمان اُخلی پڑو تیکی نختیو بڑھ چوڑ سوئی اُسور
 مہ دُچار اگیتی مسم لُونو پر اے کیہ سبھو سورا دُست کروئی اُسور
 تو یونا نو تھیب دُق-----

مہ ژان مہ نسین کیہ کی تیز بغائے مہ پُشور اُندروئی مہ کھوڑ تریز بغائے
 بو نو ژان پشیمان مہ دُست کو بغائے موکور مانے دونی مہ عمور بغائے
 تو یونا نو تھیب دُق-----

دُست سیلوت بیران کاوش دوزوتے رور مہ دیناروکا وُشان شَا وُسوئی اُنخیر
 دُق گدائے قلمدار ہتام تہ شرانہ خبار گنی آنکلیور کہ ہالیرا دُڑیر
 تو یونا نو تھیب دُق-----

عاشقان بغانی محمدین ہزاران ایغونسہ نشور یار برابران
 نیورین کچہ بوئے کھاڑ ژانویاران مسار نست گنی الور مہ ژانوباران

قلمدار ہمت شرانہ بیر نسے کی مہ خونچہ

دیوانے کیہ گسیسان بخت پولیسرے تہ جزا

پوڑ وار تختوتے خونچہ پرچم تے گو حومز دورے

جنت رفیق تہ بتھان فردوس کو مورود دورے

قلمدار ہمت شرانہ بیر نسے -----

ملکاری گرزندہ ہوت سورخم خوشانی کوروے

بتھنا رہوت بے بتھان تھدی کوس کیانی کوروے

قلمدار ہمت شرانہ بیر نسے -----

ہے بیارومہ دستودوریہ بیارومہ ترفیے

غیرزا آمان کی بیرائے بروز و موثرہ مشرفیے

قلمدار ہمت شرانہ بیر نسے -----

ای مہتیو خیالہ ہی کڑ ومانت مرزا محمد غفرانور بیانیان۔ مکم بوڑون ہمیٹانے مٹرفو کڑوم

رینیان۔

ڈق تے غیری گوم پروانو غون

رہ رہی چھرومان دیوانو غون

قربان شوم نازک لوئی ریم
گمیت استور سور و خوش اسور
غنج غیر نیرو مسار قلمبر وئی ریم
ہمش چھیر گوڑوسم رفیق کوس اسور

ڈق تے غیری گوم پروانو غون

ہنون دی اسم چھوچی نکلی ریم
خفسی بندی لوگار شریکی ریم

ڈق تے غیری گوم پروانو غون

تہ دور و درو کاڑہ مہ نشار و گوئے
یورکی مہ پلٹائے گان مہ شار و گوئے

ڈق تے غیری گوم پروانو غون

ولاغیلو وختہ میلس گرم بوئے
پوشی مہ حالوتہ ہردی نرم بوئے

ڈق تے غیری گوم پروانو غون

کھلان دُست اسونی مہ سُم نکلی ریم
چھیر گوڑوار منامہ ماریکی ریم

ڈق تے غیری گوم پروانو غون

ای انوس بھو انوس آخر ہیر و بوم
جم و یو آر منا پولی پھیر و بوم

ڈق تے غیری گوم پروانو غون

ای کیڑیم بھو کیڑیم آخر ہیر و بوم
تہ عشقوا انکارہ پولوئی پھیر و بوم

اَوہ عشقو سوداگار اے ژان راہو پشاوے
 تہ حقہ رار کی ڈق بیر یتیم ژار و ژیراوے ہائے ژان ژار و ژیراوے
 یہ جو بسکینی دنیہ بیرے مہ مودیراوے ہائے ژان مہ مودیراوے
 تو تان اللہوتے لوڑے ژان مہ مودیراوے ہائے ژان مہ مودیراوے

بوسون کنیران تان بدیلو جو چھان کورے
 تہ سہ ہڑرونی مس مخوتے پچھان کورے

اَوہ عشقو سوداگار اے ژان-----

اَوہ زخمی اوٹ کوؤرہائے ژان غیر دوم تہ سوری
 عاشقان خوردی بواسونی اسپہ سار توری

اَوہ عشقو سوداگار اے ژان-----

دُستو مہلو نسین اوہ ژان اچھو پولوغے
 تہ سہ ہڑرونیان موڑہائے ژان اشرو گولو غے

اَوہ عشقو سوداگار اے ژان-----

تہ مہ الیکو خیال برائے او او نو کوے
 مہ پچھنی تان عشقو میدانہ تو ہاؤ نو کوے

اَوہ عشقو سوداگار اے ژان-----

کرو و سٹیلو تہ نسانی نویسوچے بیچ
 عیسے روئے مریکہ پرانی مہ ژنوسوم غیج

جیتھیترا رو حاجی خان صوبیدار مرحومونا مہ جاری کارو ویشاؤ نو

کہ ہتو خوش رو یونا مہ زار یہ او شوئے

ہوران کی جم بیرانی تہ ساراچی تیت مہ بیہ
زمینہ توروشتی کو آسمانہ یوروچے مہ ہائے مہ شرین ڈانولس

ہوران کی جم بیرانی تہ -----

اوہ سر ہندو فقیر لو دیکو یار مہ نیکی
زارو دیتی کرینسام تہ کرینیکو زار مہ نیکی

ہوران کی جم بیرانی تہ -----

اوہ رکھشتی ساؤ زیمان تان نسہ دریا ہونجین
ہردیو بھت موکورے مہ ڈانولین موکورے دُستے تان اللہ ہونجین

ہوران کی جم بیرانی تہ -----

راہنین بھت پھار عیہے تم گنچولی مس پنجرش
مہ دُست تو کیرے خٹھ مہ دُست تو کو خروشی تہ اسکیم پھور کو جلس

ہوران کی جم بیرانی تہ -----

کیانی کورو مئے مژان، مژانوتے ہوئے گیرائے
مہ بچے اللہ راؤر ہوست بیلنجی مہ یارائے

ہوران کی جم بیرانی تہ -----

کیانی کورو مئے مژان زور ہوئے ڈا تو ڈانوتے

دروٹم مچہ بیروا بار کی ٹرانگ تھنوتے

ہوران کی جم بیرانی تہ-----

اوہ کھشتی تھیمان موڑو دریا ہونچے

دستی مہ وو سکی لوڑے تان لوٹ اللہو بچے

پوڑاؤ کھسیوتے کیئے میرزا بیتی پنجر شو مس

گدیریو ژان تے قربان کیہ مہ یورمس

تہ تھان متالیو کبوخ کبوخ جھیتی برونہ پرانے ژانے

مہ ژان تان پچھیر چھوٹان دونہ پرانے ژانے

اوہ تہ دوری ہتم بیندہ دردانہ اوٹوئے ژانے

مہ وچے خوشو موڑی چندین زمانہ اوٹوئے ژانے

اوہ تہ دیہی کیکو دوش روئے مہ آزار آریر ژانے

مہ ژان تان شہ جرونیان مہ تے لک ہزار آریر ژانے

اوہ تہ دیہی کیکو دوش روئے دنیہ دار مہ جسور ژانے

کھشتیو گوڑو دریکو گدائے قلمدار مہ جسور

پرچمان چھینے ریکو تو مہ لوا نو چھینتاؤ ژانے

تان ہے سورخامو لوا بوانو شتو چھینتاؤ ژانے

اوہ تہ دوری ہتام چلیم تماکو متے دیت ژان

تما کو مکھ حاجت شوکھور شونین لو مسم دیت ڈان
 گدیری جم نوبویان گدیریوت ویز کورور ڈانے
 ہر دیو پھوری چھینی نسین ہراویز کورور ڈانے
 اوہ تہ دوری کیکو مکھ ڈان چرچانہ اسور ڈانے
 ہیہ خوشو گدیری جرونیان ارما اسور ڈانے

☆☆

چو کراڑا سپرورامنو، کاشانے قاماری برائے ہتو تو چے تو تان نام سہی غما بونی۔ سسری
 نموتی خیق ڈق پراچان اچہ حو کیکو، ہیت ڈان پلے تان اولانغوسور ویکھتی چھیتراہ فیروزہ دیوایکیو
 منڈہیا انگیر و برانی۔ دیوایکیو ہے خیقو باراکہ پسہ ہمو کورار لیتمی رے پراچان سار بشار و بسخا سارا
 چی، ہی کرومان و مو کورور رے ہتے خیق ڈاقو اچی گنی میتار شجاع المملکو خدمت پیش کار دو۔ میتار! تو
 ہمو ہالاوے رے وزیر اعظم دلارم خانوت دیرو۔ ہیغار اچی ہے خیق گہریتہ کیتی، گہریتچو شدار
 او شوئے۔ مھوک قالب، روع بدن و شہ صورتو سُم یکین ہتوتے چو کرہ نام نشی او شوئے۔ اصل
 نام کوستے دی پتہ نکلی۔ ریشنا رٹم بیک نامین موش دی بال بچ گنی وزیر اعظم و دورا آسا و تائے۔
 پروشہ و مدار شدار او شوئے۔ ہوا ی سیرتہ و صورتہ نمایان لعل نہ نامین نوچہ ژور آسا و تائے۔ جم
 قلبی چٹھکیر او شوئے۔ چو کرہ ثورت عاشق ہوئے۔ ہومت دیت رے غیر و موسار تو ٹھسکھیتائے۔
 لوٹھورو۔ تان شدار چو کروچے آسقا لوٹھورو پراہروئے کوری ہو کم ڈانیو، وے ڈانیو چے وے
 صواتنیو تے لوڑی تو ہتوت نو پرانے۔ ہے سہین چو کرہ ہتو غمہ بوتگ ہوئے۔ عاشق ہتی گدیری تو
 دیتی بشا و نو نیزی ہتے سُم گہریتو بچی پشا و رو غیریتائے۔ ہتو نو کری کوری ۳۰، ۲۰ سال آچہ جم پیہ
 دار ہتی اچی کیتی ژو غورو ہنجو ولیہ زمین گنی آرٹالدار ی کوری آباد او شوئے، و ہیرہ تن حقوت

توریتائے۔ ڈوغورہ چوکروانوار نامین ژاؤ اُسور۔ چوکرہ ملکار بیکار اچی ہتو خوش روئے اول
 چھترارہ موش آوائے کندوری اژیروینی بیکار اچی کیہ لو اموش تو سارنھہ ہتی تو آزاداریہ
 لاکیتائے۔ لغل نہ گہریتہ کیتی حال ہوئے۔ کوژوؤ میران موژار زرملک نامین وزیر
 اعظمو میرشکار شکھیو ہتوتے پرائے۔ لغل نسو چھوتی قالب کوژوؤ اچھوریتائے۔ ہی کڑومان
 مشرف نیزی چوکروتے بش کار دوہدائے۔

مہ دست مہ سم گیاک دستون تن کورونیان مہ حقہ دُشمانی
 ہیتی بی سی ہیہ ہتھو اے ژانویار نیکی پشمانی
 ڈمبوز مہ ہوستہ ژندہ کڑوتہ فقیر و کھشتی روغانی
 ذق آپسارونو کار ہرچھو چین دیاؤ آلونیان شدیو اشکار
 متے کیتی شیراے واوؤ ژور اللہو ووٹسکیار
 گہریتومی روئے گھل مہ مارک ہٹسکورومان ہمیت جوارگار
 کوس نمکوکی بوژیومان اے برار گیدیان سے مہ سابعار
 ریشیغو سارتیغون اژیتائے بیرنیسی کورے میرزائی
 نصیبو کوروم گلہ نو کوئے چوکرہ غریب خمو ووٹسکیار نیکی رضائی
 وٹھنومی روئے سف مہ مارک مت جوارگار
 ہتھتی بیم ہیہ ہتھانو اللہ تو مہ یار
 نن تان سارتیغون اژیتاؤ بیرنیسی کورے میرزائی
 نصیبو کوروم تے کیہ گلہ مہ جم روئے متان غلتی

گہریئے اُسَم ہر چھوچینین دیاؤ آلونیاں ہدیو اشکار
نصیب نو برائے گلہ کھیو کوم یار دستانن اللہو وٹسکیار

عاشق بتی گدیری ہوتم ہو ٹسکورور رویان
مہ ژانو غچم وروئے مَرینیاں شَن کھورور رویان
مہ چھیک بتھانہ متے گلہ موکورور رویان
ستھارو ملنگانن گنی بتھنی کسیمے
تان بختوچے نہبار پشیم تہ سارنو پشیم
مہ ژان مہ کھارو گلسمبار ڈق تے نہ چوٹ
تان ژانی لوؤ کوستے نودوم کلامہ مہ شوت
سیلوتے نسائے اے مہ دینار برابران سُم
بارکشی پیچوم تان دینارو گل سمباران سُم
مایون چوڑی توتی ہواز کوئے تہ دور و سورہ
مہ ژان صداقہ اے برار کیدیاں چھیر گوڑو سورہ
مہ ژان سرفوکان زیر بلیو کببوخ ڈق تے نہ چوٹ
تہ عذرو لوآن کوستے نودوم کلامہ مہ شوت
تہ نوژا نیامہ دُردانہ ٹوپری اَسوس
رحمو نظارو ومہ وٹسکی کوری مہ ماری اَسوس

مھنڈارہ بیروتاریخی غاڑ

ہیہ ”استور غاڑ“ پھاریو چے چھیترا رو غاڑندان موڑی تت میتا ر شجاع المملکو اول دوری ۱۹۰۸ء اولو لوٹ مراضو شروغی مھنڈارہ بیرو برائے، غاڑندان پھاریوت ویشی، تن ملکو غچی گیونو شدار بکان گنی گوبو، توری و موڑی کھوؤ علاقان اوچہ بیارو“ کہ پس ہتے وختہ شہ چارو کھونگور دیرو ولہت فرنگیان زیر انتظام علاقہ وہتیمان وڈسکیار، فرنگی دودھواراچی ۱۹۱۳ء پت راجہ بہادر خان مستو چو انتظامیو لوٹھورو او شوئے“ چھیترا رو سرحدی حصان کہ ہے موڑی غدر و یاسین دی شیر، چھیترا رو پولٹیکل آپار ”ملکی کپتان سمٹھو دی شامل دورہ کار دوہرائے۔ ہے دور و موقا شالیو لال ملک اشعرا معظم خان اعظم مصاحبان موڑہ شامل آستائے۔ ہسے ہرای غاڑ کور کو وڈسکیار ایشکھیک“ فارسیہ لاف زنی“ دی نیوشی یادگار کوری اسور، چھیترا رو ہر غاڑندہ بخالیہ پڑنجو موڑ تو بھو کوری کیاغ پشییاک، خاسکی میتار ژاو غلام دنگیر او چے دیوان بیگی فیروزہ بیگ تان وختو غاڑندان موڑی نیو یری جم و بوجم برانی، بقول بختوار بیگ عرف ڈاقوتت ”چھیترا رو بخالیہ ای غاڑہ ٹھور ہتی کھانچتو دیتی دیوان بیکو فروسکیو بازو تر وئے ژاغنی چھیتی، آچی جو کی تازہ ہتی غاڑ و قابل نو ہوئے، فروسکی ہوست غاڑ وختو دو سیک نو ہوئے، ہے سببین کھوڑنیں غاڑ شروغنی لاش کوری فروسکیو برا بار تن غاڑ آریر، ہے قسمہ تور کھوؤ و خوش لال شوقو پکون ساؤزے فہت غاڑ کوریکا بے مثل برائے، غاڑو موڑی بوکو ژڈ ہو کورک ویرشیک، یسینکو چے غزریکانت استورو باندیر و برائے، ژانگ ژافہ غاڑاراچی پھاریو غاڑندہ چھیترا رو غاڑندان سورہ صر فی ای بیش نیکا کامیاب بیرو۔

یہو غاڑ کورک وتیتان لوٹھورو
پھار یو غاڑ کورک وتیتان لوٹھورو

1-	میتار ژاؤ غلام دتگیر وفات ۱۹۲۸ء	1-	سکندر خان
2-	میتار ژاؤ آسفندیار وفات ۱۹۴۹ء	2-	خدا آمان
3-	خوش لال تور کھوؤ	3-	علی داد
4-	فیروزہ بیک وفات ۱۹۳۷ء	4-	خدا داد
5-	شاہ بھمر حاکم اوویر وفات ۱۹۳۴ء	5-	سلطان علی
6-	سلطان شاہ صوبیدار ۱۹۲۴ء		

پوینہ نہی توری چھترارو میتار تان غاڑندان قہروت انکیو کچین ہی کڑومان نیزیے جاری کوریرو
برائے ناچیت کوریرو

بشاؤ نو ہمیت :-

چھترارہ روئے نو آستانہ کھوڑیو پیشیمان
شہ دونی لال ہوشہ گئے رویان لچھیمان
ہائے دروغ ہائے دُنیا کی پیشیمان
مہنڈرہ غاڑوت بغائے غلام میتارٹاؤ
تہ سورہ جم پیش نیزیتائے پہلوانوٹاؤ
چھترارہ روئے -----

مہنڈرہ غاڑو بغائے تورکھوؤ پہ خوش
کی موخو گئی کیہ خبرٹو واہ گوس
چھترارہ روئے -----

ویر شکان سُم غاڑ آریر چکھاروٹاؤ
شہ دونی لال آچہ گویان سملت زہامواؤ
چھترارہ روئے -----

ویر شیکان سُم غاڑ آریر کھوڑی فیروزہ
فروسکی بازو پراشو بیکین کھوڑی ہوست قیزہ
چھترارہ روئے -----

اعتبار شاہ قلمدار

بدخشا نو سمنگ نار گیتی سنگور و لوٹ دیہا آباد بیر و سنگینو اولادان موثر اریسیر و حمایت شاہ او
 ژاؤ اعتبار شاہ تخلص قلمدار کوراؤ تائے۔ شجاع الملک بیتار و اوایل دور ارگنی ناصر الملکو موثر دور اپت
 تان وختو کھوؤار و شاعرانن جیرا نو یو کو او شوئے۔ کڑوم نزاک، بزمی کڑوم راک و جم سیٹھاری
 او شوئے۔ ہو بوزیات کڑومان ترتیب و بڑا تھینو نو بیکن تو سار آچی خور کا تان نامہ جاری آرینی۔
 بوٹو شوڈیکار آچی ای بو ہنگار غیر کیاغ لین نو ہوئے۔ موثر کھوؤ سہتار گیتی دولوٹجا آباد منالی اسقالو
 ژاؤ دُر بیک اسقالو شالیہ موش وینی ژور خورہ لشلو سیرا اوغو بیکو تو تنو فرمایشا مرثیہ راسور، دُر بیک
 اسقال تن دی ہے وختو مشہور سیہتار ساؤ زیاک و سلو کو ستھاری او شوئے، قلمدار و کڑوم ہمیت:-

مہ سورودیتی ویشا وے مہ اسکیم تاجو
 شیرین ژان قالہو حقہ جو بسو مینو
 گل زرین بوڈنگ مسلمان گولینی شیئے
 صابو دُعا مہ حقہ تھے دی رکیمیہ
 مہ دینار و موش کیہ اسورانو موکوڑئے
 ہردی چوکی بوہت بیتی شیر و نو بویان خور
 کار یوژانگا چھوڑیتائے ڈقو تختو بابتیئے
 کیہوت تہ شرانہ ہاتم تہ ہر یکونابت

تہ ہردیار نیسار ڈقو مس موخی نادر

بڑیک تھان سرفوکان مہڈان تہ وڈری غیر
 پرچمداروتے یورتوری شیرجوانوتے گیر
 مہڈان ہوزانن ڈورنوبویان ڈقوسم ہور
 تہ چستہ صفت مہڈان کل بھانہ شور

تہ ہر دیار نسار

مه‌ژان دُچاره گیتی پُر دُوینو و پُنجخور
عورت نام گھر زهیرای در بته مه‌رِ خور

تہ ہر دیار نسار

باغوموڑہ چخیر مہ خوشروئے تیرا نشیر
نازک الفاظ لودیا وچھیر چمٹین نیو شیر

تہ ہر دیار نسار

پری زمینہ لہار نسین پریو محلہ
سفید گولے انجمنیہ مان مہ ژان دارو بو اعلیٰ

تہ ہر دیار نسار

شالیوموڑہ جنانوتے گلہ ہوئے

ڈورو تو نجبی نانو ہر دی حملہ ہوئے
نانو شیرین نوبلبل لوٹکھو وَاوُغ اَمبوخو
کورِ آواؤئے مہ رَجُولیو کبُوخو
شالیو موڑہ۔۔۔۔۔

مہ شیرینے نوبلبل شوانوتے گلہ ہوئے
ننو شیریں کوری بیکو ننو ہر دی ہیلہ ہوئے
شالیو موڑہ۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔

ننو شیرین ننو بلبل ننان مہ دُر دانہ او شوئے
 نان تہ بچین شُوتارو گیا و پروانہ او شوئے
 شالیو موڑہ۔۔۔۔۔۔۔۔۔۔

تنوشیرین تنوبلیل لوتکو و غنیه مه هقاراروغه
تنوبلیل ته اسکیم مهور سینو سوری اووغه
شالیوموژه-----

ٹھوہت نو دیتی رو پھیکو لو جنانو
ژوروتونجی ہردی لین ہوئے تہ نانوں

شالیوموڑہ-----

خور و نامہ

اے ہونچہر خورہ مہ پیٹیر و شین کو کوسان

رُوشو کو دوم برابر مہ ہر دیو لین کو کوسان

اے ہونخیر و خورہ-----

موتے خورار او شتم مہ خیالہ پیشیران رے

اوہ و کیہ ہوش ا ریت یہ موڑ تو الیشیران رے

اے ہونخیر و خورہ-----

ای شو پیکا ا سُم اہیہ ہر ہوردورا یونسورا

مہ یاران جم لوڑور مہ غون ہوزورہ کا اسورا

اے ہونخیر و خورہ-----

کیہ وت گوڑہ کوسن مل ا نگیا و اموڑ تو حاکیس

اسارژ و گوڑا التی مالیمو خالی مہ پاشیس

اے ہونخیر و خورہ-----

اے ہونخیر و خورہ مہ پیشیر و شین کو کوسان

رُوشو کو دوم برابر مہ ہر دیو لین کو کوسان

اے ہونخیر و خورہ-----

نعت خان

اصل نام نعمت خان عرف کوہستان خان تھو نام قلمدار خان بروز و دومار ریسیے قمار۔ سنگین علی مانیو بدلو گنیکو بچین ”غدر موی“ آند ہتیار توری ارکار یو او یلو دیہہ مومیا رئیس خاندانو بڑا حنیو پیر و خیق سولونان سورا پیر و شب خونار پنج بیتی ملکو موژی اورو رین باؤ پیری عیسی روز کوزکان موژار نسیر و قلمدار خان تان اژیروان گنی تجمل شاہ میتار وژاؤ تحول شاہوسم بیتی سردار نظام الملکو دورہ ہتے کوہستانار ہیہ کھوؤ ستانہ اچی گیتی بروزہ آباد ہوئے۔ نعمت خان شجاع الملک میتارو اول دوروتان وختو نو یو کو بزمی شاعر شیرہ دار میلیسی و سلو کو سیٹھاری، ہوکڑ و مین سوز اوچہ گدازو شیرینی شیر۔ ہوکڑوم دانی اوچہ ساؤزہ بوشینی۔ یارانن موژہ ہیس کوہستان خان ناموسورہ مشہور او شوئے۔ ہو بعض ہانگا چا کیاؤ بوژون کڑوم راؤ آسونی، و ہوکڑ و مان دی ہتے موژ و و شلی کوراؤ آسونی۔ لش کی لوژین ہوئے، ہانگ ای تن، ای نعمت خان تن نو بلکہ بروز و ہر شاعر ہانگوچے کڑومان اُستاز، خورژاغو شاعر و کڑوم دی ہے ہانگہ تن۔ مگم کیہ رین ہوئے ہیہ دور و کڑوم راک فنکاران، بزمی و میلیسی جو اتان، ہیغار، میغار اُنگیتی ہو ہے ہانگاتن رینیان۔ ریکو وجہ ہیہ کہ ای مہمت شاعران ہانگ بوتائی۔ بو اُستازی و دم دور یک دی مسکھیران۔ ہتو غو پورہ کوریکو نو بیتی ہیہ ہانگی غیر بیدیان۔

ہیہ قسمہ بیتی ”اوہ لیلیٰ مسکھا و امہ دُر دانو کانے مہ کو مجنون کور و سان“ کڑومان سُم بیتی کھوہستان خانو برابر یرو ہانگ مشہور او شوئے۔ مگم موژین مور یو عاشق ہو ای کمہ کڑومان پس مصرعوسم کوری تان نامہ جاری کوری آسور۔ نعمت خانو ہانگ تھنورویان بو خوش بیکمین ہو ہانگہ و چا کیاؤ ہرکاتن و سوم مطابقہ تان مہو دیرو نیزاؤ آسونی۔ خشکی مور یوسم متعلقہ کڑوم، ہستا چھہ سرحد و

ای خور عشقی جوانو کڑوم

سنو غروتے شہر ریکو موسورہ گواہ نکلی، وہیہ قسمہ اویونو بختا ور خان حقوت توریکو، تو تو ہر دیو ہواز
مریہ صورتہ دی پروشہ ہانی۔

پس مصرع کڑوم ۔

خورکیہ چارہ مہ نکلی ہمیشہ گوم تہ قہمتہ

اللہ جنت تہ دیار مہ لوٹ نہی تان رحمتہ

تہ نکین اوہ کوریکو ہر دیو باتین زہمتہ

گروؤ برونہ نیشی ماچے تہ لو او شوئے

ہموشٹان ای خور کڑوم و پس مصرع

پہمت کیہ ریکو پہمت کیہ رینیان ختمو بندہ گان نووا

تہ دوری قلا ہورے مو ان تھان نازک بدان نووا

اسکور دی لوہیہ کی بروز و معروف کھوہستان خان تان کڑومان اوچے ہانگان گنی تان

وختو حیق سولوٹو میلیسیان عشقی جوانان، شوقین و بز می یاران بے حد خوش او شوئے کوس گمان نوشیکا

۱۹۳۵ء بے خبریہ خدا یو حق توریتائے۔ بوم چھوتی گہریتو سیر و شوہ شیر، مرحوم نعمت خانو کڑومان

ہنسیں دی بو قدر شیر تو یادگار بشاؤ نوہمیت۔

ہردی پریشان گمبوری ڈق تہ نوپوشی

لش کوسی کیئے جنتو موژو حہم ہوسی

تو آسمانہ مس اودہ زمینو شہ پُھوتی
 ہردی پریشان تان گل گمبوریو نو پوشی
 شیرین ژانہ قون مہ دُست مہ اندرینی کیتی
 اخیر بریومان تہ چھیر چٹوٹی نو دوسی
 آفتاب برآمد مہ ژعے مسئی نو نیسائے
 مہ ژانو چستی و تھنار نیشی نو نیسائے
 اُشپرو پٹیک مہ ژانو ژائے توار پیران
 دُق لیے کیراودہ مہ ژان اُرتونوتے پیران
 پونگانے کاوش ساوزینیان پشیمنہ پیران
 دُق لیے کیراودہ مہ ژان اُرتونوتے پیران
 تہ تھان سرفو کان تہ ووری مُشکو چہ عنبار
 مہ نہ نشے دُست مہ ژانو سم برابر
 پھیر و مراض ٹھنٹھائے کلو نو پھیر
 اسپہ دی دسی امید اللہ ہار ہروش شیر
 ژانو سم تھمیل کھیو کوروم یوروچے مسو
 کرامتے دوائے برار گیدیان مہ ژانو نو
 ہردیو باتین مہ روح بالچہ موحھورار
 غمچھان پوشاودہ اللہ مقصودو درست کورار

دائے امان پچھترارہ عشقی نعمت خان
تکبیر و کوروم تقدیرا ڈانے تو مہ تان

☆☆

تہ عشقو انگارمہ پالیر ٹولغلی آتشیہ
زمینہ رشتی کورویان مہ دینارو چختیہ
ہمیش تہ سلامو گویان پھارہ دو موفقیرے
ڈانویار مہ نہ نشے زمانہ بیر آخرے
کبیلو سیلوتے گویان ڈانویار باریک تھینی
ہمیشہ پیپک سیریم لہ مہ ڈانے تہ رتھینی
کبیلو سیلوتے گویان رنگ تھینی پر چمدارے
تہ غون نمکین دینار و نعمت خان قلمدارے

☆☆

ٹسمٹہ پرچم مہ رفیقو اے برار کیدیان پھورینین بیڑو
عقبت او برستم تہ ملنگ گدیری رندیر و کوڑو
ای انوس خوشان مہ اروہائے ڈان ای انوس خھ
ٹسکھی کوہستانہ نو لیم اے ڈان تہ غون بے وفہ
بخبارہ اہیہ عیستم اے ڈان دُست حاو لیو ہوست تکیرانہ
کوڑ گنجھو خاطر و بچے ہائے ڈان تان گدیریو نولا ڈیرانہ

یہ بو بے مھر سان ڈاغہ اے ڈان نہ تہ عزت نہ مہ قدر بوئے
تان سورو لاکھوم تہ شیکا اے ڈان ووری عطر بوئے

☆☆

اے مہ ہر دیو باتین مہ قلمدار اُرو
ڈق ڈقیہ عمورتیرے خورو دمدار اُرو
اوج کھشو بکو لکھی پوینوڑا اُرو
قیامتو شیرین ڈانئے مہ خاگسار اُرو
ملکو خوبنانن موژی مہ دُست اصلی نوا؟
گلسمرو موژو تھاغہ تہ تھن وھلی نوا

اے مہ ہر دیو باتین -----
ملکو خوبنانن موژی تو مشرف نوا
نسوڑو واؤ گسیسیان موژو در یہہ نوا

اے مہ ہر دیو باتین -----
پور سالی دنیہ او یو تم ہیہ سال غم نوا
ہیہ غم تہ موژو تے گیار ہیہ کی جم نوا

اے مہ ہر دیو باتین -----
تہ موژو کمسیر یٹہ بابو تے میر ژوری ریم
ڈانئے تہ غچھانے غیروم کیڑ لیس کندوری ریم
اے مہ ہر دیو باتین -----

تو کی قاضیو تھلیب ڈق عربی کوروم
ژندو تان کاڑ تو یچی تسم غریبی کوروم

اے مہ ہر دیو باتین-----

ٹرانگ زوما لویکھ گیکو مہ ژانودور نیور
تان شمنو اچی پچھتے تہ اسکیم پھور نیور

اے مہ ہر دیو باتین-----

اوہ تتے دست راؤ شتام ژانروئے ہندو براؤ
مکم تہ قہبتہ کیڑیم مہ حقہ ہر دو براؤ

اے مہ ہر دیو باتین-----

گیئے لہ ژانئے بیسی ریکو یومون بہنہ ارو
لغل جعفر یاتن بڑا چھتے تانتے گہنہ ارو

اے ہر دیو باتین کھلانے ہوتی کوسانہ
اڑی عرفہ اسم نیزی پھشٹی کوسانہ
برونہ متالیو کبوخ یوروتے سستی کوسانہ
پچستو سورا نیزی تو تانتے روشتی کوسانہ
پونین پھار عیسکیو پونہ رھامس توری شیر
کیہ چارہ تہ گدیریو تہ اکان وکس توری شیر

پونین پھار عیستم پونہ ای گمبوری شیرائے
 بہشتلو خورموکان کوڑد یوسودوری شیرائے
 مہتی ستھاران گنور مہت گنوری ڈفان
 ملنگ اڑی کھور فہم مہ پشاوے تان ہے رھان
 ژانے افسوزار یتیم دُست مہ ووسکی لوڑے کی
 کافرو رخم نوبوئی مسلمانو ژان پولیویر
 تہ ملنگ اوہ نوکوروم اوہ کہار یت زوم الیر
 اوہ کیہ ریکونو بوم ژان تہ بریک تھانوتے
 روئے شکایت کورونیان بہشتلو علوکا نوتے

مہ دینار دل مجنون متے آنوس دی ہنون یا شیر سرکارو قانون
 پیغمبار و شریعتہ عالمان فروسک لوؤ دیور مہ دینار متے تارور
 لودیکو خوش نو پتور، شہ لیئے اندرینو کیتا و بویان ژانوتے زورور
 اوہ کی دِش لو دومان دُستو شرانہ التی مہ قلمدار و مارور
 اوہ لیلیٰ مٹسکھاوہ مہ دُردانہ رفیقے مہ کو مجنون کوروسان
 بیوفا ذق نواسم گھر زہیر شہین غنچھے مہ کیہ از مون کوروسان
 اے لہ مو ان برار گیدیان شہ کھوٹ پچھان کورویان مہ پنجرش مسوتے
 ہتھنو جم رویانے مہ دُست پوشار و گیتی بہان دستونا سوتے
 لودیکو خوش نو پتور

یہ مہتوک تیج ابدار تہ برو نیز یوقنجا، تہ مخ جنتو گلزار
تہ غنچ غیز یرو مسار مہ بے ہوش کوئے تہ نظار

لودی کو خوش نو پتور -----

قلمدار ہات شرانہ مہ دُردانہ رفیقے کیا غ چھر اوے کھشتیو
کھیو کوروم تہ صینتان جہانہ شور بتی شیر ژانویار تہ چُشتیو

لودی کو خوش نو پتور -----

چمکدار دُردندان تہ شون یا قوت مرجان باریک تھان سرفو کانار
مَس موخوچ مہ پاشی تان مقتل گا ہا التی مہ قلمدار ومرار

لودی کو خوش نو پتور -----

تو تان کھویو متے دیت اول تان غچھ لکھوم اچی تان ہر دیہ دوم
لاکے تہ کوڑ مہ مارار مہ خون تہ بخشنده مہیزرے حولیہ دوم

لودی کو خوش نو پتور -----

خدا رحمت

بدخشانو کیہ حصار گیر و خاندان موڑ کھووا وادویرا، تیغار چھترار و سرحدی دیہہ بھستیا
 گیتی آباد رحمت قلے قمار مولا رحمتو ژاؤ خدا رحمت یارانن موژا قاضی و گرامور وئے هوت
 گولدور و قاضی راؤ بیرانی، جو ویتار محمد ناصر الملک هوتے ملنگ راؤ اُستائے، مولا رحمتو خاندان
 امان الملکو اول دورا چھترارہ گیتی ۱۹۱۶ اپت میتاری پڑالان، کڑوپ رشتو شال دینا ہو دور،
 چھترارہ اُژیرو، ہے ت میتار و دور و پوشیرو، میتاری شدار بیان موژی بو اعتبار و سُم، بعض اوٹھون
 و بو ضروری کورمان ہے خاندان غچھو پھر کا انجام دیاک ڈاقیو چے جوانی و مستی چھترارہ
 شوخ شیتائے۔ ہو خوش رویو، بتھان حیرانکو نارنگی گولدور و ورازہ پت، لش کی لوژین بویان سنو غرو
 زیر کوچا، بس دی چھترارو ہے هانی ژغوت عاشق ساریران۔ مٹھور کان، ناقندہ کور کان اوچہ
 نجیت کور کان پورنہ ہو چو ہو چھور برار گیدیان نی بلکچہ اُنکیو بو بویان، ملکا رتن نی هوتو ڈاژینو بویان،
 ملکو حو کمرانو پروشہ حاضر جوایو و جہین غچہ دوٹ، بتھنار بے بتھان کورینو بویان، بے تھمبو چہ گر
 زندہ یو ویری کا بلا، پشاور اوچے سواتہ پت پرونی جو ویتار وادوانی جوکی اچی کیکو، مستوچہ اُلتی و
 بندی کورینو بویان۔ گر زندہ بیکو ویری کا بلا، پشاور اجم شیروانی، کوٹ واسکٹ اوچے پیران پھر وال
 سویکا نازک ہو ستو سُم ہنرمان دی بیتی اُسیٹائے۔ جو ویتار و دورہ ہزار دیتی اچی یو وٹ گویان۔
 تان وختو نو یو کو انقلابی شاعر۔ کڑوم نیزک، هاگک دیاک، پروانو چا پو لی کرو طع عاشقانت تان
 کڑومان بس کوزک، شیرہ دار بزمی، شلی میلیسی، ڈنو اُستاز و لوچ دمہ مانت کارو گو چٹوئے بان
 لکھیکا پھار یو پیاڑوچے ہنز و اُستادانن ساراچی یا کم نو۔ بچو مکہ پنجابیان غون بیتی مملک چد ورتوتی
 چھننی استور کوری چو و بیڑو تے مٹھور اسور کوری، شیر جو گز گتہ چہہ جالپش کوری آوری تان پونگان

اوپے ہوستو اشارہ اوشپو نیاؤ حومتی مہراکین مونوٹو چے مرا سکین، شیت رو بھی نيزہ بازی کوراؤ
 تائے۔ نسین کوس شیلی غیج کیہ پوہیکو بٹا! اشلوک روش تو سُم شئی ٹھور باؤ تائے۔ قدر تو کمال ہیہ
 کہ ہور و سور و موڑ و پرٹھو دون سف اوشونی۔ مہ جم یادی گویان ۲۵ دسمبر ۱۹۵۵ء در و سو اوشیا
 کاپت چھیترا رارڈزی دو یان، بز میان میلیسان ای لوٹ ثقافتی ڈالو ٹھور و حیثیت شامل اوشوئے،
 کپال بُرو وریکیش چھیر، سوری سملتان سُم بھی ریکیش، بروشنا کو، کھس چھیری، سایہ دار قالیی،
 سہوت کروئی باڑیرو پنڈور و موخوچ لوٹ سور و سُم چھاغدار موش، ثقافتو دنیو ہیہ بے تاج باچھ گل
 اعظم خان گلوچہ عوامی و انقلابی شاعر ۱۹۶۸ عیسو یو شور و میکال حقوت توریتائے۔ موڑی کچھو
 معویتو احاطا برابر گیدیان نئے۔ متھور کور و نو ہوئے۔

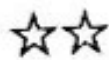
تو زند گیو کڑوم ہیت:-

گولدر شہادت غیری شیر حیران کوٹہ پت
 گولدر و ہمونی ژانغہ جنتو برق مہمت
 مس تخی پور و مہ ژان زیر بلیو کھور ورے
 عیوڈ تو سور و غیرے پھنسی مہ کور ور

تان خدا یو خوش بنی ادم مقصدی تارور

نو نشیم ہیہ ہتھانہ اوہ گر زندہ یے کو موران سردار ڈقودست مُلکو تے خونجہ
 نو نشیم ہیہ ہتھانہ گدائے ہتی نیمے ڈق عشقو لہاز تہ ملا تو ملکو حاکیم
 مہ ژان بے تبار بیر و ہمان سُم جُست بیتے تت کیہ مناسب سار سیران مہ سُم دُست ہتی
 تہ شرانہ سرفوکان اہیہ ہتی بیران چھیر گوڑو ارمنہ بھی مہ عمر بیران

دونیہ غاری اسم ہائے ژان نہ یورو پوشیتم نہ مسو
 و تھن دودیری ہوئے پوشین نو بویان ژانو نسو
 و تھن متین آرمان ہائے ژان یہ جزیرہ گوم رے کیہ گومان
 کو سُم کی عشق او شوئے متے روئے ہوٹس کوئے عشقو کورمان
 پلکی خوبیٰن سو تھو آسماناری یو خومی
 عرضی منظور نو ہوئے ژان کھوسالو کغاز مہ سُم توری
 تہ مہ سُم شوت او شوئے ہائے ژان خور و سُم دستی اوہ نو کوم
 تو مہ کھار و گلسمبار تہ شو نکھیمو چے گمبوری دوم
 دُ قو بجگی سیورج اے ژان دَو و ردیتی ژانگ کی عیسیر
 اوہ سستہ چہ چھیاک خوشوٹسیکی ژان کی نیسیر
 دُ قو تیغون سیورج ہائے ژان اسکیم پو باندغل جھولی
 ہوئے متے ژو نو بریک مہ تیغون کا غانتے بابولی

دریغے ہائے دُنیہ آخر پڑال ہو تم
 مہ جم روئے ہسکورے کی مَنگار غلس کی ہو تم ذق تہ اَجال ہو تم
 دُنیہ مسال ای غاری تو ہسکورے مہ پری
 لوڑے بلبل بونیکو ہسے کچہ خوشان بویان گلب گمبوریان پوشی
 عجب مہ دیشے یہ خام ہال بین بویان نہ کام

کیڑی ولیو کڑوم اے مہ بھنورویان ہمیتان ریم اوہ تن
 مہ تان نصیبو سستی نو ہوئے لعلو سم دُستی
 موکورے بے رخمیان فلک جو بسو کیہ مہ ژان نو پچورتہ ہے چستی
 ٹیکہ بی یو لوڑیکو تہ دُور نو غور تہ یو
 یور مہ سور انوتارور مہ پونگ نموتی چھایو رگدیر یو ژان نو تھیور
 ٹرانگ نیسی یو لوڑیکو تہ دُور نو غور نمور
 مہ سور سیری پچور مہ پونگ نموتی چھایو رگدیر یو ژان کھیو تھیور

دُستی کسی ریکو تکھابور بویان
 بلاو دُور ہارین کیہ کی گھور بویان
 ہیش کیہ نو بیکا پت ملکا شور بویان
 گولدورو قازی مستافیر بیرو
 تہ جلت چھیرنن موٹ کافر بیرو
 مہ بلبونن مہ مسکھی اسور
 تہ جلت چھیرنن تہ نشی اسور
 ہر ای نماز گرا دُست تان کھارہ گوئے
 سلوک لوان مودیت رویان کارہ دوئے
 دُستو برارو نام بلبل خان بدائے
 دُستو خور آلدو نسیب کام برائے

اثر خانو مایون

اسپہ بھتان چھیتراہہ بیرو بو بوشوم واقعان جیرا دیرارای نامدار و قد آور شخصیت صوبیدار
 معتبر خان دیر کو ہستانو ڈھوک دراری او شوائے۔ نواب شہجہان خانو باڈی گارڈ وای کمپنیو غنچی رکپونو
 صوبیدار معتبر خان تان چیر و برابر، تان گو میت ”تان ارٹغالو برابر وچ تان ارٹغالو تنسم گنی را و لیبو آنہ
 سی غیر ی پناہ مشکھی چھیتراہہ کیو جوڈیشل کونسلو شیلی عمارتو اچو بند حویلیو سم میر شکاران چے
 یور جان ای کمہ ختان و قوشخانہ شاوئی۔ کیرزی کیروان ای کمہ بسونجین ہے ڈغنی ہالینو ہوئی،
 ہے نمایاں صورتی چھٹکیر و لوٹھور و اسپسار و نواب شہجہان خان پر و شئی تان تان دربارہ ہالینے
 استائے، ہے خیر و دی مشکھیو ہے غیرتی جوان صوبیدار معتبر خان تن، تو سم خطبہ بتی چھو یو سورہ انہ
 سی غیر ی چھیتراہہ توریکو یور جان ہے حویلی سی ای ختانی ہیتان ہالینو ہوئے، ای کمہ بس اچہ دیرو
 سم لو برابر یے اچی و شیکو نو بتی، صلاح و سورا معتبر خانو بورڈ و دفتر ا مشکھیے، امان مشکھی کیروان
 قوشخانو روشدانو شویا بچار نیزی تروئے ژوان چاکئی غو کینین شیبہ شیبہ ویٹو بوٹھے۔ کھاڑان
 مارینو ہوئے، ہر ایوالی ہیہ روشت لو و دیا و او شوائے کہ بورڈ وای اوچتو ممبر و اشارا ہیہ شوم واقعہ
 ہوئے، و ہر ایوالو ہیہ نو بیکو بس واقعہ تو سار پوشیتانی۔ ہے انوس ہے شہیدانن بچے چھیتراہہ
 بولوٹ جلوس جلسہ ہوئے، چھیتراہہ روئے ہتے شہیدانن جسان چیوڈ و کو قبرستانہ التی مھتور
 ارینی۔ کندوری سال اچہ پت ہتیتان زیارتار چراغ نسا و او شوائے۔ شہیدانن یاد امریو ہی ای
 کمہ کڑومان ہتے زیارتو وال چھیتراہہ وای ژان پالک ژا و نوروز خانو نامہ قازی خدا رحمت نیزی
 جاری کوری اسور ہی مرثیہ ہتو زند گیو آخری کڑوم۔ نوروز اکھار یو حالتہ ہنپے دی تازہ و تندرست
 اسور۔ معتبر خانو اول چھیتراہہ چھاو نیہ ہالینو ہوئے و اچہ کندوری سالہ پت دروسہ دی حال

ہوئے، دیرونیابی ختم بیکاپت، چھیترا روغون امنوزنگوہ ہیہ کھورنوباک داغ یوغ اوچہ موڑ مسی
۱۹۵۰ء بتی اوٹوئے۔

شہید یو مرتبہ لوٹ زیارتہ مس تاریر
الہو قدر تار غیر بند وکیہ وس تاریر
اڑغانہ مایون سی نی چھیترا رہ بر یونو ہوئے
گہنان تقسیم ارینی سوروم گھڑی بونو ہوئی
شہید یو مرتبہ لوٹ.....

چھوچی ویلغبیلو وختہ گورا یمین فیر اریر
گموریان مارنیکو بچین اتالیق برار کھیل اریر
شہید یو مرتبہ لوٹ.....

الہو مدد ار غیر مددگار کرا سور
شہیدانن زیارتہ نوروز خان پیرہ سور
شہید یو مرتبہ لوٹ زیارتہ مس تاریر
الہو قدر تار غیر بند وکیہ وس تاریر
اڑغانا مایون لی غیر ی چو وڈو کہ غیب ہوئے
سرفراز شاہ تہ مارنیکو شک رویان کیا غیب ہوئے

مایون

اصل نام ہمایون شاہ عرف مایون، ہنزہ پر وشی تلیرو ”ہسپر“ نامین دیہار اہل تشیعو موٹار و وزیرے قمار او شوئے۔ چھیترا را گیتی سنی پروہدائے۔ میجر گارڈن گلہن دیتی اوئل چھیترا روتے گیرکا ہمایون شاہ شدار حیثیت چھیترا رے گیتی ملکینا نن سُم کندوری سال پٹیکو گا زاحال بیرو بیرائی۔ ہر دیار خدمت کو رو پوٹیکل اسمتھ پت ہوتے تعارفی سندات دی دیتی آستانی۔ مایون امیر عبدالرحمن خانو بدخشانو سورہ حملو مٹا ”میریاری بیگ اولیو اولاد کہ تہان دُورو جائیداد فیض آباد وچھتے او شوئے“ ہوتے باغ میران دی ریر ”آمان الملک میتار و دورہ، میر لطیف اوچے میر کریم بیگ گری چھیترا رے رکیکو، گولڈ و روز رکھان گا زو سُم شیر و جائیداد و میر لطیفوتے دیتی آباد کورینوہ و برائے، میر لطیف لالو و وری خونجہ نامین ژور و سورہ غنچ توری چھیترا رے عشقی طہیتو موسم ہو خیالان دی بسٹ و خور آریر۔ مایون عشقو لہازی دوسی تان فر قار بوغا و ہائے۔ وور یو آلوی پھاریوت راہی ہیتی پونہ دیوان، زیچتا دوسونو بویان۔ چھیترا رے اُنکیے میتار مایونو بوخت بان ویران اسیہی ٹیکا فرنگی خبار ہیتی ہے جوابہ اتالیق سرفراز شواہتی مشکھی ”کہ اسہ شدار و سُم ہوش شومی و زیادتی کو ہوئے رے ہتیت بان دینیدیان۔ میر لطیف لالو خاندانوی پھولوک ژاؤ میر محمد نسیموچے تو ژاؤ میر حسین لالو سُم جُستہ او سوریتائے۔ وور یو الحضر ت میتار ہمایون شوتے اچی دینتائے۔ مایون تان عشقو تر جمانیو ہتے وختو نو یو کو شاعر خدا رمتو چاکے کوریر و برائے۔ تو نامہ ہے یادگار کڑوم خدا رمتو ہتوت بسٹ کارو وور یو لوٹھورو اسپسار پھار بدخشانہ تن موش وینی او شوئی و تے ای والی برینیا پلٹھان ہمارو بلو ارغال او شوئے۔ مایونو ژاؤ و نام عبدالرحمت و تو تروئے ژیراؤ صیف زمان، صاحب زمان سید ظفر آسونی۔

کڑوم ہیت :-

مَریمان مَرورائے برار گیدیان دَڑائے میان دَڑا دَڑ
 اَشر و اَباسین مہ بلبلو سوری سیرنا دَڑ
 آخردڑ یمیان ای دی پشیم خوشو بیرنا دَڑ
 لالش کوسی کیئے مہ ژانے چھیتزار و موژین
 جنت غیری شیر برار گیدیان لطیفو گرزین
 لالش کوسی میرزا بیتی کیئے بازار و موژین
 عجب شیلی کیہ مہ ژان تہ تو گرزین
 مہ چھیک مہ سُم گیاک اے برار گیدیان مہ بخنوستی
 دریاہو موژہ بند بیتی شیر فقیر و کھشتی
 مایون دی مایون اے برار گیدیان اوہ دِ مایون
 مایونو ژانغہ ژان برار گیدیان رگلتو چے کھیون
 میتار ریران مایونے مایون دُستوتے دوم
 مہ ژان تہ سورہ نذر میتار پھار بی اچی گوم
 ہمیرار گنی زیچتا پت تہ سُم پونغوسی
 مہ ژان بدنار اُندرو سیران پونغوسان پوشی
 ٹرانگ ٹیکونسی یولوژیکوہارین کو بوسان
 یورمس میتارے مہ دُستوتے قہرین کو بوسان

سخو ملنگ

ہو اصل نام ہش کوست معلوم نکلی، سخو ملنگ ناموسورہ مشہور او شوائے تور کھوؤ کھوتاری
چھترارہ گیر و برائے، مخر کھونار بوک آلتی چھترارو آڑیانہ آباد، تو اولوؤر آڑیانہ و تو نست غیراً
رٹالو سار سکندر نامین ژاؤدی آستائے۔ آلتی بازارہ تو پھوک دکان دی شیرائے، شو یو دیہاری
خجیق ذوق تو دکانہ دیر آشتی ژاؤ انگیاؤ تے بچین تان حاجتو اشاریان گناک بیرانی۔ تے موژی
مھی لوژی ملنگ تہانت غش کورک برائے۔ ملنگ مھولی غنچھان سُم دُرونگ قالیپی موش او شوائے
، تو خوش رو یوؤر خور کشاندیہا تو نام مُت بیگم او شوائے۔ ملنگ تان بوانیہ دُرونگ چھائیونو نسکیکان
بوتی موژینگو لو آہی ورازوؤ شکلی بی ٹوغو آہیہ ترانگ کوری رفیقو دُرووؤسکی کوری ہوئے دیاک
برائے

مُت بیگمو پوڑ شیلی تعلیتو پرچم

دُنیہ مہ کیہ حاجت اے مہ شرین ژان

بو عالمان بو عزت منان نانوائی ویشکیو سُم بختہ دی توتے نو دیتی، کوس خاطر و کوس موخو
نو کوری، او یونہ مو شانے دیتی آسونی۔ ہے پرنہ تو عشق گدیریتو دیکو چھترارو فیروزہ دیو ابگی، تان
دُورار، تو خوش ریو اینہی چھکیر و توتے دیر و برائے۔ جوؤ آرٹالو سارای ژاؤ، نادر شاہ نامین
آستائے ہو غوتروئے ژیراؤ لوٹھور و محمور شاہ حقوت توریتائے خیر و وان بوژیراؤ آسونی۔ منور شاہ
رگینو چے محترم شاہ، ہونا مہ مشہور کڑ و مان دی خدا رحمت نیزی ملنگوت بٹش کوری جاری کار دو برائے
(سخو ملنگو ژانک و پوشیران سار کارہ تور او شیر کی صرفی ای مکالہ ہمار سخو مزارہ پت پوئی و نموتی
زیارت بی اچی گیر و برائے) تان ٹوغو گنی ایشو کھوژا غین گیاؤ تو غو آہیہ آسنی منیلسان گرم کوراک

ٹرانگ ٹیکٹوئیسی یولوژیکوگولدر گولوشیر
 قلمدار ہوتا مژان برار کیدیان کھشتی گوژوشیر
 ٹرانگ ٹیکٹوئیسی یولوژیکوگولدر پست نایور
 گولدر و خوبنا ن موژی مہ یور مس نایور
 دولت کی تہ شیر حاکمئے فخر موژی ہے
 زندانی دیتی مہ بلبلو ژانو موژی ہے
 لاش کسی تعلیمگنی کیئے ووری دُر دانہ
 ووری نوغورو بند اسور مایون پروانہ

برائے تو نامہ بشاؤ نوہمیت :-

مہ ارمان مسوتے بویان مس تہ گوڑا تاریئے
 مہ جھیک میرزائی نوکوروئے کی آریروئے مریئے
 بختو آنوس اژیروروئے تان مقصدی تاریئے
 مہ ارمان مسوتے بویان مس تہ گوڑہ بس نووا
 اویونا سور خمو دُوری تہ چُستی آبس نووا
 اٹانمبو ٹیکہ رگیکو متے گوئے تہ وُوری
 کھوہستانا دُست موگنور مہ ملنگو کوری
 تہ ملنگ کہ بریسام تان مقصدی توری
 مہ ارمان مسوتے-----

تہ ملنگ چغیوی ملنگ تہ تت بولوٹ قادارئے
 مہ لعلو زنگار کی ارواویونی مہ وامدارئے
 بیزیکی مہ واغو ژیبے مہ واغ تہ حلالیئے
 مہ ارمان مسوتے-----

مہ کیڑیک تہ برار و پروشہ شیطانو عبادتئے
 ژویموچے کاژوم نیزیم ملنگان عادتئے
 کیانی کوم بخو ملنگ رویان مہ سُم مدتئے
 مہ ارمان مسوتے-----

ملکو دشمنان گنی ننواتی گیروئے
 مہ حقایلو بشکالی مہ بلبلو بیروئے
 کیانی کوم خیمنگ ژان اللہودیروئے

مہ ارمان مسوتے-----

ملکو آپسراں گنی اوہ ہتام سلامو
 نہ دشمنانو موخو ارو نہ خدا یو کلامو
 مہ ژان تان خدا یوتے لومومارے تان غلامو

مہ ارمان مسوتے-----

زرین کاوش تہ پونگانے زارسمہ کوم تھنوتے
 رویانے رحمت کورور کی جعفریاتو کانوتے
 مہ رفیقویری ناو رزور بویان مہ ژانوتے

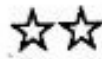
مہ ارمان مسوتے-----

گل حسین

تان وختو بو چھاغدار شلی صورتی میانہ قد جوان، بہد وراتالیقو خیر وژاؤ، اتالیق سرفراز شو برار،
 اعلیٰ حضرت مینار وگو میت، خوش وقت المملکو، خوش احمد المملکو چے میجر محی الدینو تہو شکوری برار
 پرانوا سکوتا "لوییا" صوبہ دار مئی ۱۹۱۹ء برکوٹو لام، چھیترا روو وٹلیار کابلو حملہ کورک بولوسم و نجودیتی،
 سرویل نسی برکوٹا رکابلیان نست درے آلاوا۔ کانتو اوسی ہیکنگ دشمنو ویشتو توری امانت ژانو
 پیو بیجائی۔ چھیترا ارہ انگیتی تور دیہو معذتو شانہ متھور کورونو ہوئے۔ یادگار ای پولوک ژورانسپکٹر
 صد بار خان مرحوم وارغال و شاہ احمد و نانی او شوئے۔ لوٹ گوہاری ہو چھیرنن خدا رحمتو جاکے تو یادا
 جو کڑوم نیز بیٹائے۔ کڑوم ہیت:-

ہائے گل حسین چھوئی ختانی کیکو بنداس تاریہ
 کھو ہستا نو فقیر جو کڑوم تے نیم خور کیہ وس تاریہ
 ہائے گل حسین ہم بو انو قاندہ ژانگہ پروشی بوئے
 سلطان شہ صبدار ای تھو یک نو بھی باز و کشکی بوئے
 ہائے گل حسین چھوئی ختانی-----
 ہائے گل حسین تہ چھیر وغون پازوئی فری اریر
 گلہ میناروتے کافران دستہ چھماری آریر
 ہائے گل حسین چھوئی ختانی-----
 ہائے گل حسین تو ژانگو تے سان تان بولوسورہ
 وینو کیہ بقہ چھوتی نخ بیڈیان چھیر گوڑ و سورہ

ہائے ہائے گل حسین چھوٹی ختانی-----
 چھیترا رو لکینہ ای چھیر گوڑی اوٹوئے ای دُلہ لانو
 نسے کر لہوڑی ای شار کی اوٹوئے ای بلیانو

ہائے ہائے مہ بلبل، مہ بلبل تہ پھر یٹو گل زرگو غون
 تہ غیروم آوہ تہ نسین ہی روئے گوغ مکسو غون
 بیتار متہ قہرین مہ جنت چھیترا رانی دڑیئے اسور
 غیری گوم نوربان نکہان بالچہ مہ حالی اسور
 ہائے ہائے مہ بلبل یہ زیدان ختانی کچہ ہیرو ہوئے
 رخم متہ کورے قلمدارو ہردی پولی پھیرو ہوئے
 ہائے ہائے مہ بلبل یہ زیدان ختانی-----
 بلچ وکیہ ڈاغہ نہ شالی ریا بوئے نہ دی سیری ہو
 دُتو جنت چھیترا درو درخت شیونیاں ملکو کرو ہو
 ہائے ہائے مہ بلبل یہ زیدان ختانی-----
 رویان کوس کیہ خیال یہ گدیری خیق دُق کوڑوئیران رے
 ملکو عزیز وروئے ہوٹس کوئے قلمدارو ہردی اوٹلوئیران اے
 ہائے ہائے مہ بلبل یہ زیدان ختانی-----
 بلچ دودوران ماڑ دُق دودوران مڑہ قوش کوری اسم

چھیترا رہو رانن ژانہ متے نو بویان رے ہو سکوری اُس
 ارمان مسوتے ژان ڈھوم چھپنان موژین چھیر گوڑہ تاریر
 نصیب وچے مہ بخت برابار کی نو ہوئے بے مقست چھیر
 رویان پیری نور ڈو کہ مس کی نیسی اچی غیب ہوئے
 مہ دُست مہ سار خفہ روئے بشار گنور مہ کیہ عیب ہوئے
 ہائے ہائے مہ بلبل یہ زیدان خنائی-----
 رویان پیری نور ڈو کہ مس کی نسائے موژ تو جو بیتی
 ہتھانو ہوئے بوسون خوبانن کسیدیان کروو جو بیتی
 ہائے ہائے مہ بلبل یہ زیدان خنائی-----
 نہ شکور بنی آدم شکر نوار یتیم تان چھیترا رو سُم
 بیتار دُور و گنی کیہ مہ بلہہ دریتائے شاشو تارو سُم
 ہائے ہائے مہ بلبل یہ زیدان خنائی-----
 ویان گو کیہ خیال یہ گدیری خیق ڈق کوڑو یران رے
 لکو عزیز و روئے ہو سکوائے قلمدار و ہر دی پولو یران رے
 ہائے ہائے مہ بلبل یہ زیدان خنائی-----
 ژان تورین پھا چھو ڈق موژی راہنن پھاری گیکہ دوم
 لمبوریان متے دیت تہ عشقو گمبوریان ڈق شو نکھیکہ دوم

میتار ریران تورفت کجائی باز آمد پرسان موسار کورور
 دُور کی نوپراؤ گدائے بیتی بیم ژانے مہ کھوڑ خور چہرور
 دو دور گازوغ اللہ موکورار کی تان قدر تہہ اسپتے نصیب
 جنت چھترارو واغشی بوانانن مستوچہ کیا اسیک
 عیبو سورو درے پھنسی مہ کورانی ہسے دی مناسب
 دیہو خوبانن البت مہ سُم دِش متے قہرین نوکورونیاں سلام
 مت مسلمان مہ ہتھنو رویانے کافر میتان سارجم
 دیوانیکے تان تھو اروا ہوتے لوڑے موکورے شیتھنی
 خبار گنور عارفان ساری تیت بغانی کیہ گنی
 تروے ژون مہ آچہ جوالی مہ پروشنہ مہ کسینان ژا سپرک مہ پیرہ رار
 تروے شور بولوتے پرواہ نوکورومان چھترارو قلمدار
 کِشمنانن چھنی کوٹو وودو پھسکی ڈق بیم چھترارو مستوچہ ہوئے شورو
 مستوجو میتار مہ مہ غورا کہ نوہا اوغو دریم تان سورو
 راہین بوغادہ رہو بند آری مہ چھیرا پیکئی تہ چھیر گوڑو ووری
 تو بے غم بیتی نشاؤ سورخمو ووری کیہ مہ گدیری کوری
 جنتو باغداست نیشی اسور مہ یار دوستانن ہوران مو پیرہ دار
 ای او مہ سُم دیت مہ لوگار شریکے تہ سار بوم مینا دار

پایو نامہ

دُ قیادوان او شوتم مہ نام او شوئے چڑی کافر

زرویو حالائیکش خاکسار بیتی برین بوئے آخر

حوالہ خان مہ مست آریر گھل روموسار مہ نست آریر

مہربان پڑال بیتی شالی پھونو مہ رست آریر

اوہ بیم گو خشا لوتے اچی نو کوم تہ شالوتے

اوہ کی تہ مال بیریت خبار گنے مہ حالوتے

ٹیکو موسینان ژوتی بسوتے بیم پھار ہے اچو

تھلب شہ چو وین مہ دیتی مہ پرش نغوی پچو پچو

اوہ کی تہ مال بیریت خبار گنے مہ حالوتے

بنج نوانگوس تان مالوتے دونیک گنی گوس شالوتے

ہائے مہ ارمان گو خشا لوتے اچی نو کوم تہ شالوتے

خداووتے

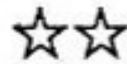
تاوونو تو ز پھیس رے مہ ژانی کیہ گمان
 یہ جھو غیا منشور نسائے یہ خداؤن سید آمان
 ٹوکی روزینہ ژیبوس خوئے انڈین خوئے چٹی
 مہ بوسونو خجہ غاروتھ گھلیتاؤ تو ژوتی
 ای قفہ پھولو کو بچے مہ مریسان خون کوری
 ای تے خاتیر کوزیکوران تو بوسان خمار ی

خوروتے

اوہ تان ژوہ چھپر یتیم مہ خیال یہ آبادارے
 ہر وٹش مہ کیہ گمان کہ محمد رحیمو قمبرارے
 مہہ رحیم ژاؤ کیہ آری تانے خورہ وال آری
 مہیاروشوکان دیتی ادر خوتے پھر وال آری

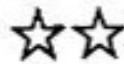
ریسوؤ نامہ

چھترار گولتو موٹج بورے مہ چکینیان
ریسوؤ ہر دومت بوتی کش دراوڑ تان تنکینیان

ملکارنی داڑیکو موٹا آرنڈ ارتان دُست آرکار یو شاہ نہزادہ لُھیوت ہیہ پیغاموکار دو بیرائے:

اودہ بغاتم تُو اُسو سیئے مہ غورہ گوسہ مہ رنخوش

عملدار خان

دیوانہ گی وفادار خانو اوشت ژیراؤ، محمد افضل خان، عبدالرحیم خان، عملدار خان،
 اقبالدار خان، اسلام الدین، بہاؤ الدین، حیدر خان اوچہ شمس الدین، ترویو لمبرو ژاؤ عملدار
 خان ۱۸۹۰ء چھیتراو دیوانہ گی دُوری زرگراندیہا اژی اُستائے، فارسیہ کم روسبق ریرو، ریاستی
 دورادروس، اُرخونا میرزہ و منچی ونوغ تنظماراچی چھیترا پلو سہ محریر بھی ۱۹۵۸ء عیسویا ملازمتار پنشن
 ہیتی تت بستی دُور ژوغورابی زندگیو دس ایشماران شچی سال ۱۹۷۴ء خدا یودیر و امانت ژانو پشیمیتائے
 - دُقیابیس دی عشقو میدانہ غدار لاکھیران جیرا شامل او شوائے تو ناموسم منسوب بشاؤ نوہمیت :-

خوردست موگنے کیہ مہ ژان اوہ تہ مژدور جھٹکل چٹمان پھورینین دُردانہ دُغور

تہ موش بختور کیہ مہ ژان تو جنتو حور

اندرینی گویان مہ دینار تہ بریکی تھان	ژوغور کی تہ دور کیہ مہ ژان چھیترا مہ تھنی
نصیب نو بویان رویانے گل گمور یوسم	ژوغور کی تہ دور کیہ مہ ژان دُق شو تو اسم
فقیر و گل خن مہ جم روئے تہ درو کاڑی شیر	چنار و گوخو کیہ مہ ژان مایون مڑی شیر
تہ موش بختور کیہ مہ ژان تو جنتو حور	جنت غیر کیہ شیر کیہ مہ ژان بھکیکی ژوغور
سکینین مہ دیت کیہ مہ ژان تہ کی قہر شیر	ژانگ ینک تہ دور کیہ مہ ژان گوچو شہر شیر
اللہودیر و چوڑینو دُق تہ سُم باژیم	شداری دی کوم کیہ مہ ژان شران دی مژیم
گلہ بھچیتائے جھنہ کوموراناتے	اُرخونا اسم کیہ مہ ژان دُشمنان تے
اللہودیر و چوڑینو دُق تہ سُم یویم	نو کری دی کوم کیہ مہ ژان شران دِ مژیم

اُرخونورا جو کڑوم

خوشوقتے قاتار ملڪ آمان ٿا نيوڙاڻو ”چھيتر ارومختوم آبادا“ آباد مقدس آمانو خير و برار
 راجه، اصل نام راجه عبدالقادر عرف راجه ۱۸۹۸ء پھاريار چھيتر اره هائے، ميانہ قد شيلي صورتو سُم
 ، چيسته انگارئي پهلوان بيڙي جي جوان اوڻوئے۔ چھيتر ارو پرانو اسڪوٽ ”لونيآ“ بھرتي ٻئي تان
 ہو شيار يو پے اوڻو تھين تيز ترقي کورا و هائے اول حوالدار آچہ ”نائب صوبيدار يوھوداھت هائے،
 پس مستجبانديہ چھيتر رھ او يونا، دروسا، نغرا، پٽيا، اوچہ اورخونا حال هوئے، اُرخونا تن جا گير هوت
 توريتائے۔ ہونا موسار هو عرف زيات مشهور اوڻوئے، فرنگيان دي هوتے راجه را و بيراني پس
 قلمدار طيبو سادہ زندگي شجيا و اوڻوئے۔ قد ٻيو چالائے انجڪ خوشيا و تائے، کيہ وت اُرخونا ر،
 شوآ لکو سُم جُستہ بورانجي بشگاليان کون يا تھجگ ٽريکان بوتی تے سوري پيتادہ ديتي چھيتر ار ٿوگياک،
 تان يار ان پوڻي ہے چلايہ تن آچي اُرخونا وت بوغک بيرائے، اي روايتو مطابق هتو تان شير افضل
 خان ميتار وڙور و تو آڙغال دمیکار ميتار وڙوان موڙار اوڻوئے۔ راجو اي ٿو ر چھيتر ارو بکامکا ويسکو
 ٻئي اوڻوئے، جو وڙور راجه سلطان ولي خان مرحوم سُماليو آڙغال اوڻوئے، هُستا ٺھه مختوم آبادا
 خورشيد و ناني دي هتو وڙور۔ راجو و او و نام شير افضل و هوتے سردار ميکي دي ريني ڏاقيوچ جو انيو عشقو
 عواضہ ديتي چھيتر ارار اُرخونا بي آباد هوئے و هتيرہ تن حقوتے توريتائے۔
 تو زندگيو يادگار بشا و نو هيت:-

اُده ٿان کياني بوم دُستو وڙور پچھائي مڙان	هائے اوہ گديري تہ مخور غمچھان
تہ بکو آنوس کي خبر بيسامے مڙان	تہ رھائشي زروخ زروخ کيڙيسام
اُده ٿان کياني بوم دُستو وڙور پچھائي مڙان-----	

تہ دیہہ مہ بوخوش ژنئے تہ کورئے مژان ہائے بودودیر یارگوئے پر چمان ووری

اُوہ ژان کیانی بوم دُستو دُور پچھانی مژان

کَلخو لَو کَلخو کَلخو لَمہ ترا گَو دُئے مژان میرزانو ژور ہو سَگدان زرگو دُ

اُوہ ژان کیانی بوم دُستو دُور پچھانی مژان

تہ دوری کھیو گومی روئے ژائے وروئے مژان لَش کوسی گئے زار تہ سار چہارونی

اُوہ ژان کیانی بوم دُستو دُور پچھانی مژان

تہ دُست کَو الدار شور بولو سورئے مژان مہ ژان صداقہ چہیر گوڑو سورہ

اُوہ ژان کیانی بوم دُستو دُور پچھانی مژان

اِسکو دُ اسم راجہ کَو الدارئے مژان مُردان تو نجی اسم خوشو و مدار

اُوہ ژان کیانی بوم دُستو دُور پچھانی مژان

گرانش موکو سے تہ یور کورئے مژان ونگہ کیہ مراض تہ سم چکاور

اُوہ ژان کیانی بوم دُستو دُور پچھانی مژان

اُوہ تہ لوڑک تُو مہ نولوڑ کیئے مژان یاری نو دویان بھیر و فلکیئے مژان

اُوہ ژان کیانی بوم دُستو دُور پچھانی مژان

کھنچو بختینین میکو پوشکیئے مژان عجب شینلی میکو کوسکئے مژان

راہن بوغادہ رتھی دُونین بوئے مژان دُشمنو پوشی مہ لیئے مَوڑین بوئے

تہ داؤ راجلہ واؤ راجلہ واؤے مژان ہارزا سیلہ کوری مہ ہوشوا داؤے مہ مژان

اُوہ ژان کیانی بوم دُستو دُور پچھانی مژان

نادر ملک

لوٹ کو ہو علاقائی حکمران مُرید دستگیر واوشت ڈیراؤ شہزادہ ملک، عبد المجید خان، غلام حیدر، میر حمزہ، شیر حمزہ، پُر دوم حمزہ، جنگور شاہ اوچے عبد الرحمن تان وختو بو معتبر اوشتونی۔ لوٹھورو ڈاؤ شہزادہ مُلکو ڈاؤ اصل نام نادر مُلک عُرف نادر۔ قوت میراثہ تور یو جاگیر پرابیکہ آباد اوشتوئے چھیتارو بوروئے ہوڈنک۔ تان پیو غون غچی گیونو قالسی موڑہ ریکش سورہ پھریشوان سُم چھاغدار موش، پرابیکہ آباد بیکار آچی برزینا جڈا کھے قمار نامدار موش نجم موشیو ڈور و شاہ بمبورو اسپسار زولینو سُم ہردی جو کیلکین پروانہ غیری کوسیدکا پرانے۔ قو چھیرن تن دیکن ہو لو و دیکو نو ہوئے، تو بچین کڑوم نیز او تسور و دلا سہ کورا و ہائے۔ تان خوشو تے پنجارش دی را و تائے۔

ای ہنگار غیر ہوتما می ہانگین ہو عشقو ترجمانی نمایان بویان۔ ای آنوس ہاش دی ہائے، کہ ذولخت خدا یو حق توری ہمیشہ ہمیشو بچین سور او ردیتی پانی یوم چھو تیا تھور ہوئے۔ نادر و سور و زوم نشیو ڈیتانی، دُنیا تو ترا نکلیں اَلائے۔ نادر تو کمبد ونسہ بی پیا موش کوری، گل خان دیتی بچن ہوئے۔

ای چھو یو سورہ ڈیشو چے مہمت ہیم کوریکا پت ہو شہ نو ہائے۔ چھوچی بیکور وئے گیتی ہو گئی دُور و آوانی۔ ہمیشو بچے اوراری بوغد و ڈلیخو غونہ و لیما نو لیم رے مشکھی بی ہیرا ہیرا ریا خان بیتی ارکار یو او ویرابی۔ ہو بہو ہتو صورتہ ای نوچہ چمکیر و سورہ غیج توریتائے تان بچے تولو و پرانے، و پکھیتائے۔ توتے پرانی۔ اویلو رفیق تان وختو پختان سار پخت نمکینان سار نمکین، شیلیان سار شیلی، و صور تیان سار صورتی اوشتوئے۔ نادر کراچیا پت دُنیا پُر و نی اسیستائے۔ و ڈقویو، ہو انبو چے اکھا بر یو بارا کیولی جم رے ہو انانن سار و اکھا بر انن سار خبار گنا و تائے۔ نادر مُلک بو عمر چھی پرابیکا تن امانت ڈانو پھیپیتائے۔ خدائے دیرو و چے غازی امار بیک (امیر بیک نادر مُلکو یادگار

ڈیراؤ آسونی۔ کڑوم ہمیت:-

لش کسی میرزہ بتی کیے می روئے تہ لڑنی
 مہ ژانو پرچم مہورین غیرونی
 ادینو آنوس تہ دُوری گوئیے
 تہ باغہ خوپی ذق گمبوری دوئیے
 چھیروغو چھارہ گیاؤ چھیر ہوستان نیگے کی
 الہونا مہ تہ ثوت زولجہ اسپہ مومارے کی
 سُویرو کھوئے سورودیت چھینے تہ پھوران
 چھوچھنن رشتی کو یان مہ ژانے تہ توو تھان
 سُویرو کھوئے سورودیت اخلے تہ پھورانے
 زلیجہ لالش کسی کیے تہ توو بھانے

دُستے اجازت متے کولا کے تہ دُستومرانی مہ ژان صداقہ
 تہ صینتان کورین نوبوئے تہ تحریر دی بوڈرنگار دُستوردانہ
 دُست مہ بیوفا موجودے شیرین ژانودوم تہ بچے موبوس بیگانہ
 شُم ہل شیر ہر دیو و سکی جو غیج دُستو سورا توری مہ ہر دی پلوئی
 ہر دی متے کیہ ریران دُستو پھی دُستو پوشی کیے ہیرار اُلوی
 ہزار وچے ای بہنا ہنون تان دُستو پوشی کو اوہ تیاری

مہ ژان تو انصف رحم کوژن زروٹھی مہ پاز تو نسائے مس مخو لوڑی
 مہ ژان تو تان لو دیت ڈق کیہ جستوم خور رویان مکم لوؤ لاژیم
 مہ ژان تان اسکیم ژورویان لغل ہوتین اچی کو مسموختو لاژیم
 اوہ ایرانو جوان گیتی اسم تہ سلامو اچی بیان ایرانو فقیر
 دو چہارہ گیتی سلامونو کنیران اے برابر کیدیان زمانہ اخیر

شہ شمار توری سف مہ تھو دُورے
 کیانی کوروم برار مہ چھیر برارو ژورے
 ڈقو نور غچی دویان زوینو میکے
 زوینو میکوتے گیارہائے ژان مہ ہر دیو چھو میکے
 چھیکے لاش کوسی گئے می روئے تہ لاژینے
 دستو شون دون و غچ برو ژانے روئے ماریکے
 چھیترار باچھو ژانہ مہ ژانہ کالیکے
 مت و کیہ فائدہ بیتی شیر مہ ژان دروشپ مہ تھو دورے
 مہ دینارو نامہ ای گلاسیے
 عاشقی کوریک کیہ مہ میرا سیے
 الہیے کیانی بوم مژان راہی اریرے
 جگار ان سورو مہ لیتی ناری اریرے

ژانوسارخوش دی توتن تہ گنی بیم اوہ تن

تہ تھان قہور وکان تہ ووری ابیر تن
موکورے متے بچھان ژان تان ٹیلی چھن

یہ مس پنجرش بیرومہ دست کورہ نور گیر و

شکور کور او کسیمان اللہ تہ متے دیرو

----- ژانوسارخوش دی توتن -----

مہ رفیق عشر و بویک پوشین بوئے بختو سورہ

تہ کی اللہ متے پرانے نشے سام تختو سورہ

----- ژانوسارخوش دی توتن -----

مہ دینار آدمی پخت قو لو سورہ تو مہ دست

مہ بہتی ہزار سالامہ آروہ بوئے تہ سم بخت

----- ژانوسارخوش دی توتن -----

مہ دینار ژانگ بر و نو گوئے چوڑیکو مہ گوئے

ڈقو بلبل شریکی چوڑ او ہوستو دونہ دوئے

----- ژانوسارخوش دی توتن -----

رفیق دور پونہ شیر جگار ورنجی قونہ شیر

تہ ہے داغیو چمٹ ہمیشہ مہ دونہ شیر

----- ژانوسارخوش دی توتن -----

نادر ہی کڑ ومان موڑ بسقیر و غلام قادر و بس کوری جاری کار دو بیرائے

ہر دیو باتین ہر دُش مو بوس ہو تم گدیری کم دورہ بسوت گومان اُوریت ہو تم بیری
مہ کو مریمان تان اُرمنا گھر زہیر ژیری

کابلو دُرانیو غونہ دُست نیزہ گنیرے تموژی ژور و کھوستولوان ہر دیا گنیرے

ہر دیو باتین ہر دُش مو بوس ہو تم گدیری-----

مہ ژان مصر و عزیز و غونہ با و باغی کسیر مہ بوکتو گیا وہ اوج کھشنو مہ دُست کیہ پشیر

ہر دیو باتین ہر دُش مو بوس ہو تم گدیری-----

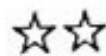
مہ سمیری دیتی نیزے کیئے گولوسید مقستی توری کی پر یوم مہ بریک شہید

ہر دیو باتین ہر دُش مو بوس ہو تم گدیری-----

تان یار برابر ان گنی دُست سیلوتے گوئے اسکیم ژور وونی مہ رفیقو دُران سور و کھوئے

ہر دیو باتین ہر دُش مو بوس ہو تم گدیری-----

مُسمیری دیتی نیز کی سید مہ مہربان قالب تہ پروانہ مہ ژانے ژان تہ قربان

چلیکیو چھانے مژن تہ شرانہ بیدانے کھیو کوروم تہ صفتان سوکھو پھولوک دُرانے

اندرینو بنجوانگار جوش کورویان بیدوائے

اوہ راہی کوری گوم بسوتے گوم تہ دربارہ مونے گوسہ نوگوس دردانے مہ خبارہ

چلیکیو چھانے مژن تہ شرانہ بیدانے-----

پھارو بیر موغوموڑہ مہ دینار و بنکلیئے اللہ تہ متے نو پر ائے رویا نئے مہ کیہ رگلہ یئے
چلیکیو چھاغے مژن تہ شرانہ بیدانئے

مژنئے بیر یئسے یورو ویلٹیار تہ خرینئی نادر تہ عشقو غلام روئے متے ہزار کیہ رینئی
چلیکیو چھاغے مژن تہ شرانہ بیدانئے

یہ سورخم نوہ یوران یہ کی بریو رژن خلئے کیہ ہسکویان تہ قدر و روئے نوہ و پچلٹئے
چلیکیو چھاغے مژن تہ شرانہ بیدانئے

خوشون تہ بے رحم تہ گدیریو کا آسونی زرودیتی تہ کرینیمان البت متے شوئے جسونی
چلیکیو چھاغے مژن تہ شرانہ بیدانئے

مہ ژنو تھان بریکی سورہ شہ پرچم غیزوچی تہ شوکھور شونو سورہ ژائی بیڑو زسکار بریکی
چلیکیو چھاغے مژن تہ شرانہ بیدانئے

شہ پھورا چو آلوئی شیر تھانو سم برابر ڈقو میرزہ پرچمدار مہ ژانو سم برابر
چلیکیو چھاغے مژن تہ شرانہ بیدانئے

شہ پھوران آچو آلوئی شیر تھانو سم برابر ڈقو میرزہ پرچمدار مہ ژانو سم برابر
پچھیتہ تہ تان و تھنو ڈق گدائے لہ ڈق گدائے مقستان درست کور وئے مہ لوٹ نیسی لوٹ خدائے

چلیکیو چھاغے مژن تہ شرانہ بیدانئے

زرین کاووش تہ پونگانے زرسہ کوم تھنوتے ہی لوان کوس نہ دوم زرور بویان ژنوتے

چلیکیو چھاغے مژن تہ شرانہ بیدانئے

دست سسیری کی ہوئے شہ پھورا چو آلوئی شیر کیڑیمان زار و زار ژنئے قسمت کچہ اور یئے شیر

چلیکیو چھاغے مژن تہ شرانہ بیدانے
 درشپ مہ قوتھانے ہیغار مے کیہ فاندہ ہر چھوچینین بیر نسیر ژنئے مہ بلبوقاعدہ
 چلیکیو چھاغے مژن تہ شرانہ بیدانے

یوروج مسوغونہ بتی دُست بیر زسائے آخر او بر یتیم مہ دینار و ہر دیار زسائے
 کم بخت بیر یتیم نار آژی دُنیہ مہ او یوئے گلاپ گمبوری خور و باغہ و وُری کچہ گوئے
 یوروج مسوغونہ بتی
 گھنچو فیکھینین گوئے کیہ مہ ژان اوچ تاو وُسوغون جنت تہ شران اے مہ دینار فرد وُسوغون
 یوروج مسوغونہ بتی

گل مان

قمرے قاماری فرمان بیگو ژاؤ گل مان، تان وختو بوشهور عوامی مذاقی فنکار، ژانگ ہنیے دی ہتو لو ان بودونی۔ جسے مہر کا لوٹ ایشو کھین او سیئے رویان شکور خینی کورک، نام گنی ہوتے فرمائش دیاؤنی۔ ہوسم ہتی ہتے دورا تور کھوؤ ار گیر و جو برار گینی توتیو۔ چے شیر قزادی بوشیرہ دار پھر گام کوراؤنی، کا اڑغانی وکا پنجابی ہتی گیاؤنی۔ بو بونمکین روئے او شونی۔ ہنیے صرنی تیان نام بھی تائے۔ پلھو کو گل مان میانہ قد اچتو موش، تو لو انت کار کوراروتن گیاؤر، گل مان مئی 1919ء برکوٹو لامہ حصہ کنیر واوشوئے۔ تان پیدا ئیشی دیہہ پلھو کوتے عاشق سنو غر زیر کو چائیس دی عمر و آخری اولاتو جو انا مئے تان دیہو نسین عولی چھنیکو دعوت دیوان۔ گل مانو جو اڑغال، کھاڑا نسا رایگان ژور گینی، مکم وے ژاؤ و او شوئے، ژاؤ نو آستائے۔ ہزار طبعین ہوشنو کوری بو عمر شہزاد ۱۹۸۵ء پلھو کاتن ہمیشو بچین اوراری بغائے۔ ہتو سار اچی ہیہ علاقہ کھوؤ ار ثقافتو دنیوای حصہ اوسوریتائے۔ تو ژاغودو سیکو کانو بیتانی۔ توای کمہ بشاؤ نو ہیت:-

ریٹو ٹسکھی لالو دوری مو بوغور	بے غرازان گیتی مہ ڈیکو لوژور
مہ ژن حق بلبل حق جیو حق	برانو ژوتی پو یہ نہ کیہ شمشق
مہ تت گواہ مہ ویر کھالو لوٹ او شوئے	مہ تہ سُم مقدمہ بو ژوت او شوئے
مہ برانو ای سُر ونگ سلاستالہ شیر	مہ تہ سُم مقدمہ کھاؤسلہ شیر
ہائے مہ برائے تہ خیم لاشہ اسور	پرواہ موکو چھیتراہہ باچہ اسور
دوری بغیت لالو سور خم زی کویان	برانو پشور رینیوتے ویزی کویان

خیر و برار حقوت تو ریکو مرثیو ای کمہ کڑوم

عجب دودیری کیہ مژان گو بورو یہ پون
 قالب تھنورو موژو مہ ژان ژانہ بنجوقون
 شوتارو پونگہ کیہ مژان مہ برارو ختان
 یار دُست تہ بچے لیئے کیڑینیان تہ دشمن خوشان
 تہ یار برابرانن بچین کیہ مژان ہوست مہ پزی شیر
 قالب تھنورا ویروم گویان ژان خفی شیر
 تہ یارانن موژی کیہ مژان کبیر وفادار
 بے مقست چھوریتاؤ شہ چھوتیا برارو گُسمبار
 تہ یار برابرانن پوشی گدیری ہوتام
 تہ بریکو آنوس اے برارو ژان دودیری ہوتام

تو مینلسو یارو ژانی دُست زیارت خان
لوٹ مراضہ حقوت تو ریکو تو یاد ای بھو کڑوم مرثیہ رے آسور

نیسے مہوس کی تاریخ بیامش کوم تہ قہمتہ
تتہ جنت میانسر اللہ کورار تان قدرتہ
اوہ تہ تتہ بیرووا بنجو موڑا نخ کورے سم
سوراری اچی پچھی تہ چھیر گوڑہ بہہ کورے سم
اوہ تہ نن بیرووا بنجو موڑا نخ کورے سم
تہ سورار اچی پچھی تہ چھیر گوڑہ بہہ کورے سم
اوہ تہ تتہ بیرووا ژیر ژڑی گرزین کورے سم
گرزینو موڑو تونسی یارے تہ پازین کورے سم
ہئی ہئی دنیہ تو گھلو آزار اروے
مایون پوڑیکو وختو موٹ اسپتے ژار اروے
ہائے بھکی مراض تو کولان سر اروے
بلبل پوڑیکو وختو اسپتہ حقہ ژار اروے

مئی ۱۹۱۹ء بریکوٹولا موموقا

رشیوت ریران کی تیجھی (ایکسردان) ہمو کیہ قائدہ ہیہ کھوہستان

رشیپٹان چا کیئے مہ کیہ لچھیسان

کڑومان نییران پلھو کو قاضی دیتی گنسی تان حقو ماڑی

ژانگو تے ارمان تان نارآڑی

کڑومان نییران پلھو کو گل مان کنیم ریسانہ ہس تہ کیہ گمان

ژانگو تے ارمان تان نارآڑی

جنت چھیتراروقواندو وخت ران لوٹ باؤ گویان مہ باچھو تخت

ژانگو تے ارمان تان نارآڑی

منظر الملک جتا رو دورا

کل مان کیہ ریکو موڑ دیرہ او یو فصل تہ ضی تو رہے شو جرمانہ کوری جتا ری ذوق صبیہ آکھئے قہار ہوت
دیتی تان دوروتے اُخیر و۔ دی ہے ٹھو یو تن نو نور و اٹھو ک جی و۔ کل مان تان مادو متا بتر او
بھرنی و۔

ہوئے پرانی کی اسے کل مان ہنسی پھونے ریکو کل مان رو صبح ہے۔ او یو تن شروع آری کی۔
می روئے متے ری نیان کہ یہ ریضیا مسدے شو اداے او یو متا نیا
قیامتو انوس مساد تو کون ٹو روزیا

پہچھڑا رو منگی صاحب شور و می کال لوٹ کو ہو دور و کوری آہی گیا او ٹھو کا پاپوت خرمیہ کل مان و
ای کر و م رہے اسور

پروٹنی اوٹوئے اٹھک منہ ہوئے گرم
منگم و زہر اٹھم سا بوٹا نو سا خوش و زہم

ہا

مردا خنی پوٹک کو یہ کار دوست دو سہ کار بی تان گراموٹا انا ہستے رہی۔

گھوڑ کی ادا تان علی مصلحی ٹھو وٹھیں	وٹھ کی ماکلی ٹھو وٹھیں
گھوڑا تہ کورہ شیر و تہ رہیں	اسے گھوڑی کیہ تہ کی مان

خوشو بھان

ہی کڑومان نیزاک دراصلہ موڑین موریاررے تورینکی اوچہ موڑینکی سف رینیان
مکم تو نامو باراکاسہی لُونو پرائی۔ ہیہ لودی تان ژاغا درست کہ تو خوشو بھان تور موری او شوئے۔
رفیقو اداں سُم جُستہ جُستہ مور یو بے حد منظر کشی نمایان بیتی پروشہ گویان۔ ہتے عاشق تن موریکو و
موڑین موریار او شوئے سف تسلیم کورونیان۔ لیکن ہی کڑومان پس مصرع اوچہ ہانگ بروز و نعمت
خان المعروف کوہستان خانو۔ کڑوم ہتو غوثیلمینہ و ہانگ دی ہتو سار وادی کنینو بیتی شیررے گھلو
تفاق شیر۔ کڑوم ہمیت:-

مہ دینار دل مجنون متے انوس دی ہنون یا شیر سرکار و قانون
ہینمبار و شریعتہ عالیمان حوکم کورور ژانویار متے تارور
لودیکو دُست نو پتور شہ لئے اندرینو کیتور بویان ژانوتے زورور
فقیر کہ وِش لودومان خوشو شرانہ آلتی مہ قلمدار و مارور
مور یو نستونہی موری لوژار و گوئے، موری لوژار و گوئے
تان کم نصیبو پچین زاروزار کیڑار و گوئے زاروزار کیڑار و گوئے
لودیکو دُست نو پتور شہ-----
مور یو نستونہی مہ سلام مور یوتے مہ سلام مور یوتے
مہ ای ارمان بھی شیر پر چمان وور یوتے پر چمان وور یوتے
لودیکو دُست نو پتور شہ-----

تور موری خوشو، تھان موڑ موری روشتی کوروئے
 جم عادت ژانویار وڈوم خوبنا من موڑہٹیک نئی ہوستی کوروئے
 لودیکو دست نو پتور شہ

اوہ سلام مہ چھیکیو مہ سلام اہہ نو چکور نسینین مخر پولوغ
 اوہ تھروشتی بیتی گوم اے مہ ہر دیو باتین تہشن مہ حقہ یوزوغ
 لودیکو دست نو پتور شہ

اوہ ادرختو پڑال گسیم جنگلو موژین پریم جنگلو موڑہ
 تو متے ہیچ کیہ مورہ ژان تان خدا یونا مہ توتان لیکینیو موڑہ
 لودیکو دست نو پتور شہ

نازنین پری

نازنین پری دی اور غوجو، وکڑومان نیزک دی ہے اولاتری تن، بو پرانو کڑوم، ڈفو
میلیسو چے دول ژیریہ ہی کڑومان بوخوشیاؤ تانی، بشاؤ نو نیز کو نام معلوم نہ ہوئے۔ جیتار ان وختہ
اور غوجو موش ہے ساؤ زوتے ہے کڑومان راؤ پھوناؤ تائے۔ بشاؤ نو ہیت :-

ژانے تے غیروم تے ژانوتے غیروم
یہ جھیر گوڑوتے غیروم مس موخوتے غیروم
ژان کی مہ سم گیکو، تہ گنی کوؤ غیروم
اور غوجانن پرا چھار، لالش گوم تہ اچھار
کیہ جہانہ تاروم، اتار پھاری غیروم
نرکار بیلو لو چھار، آشرو موخو غوجھار

ژانے تے غیروم -----

ٹوادر خٹو پدوم، تہ ژیباروم کوکدم
شہین غچی زرڈوم، ڈق تہ سوری غیروم

ژانے تے غیروم -----

گولو گویان ریٹوئے، غیری شلی پھریٹو
ژان کی مہ سم گیسوئے روشت دنیہ پوشیو

ژانے تے غیروم -----

اور غوجنان حکمت، کروئے گومور و قیمت
ژانوژنن توہمت ہیت گومور و صفت

ژانے تے غیروم -----

اور غوجو گونیان، ژانوژنو گونیان
تہ الیکو گونیان، مہ ماریکو گونیان

ژانے تے غیروم -----

بیڑہ گوموڈ کو اتے، ای پرڈھیدا کھنیس
مہ عادتن ژانیس ژان وے دولو کھنیس

ژانے تے غیروم -----

ژان نموتی کسی، تان ڈوروکان روچی
ورعائن خونہ بتی، سومنیان خوپی

ژانے تے غیروم -----

دولی ڈولی پری، زومو چھانہ پوری
انواز شری کوری، وڈری مہ سم توری

فردوس فردوسی

ژوغورا بونکی قام مجذو نے قامار زیارت شوژاؤ ۱۸۹۵ء اثر یرو برائے، تت پڑدوش خان نام لاکھرو، دیہا گنکو لویاران ہوت پڑدم خان راؤ برانی حمیدہ بیٹی اول دیہو معو بیتا آچہ شیا تو ٹیکو پرائیویٹ مدرسہ تو نام فردوس خان مشہور ہوئے۔ آغہ سعدی خانو چے تو میکوژاؤ برار خلیل الرحمن مرزا ہتوسم ہم جماعت ای سبتی برانی۔ پشاورا بودرسکاہین بی دینی علموسم جستہ فارسی ادبہ دی ضرورتو تے حت ماہر ہوئے۔ عشقو گرزینی کوسی بشاؤنو نیزک بیٹی فردوسی تخلص آریر۔ مدرسہ اوچے آفہو سکولار فارغ بیٹی چھیترا روسیول ہسپتالا ہودہ کورک ہوئے۔ سرحد وکیہ علاقہ قارگیتی لوٹ ژوغورا حل باک رحمتو اسپسار کہ حتو نام ”بیجاج“ اوٹوئے۔ موش وینی اوٹوئے۔ ہتو سورہ غنچ توری فردوسیو ہوش بیجا بیٹی کیہ رگہونو لے، نیکدشتو ذریعالو و تارنیکوژاغا گو کہت پولاتو جو خالی دبلیان موژی شتر بوتی ایغور فیتو و لیو پچھتی تے ایغوتان نشانوژاغا لاکھی ”ہنونو بے شہ پرنگ موبائیلو سار“ یوشا غیروے خرچہ و و جم ہر دیار و درونگار لودیکو چے مشقول بیکونوغ تھریقہ نیزیتائے۔ نوکریو پچھتی دیرا بغائے ای کمہ سالہ اچی گیتی درسہ موژکھو و گورنرو مرزا پچھتائے، ہتے شدار یودی پچھتی جو بارہ دیروت بغائے۔ موشو سار ہزارد بیکار اچی رفیقو دی تسم گنی التی استائے دیرونواب شاہ جہانو شدار بکان موژہ غنچی گیونو ہوئے، نواب مرحوم توریاستی اہلکاران موژہ شامل کوری تحصیلدار یوہد اترقی پرائے۔ جو ہوجو سالار زیات مودہ مختلف تحصیلین ہے ہودا خدمت آریر۔ مکم مہ یاریری سہما و طبیعتی بندہ ہتے ذمہ دار یو بقی پچھتی اچی دروسہ گیتی دروسو گوانر شہزادہ محمد حسام الملکو مہر کا کندوری سالاپت معتبر ہوئے۔ دروسو روئے بو محسبہ ہتوت ”بھٹکوی“ مرزاراؤ تانی۔ خوشو سار ژاؤ نرینہ اولادنو، و دی تروئے ژور گینی ہونی۔ ای ژوراو یونو موژد دیہہ موش وینی

ادشوائے۔ نومبر ۱۹۶۵ء یار یڈیو پاکستان پشاور اکھوؤ ار مھر گام شروع بیکار گنی ۱۹۶۸ء یا جاری بیرو
 جمہور اسلام کھوارہ دی تان شعران ذریعہ ادنیار سفار اپت کھوؤ اراد بوتے بو قدر و بش خدمت آریر
 ۔ کھوؤ ار و ترقیہ مرزا فردوسیو بوزیات حصہ شیر۔ ہوستہ گیر و ہتو کلامان انجمن ترقی کھوار چاپ
 کوریتائے۔ عمر و آخری ای کمہ سال رنج بر یکانہ بتلا بچی بو مشقت ہوئے۔ مہ پوشیر و تروئے
 ژون فارسی ادبوسم جُستہ جُستہ تپو وار کھوؤ ار و ت دی بو کم مدا قابل قدر خدمت آرینی۔ بو
 ژونانت معلوم کہ میرزا فردوسی مرحوم درو سو گوانر شہزادہ محمد حسام الملک مرحوم لوؤ کار کوری
 ۱۹۵۳-۵۴ء کھوار و شعری ادب و و سکی توجہ پرائے۔ ہیغار اچی کھوؤ ار ار غیر خور کیاغ نو نیو ہٹائے
 ۔ لش بیتی ہتے ساعت دی توریتائے کھیو کی انتظار ادشوائے۔ ۱۹۷۳ء اکتوبر مسو ۲۵ تاریخہ
 کرشمان مسی“ رمضان شریفو چھورا او یونی جمارونسہ پشاور احقوت توریتائے۔ خبر بیتی محترم اقبال
 حیات صاحبو چہ اوہ ناصر پورہ اولاتورویان سُم بیتی بابا فردوسو چھوتی قابو کوٹھو دیا و تروئے میل کوئی
 چار سدہ روڈا، سابق گورنر خان اسلم خٹک مرحوم موت خان قلی خانو قبرستانہ پتھور کورونو ہوئے۔
 علاقو خانان مرحومونچین بو صدقہ بو ژیتانی۔ ژون غورہ تہ بستی دُور تو برابر جو انیو موژار نسیرانتے
 ہچیتائے۔ ڈقیور فیت، زندگیو یار“ بیجا ج“ مشہور بہ“ شہ پھوریو“ بچین نیزیرو بشونو، تو زندگیو خزانہ
 رانہ ران زیات بیتی تو یاد و تازہ کونیان۔ بشاونو ہمیت:-

ژانوکھیںسان مہ اسکیم پھوری	اوہ تہ سُم دِش نو گومان تہ دوری
تولینے کیڑی حل موبوس خورو دوری	آوہ تہ گنی بیم کیہ مہ میر ژوری
خوپی سور و دوم خوش کھارو گمبوری	گمبوریو اسپر و یو و چھاروس کندوری
مہ پھوری مہ سُم دِش متے قہرین	گدیری رینیان ژان تہ کرین

مہ پھوری مہ سُم دس مَسَم خُروشِ مہ پھوریو پرچم پھورینین بوہوش
 مَسو اچہ استاری شدار بگ مہ پھوری گومورانن ہتار بگ
 مہ پھوریو نا موکو سے مولا کھور خوش پھوریو سارنست مہ گورہ لاکھور

ٹانوکھیمسان مہ اسکیم پھوری
 گنولتو گونیاں بوسست بیتی بوالی ہوش نو اریم مہ رفیق کھیوالی

ٹانوکھیمسان مہ اسکیم پھوری
 مہ پھوری مہ سُم دس کروئی اسور پرچمان اخلی پوڑ سوئی اسور

ٹانوکھیمسان مہ اسکیم پھوری
 گنولتو گونیاں خوش پھوریو چے بچ غیری مساروغون مہ پھوریو غنج

ٹانوکھیمسان مہ اسکیم پھوری
 پرچم رے نوریم تار یو بوزونی مہ پھوریو پرچم پھورینین غیزونی

ٹانوکھیمسان مہ اسکیم پھوری
 تہ تکہ چمہ تہ سورہ شکھور دُستو پوشیتم الہے شکور

ٹانوکھیمسان مہ اسکیم پھوری
 خوش پھوریے موگئے دریا نہ اوغوتے تھروشی بندہ گوئے تے نہ چھاغوتے

ٹانوکھیمسان مہ اسکیم پھوری
 مہ پھوریے موکو سے تو گولویکی اسکیم بوزونیاں سورو کھوئے چوٹکی

ٹانوکھیمسان مہ اسکیم پھوری
 مہ پھوریے مودیت لشت پچمان آسانہ تہ نظرو دُٹکی غنج دوریک آستانہ

بختو تلیو گانی عقلو چچی سرمہ کوروم
 کویتو اسپرو چیم تان مسو تے سلمہ کوروم
 ہر یو مان تہ آفسہ دُست کہ گیسوای مہ نہ
 تہ بچین تان جکرو دُڑی کباب قیمہ کوروم
 بختو تلیو گانی

ژونو بوئے بیردو قالیب و کی ہوئے اچی بوسون
 بوچو چھے گل پوڑے بلبل اوہ تن نغمہ کوروم
 بختو تلیو گانی

گلو سُم گل بیتی گوم زو خوشم زوخ غیری بیم
 نو بوہیم دُشتو سار تان سونو شیرمہ کوروم
 بختو تلیو گانی

مُشرف ہوئے ای قطرہ دُر کنون صبر و سوره
 صبر کوم صبر و میوہ شیرین کی ہوئے لقمہ کوروم
 بختو تلیو گانی

امانت ژان بدنو کیہ بوار فلک جہانو
 فردوس تان در مانو مثل نجمہ کوروم
 بختو تلیو گانی

یا الہی رحمت باران کو زمینداروتے

یا الہی خیر و برکت کو زمینداروتے

زمینداری حضرت آدمو پیشہ تے میراث بھی ہائے

کیشیکو ایجاد کوریتائے فرشتہ حضرت آدم تغوسارچی چھی ہائے

شالیو کستانو کورور آسمانہ یور زمینا چٹکھی ہائے

خیر و سخاوت کورور بوڑی دیور حقداروتے

یا الہی خیر و برکت کو زمینداروتے

ریٹوانتے اُٹھے راوے تھلے راوے اچی ہوتے آہاہہ کو

بی دیتی نیروازو کوری تان چھترو جم ای رہہ کو

محنت کورے خواری کو پیداوارو اضافہ کو

ژوکی بوہوئے نیشی ژیبوس خوشان بیتی قہقہہ کو

میوہ دار پھوردو بو یور چھوکی ہوئے پلکیوانگاروتے

یا الہی خیر و برکت کو زمینداروتے

آہیہ رتھئے دھقانو ژاؤ بازو وھتی دھقانی کو

تان چھیترو تان اوغ کورے سنبھال کورے سورہ رو پھی نگرانی کو

بی دیک کہ ہوئے بی عیسک کو آپکہ دیک چھمنی کو

سالو خوراک دوری دیتی بے غم ژیباء سلطانی کو

فمنول خرچی موکورو لوژور پے تان دوری روزگاروتے

یا الہی خیر و برکت کو زمینداروتے
 زیارتہ بمبوریتا مدکلشہ جم کوری کیشور آلو
 میوان جوچھو کورور بوسون کی ہوئے چمبوروغ کوزردالو
 شالی کیشور اوپونوغون لشت ژانغین سرحداتین اندلو
 یومون کی ہوئے بیباغ کوروس کڑی کوروس ژیبیکو جم زووالو
 فردوس سوال کورے خدا یوتے ترقی دوئے تہ وطن چھیتراوتے
 یا الہی خیر و برکت کو زمینداروتے

لوٹ اوو پروموژینار ہنگامن شو بشاؤ نو

گل ریمان بلبیل ریمین لب تو شکر
 خوبانن اپار بیگم زما خبر
 پروانہ سوخت ژان ہدم بے خبر
 دستونان تیغون تن کوروئے بجگی نو کوروئے
 دستوغیج آجلو ویشوزخمی نو کوروئے
 گل ریمان بلبیل ریمین -----
 درویش قلمدار و نام ڈقو نام درویش
 کھوؤ ارکڑوم چھیک نیزینیان فارسی ڈقو بیش
 گل ریمان بلبیل ریمین -----
 تیغونو خطبہ کورونیان زہج پلمھکو سُم
 شو کھورشن و کھیو تمسیل بوئے نس آپا کو سُم
 گل ریمان بلبیل ریمین -----

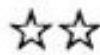
غزل خان

نن تان لاکھیر و نام غزل خان، ژا سپرو بروکا قدیمار می آباد شاہ میرے قامو "شاہ یورے" شاخاری دنیا شج ہوری مھوکی، ختی اوچہ بھو انیو ہیرا ختی، ٹپ عمر ابر کوٹولا ماتان علاقاری حصہ گامک شیر و شران موژا ایس دی شامل برائے۔ ہے ژانگو باراھتو ای کمہ کڑوم شامل کورونو بتی شمنی۔ ہیغاراچی لش بتی جنت نظیر کھشمیر و سرینگرادی برصغیر و بوڑی بھو ملک پاکستان اوچہ ہندوستان قائم بکو مو قادی ایس موجود برائے۔ ہے تقسیمو متعلقہ ۱۹۴۸ء راردو ای جو کڑوم آشور جانو ہانگہ و سنو غرو زیارت خان زیرک مرحوم موسم ای ملاقاتہ مشقو لگی یار علاوہ غزل خانو ای آشور جان دی سورنکو قارینان خدمتہ پیش کورونو بویان۔ غزل خان زندگیو ای شور اوچہ جوش (110) بوسونیاں پوشی ۱۹۶۰ء بروکاتن امانتو پیو میٹائے۔ ہتو ہتھور و مو قامولا حولدار ولد مہربان حکیم تو وصیتو مطابقہ تغوتن آشور جانو ہیہ ای کڑوموراسور:-

قالب دربار و راہ ژان مثالی پون غوس کو سی بیر
 کورا ہو شو درونیک، کورا باغ بوستان پوشی بیر
 مہ گوہر نیاب ہاتے لوٹ انوسو عاجز نو بریکاہت
 خلافتو پروشنہ ہو سی بیر۔

بریکوٹو لامو مو قاعزل خانوای کمہ بشونو

بیتار و دست کا بیرانی ژا سپرک برخلاف بیکو
 کا بلیو کوڑاں ساری برکوٹو تین گرین کسی
 دُورا اسپہ و او دُارمان کا بلیو قاف دیکو
 بیتارے پرواہ موکورے تہ پرشہ ^{ہنشن} شین کسی
 عجب وزیر تھی جھیر ان تور کہو و پچی ژا و نووا
 آسمار و تلان آرینی کا بلیو تین دام کونیاں
 تہ موژا ہزارہ یوٹو اسپہ ای نائیک نووا
 شمسپناہ بوا خلاص من سردار و تین کیہ آریر
 جھیر گوڑی بیر یونو بیکو شیشو گیر و برائے
 آسمار اہا کوریکو ساڑ و کیا پرو نو دوئے
 ژا سپرک سف تہ اچتو تیار خدا یونا موگانی
 عجب جم نصیبو سم موش میر خان صوبدار نووا
 تھو ویک بیتار سور و غیر در میناٹو پو بوٹو کوئے
 جمدار مینا تہ اچتو ژا سپر و زینہ نووا
 کھوٹو چڑیئے پونگی چھا کے یور مستو سم دوم رینیاں
 نجم جمان کالیر درانوٹوم شومان بندی کونیاں
 بیتار و دست کا بیرانی ژا سپرک برخلاف بیکو
 کا بلیو کوڑاں ساری برکوٹو تین گرین کسی
 دُورا اسپہ و او دُارمان کا بلیو قاف دیکو
 بیتارے پرواہ موکورے تہ پرشہ ^{ہنشن} شین کسی
 عجب وزیر تھی جھیر ان تور کہو و پچی ژا و نووا
 آسمار و تلان آرینی کا بلیو تین دام کونیاں
 تہ موژا ہزارہ یوٹو اسپہ ای نائیک نووا
 شمسپناہ بوا خلاص من سردار و تین کیہ آریر
 جھیر گوڑی بیر یونو بیکو شیشو گیر و برائے
 آسمار اہا کوریکو ساڑ و کیا پرو نو دوئے
 ژا سپرک سف تہ اچتو تیار خدا یونا موگانی
 عجب جم نصیبو سم موش میر خان صوبدار نووا
 تھو ویک بیتار سور و غیر در میناٹو پو بوٹو کوئے
 جمدار مینا تہ اچتو ژا سپر و زینہ نووا
 کھوٹو چڑیئے پونگی چھا کے یور مستو سم دوم رینیاں
 نجم جمان کالیر درانوٹوم شومان بندی کونیاں

”الف“ زیر و سورا ”کاف“ زیر و سورا ”ھ“ بوژین کی بوئے
 ای فقیر و سوال اللھو درگاہا بیتی قبولیت نیوشین کی بوئے
 ”الف“ زیر اکیہ کوئے ”الف“ ہما ”کیہ کوئے“ ”الف“ زیر و زبر سے بھی ”ل“ تو دوئے
 نو دوئی عاشقی الٹی غام تو دوئے، نادان دُستو ساری زیرک دُمن تہ بائے عمر تہ ای جام لودوئے

غزل خانوچے زیارت خان زیر کو ملاقات مشقو لگی

غزل خان:

اوہ اوچے زیارت خان بیابانہ جُست ہو تم عشقو لو ان ایغو سُم پھیرت کھاڑ ملا نگان ست ہو تم۔

زیارت خان:

غزل خان ایرانو جوان کو ہستا نو دار بوئے ہمیشہ راشین مقرر گمبو ریو غا موژ یبوی

غزل خان:

گھر ظہیر وتے رور بے وفوتے رور تہ ٹسکی کسیمان مہ غنچ پونہ شیر
موش وختو الیتام خویو ملا نگان دا غیو چموٹ اسپہ دونہ شیر

زیارت خان:

سُلو کو کورمان جم ہوش کوئے ہا سے غزل خان غزل خانوای لو وواغ چھندین ہزاران۔

حبیب گل

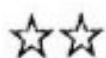
قدیمونا مواریثا عرائن جیرا حبیب گلونا شامل شیر۔ بو پروشمار می کھوار زبان، ادب و ثقافت تے خسکی شعری ادبوت تن وسو مطابقہ تھرقی دیتی پروشی اکان، کڑوم رکان و بشاؤ نو نیز اکان کیہ نس نیکی۔ سرحدار گنی دروس پہانہ پت بوژون حصہ شیر۔ ہتے دور و کھوار و شاعران جیرا حبیب گل ای نو یو کونام۔ تان وختو بزمی میلیسان موڑہ ہتو اہم مقام او شوئے کھوار زبانو شیر بنی ای ووشکی، ڈرونکار بحرہ حبیب گلو بشاؤ تان سادہ بیانہ والفاظ شاعر یو خالوچ زوالی ای ووشکی۔ ہتے وختہ نہ ریڈ یو کوراشاؤرنہ دی ٹی وی، موبائل، وی سی آریسی ڈیو کاژاناؤر، ہی بلای بوغمان نام تن کوس کاراناو شوئے ہتے دور و شاعران اوچے میلیسی دروسو، کیسو، او یونوچ بروز و شاعران نو رغ بشاؤ تان ہنگا کاروچٹ دیتی راؤمی ہانہ ریکو، چھتر اروج ژوغور و شاعران تان کڑومان راؤ آف بنی۔ یا بوار بودہمین ایشو کھوژا غننن بی میلیسن راؤ جاری کوریکار غیر خور کیہ چارہ نواو شوئی۔ ہے دور و بروز و مشہور شاعر مشرف تان عمر و آخری ہموٹ راؤ استائے ”کہ اسپہ کڑومان ریکو کھارین اسک، شیخ خوپک برونین بوغک جھک رو پھونیاں مکم حبیب گلو ہوا زھیمان کارہ دیکو بومد اپت ژوک آف لشی ہتوت کار کونیاں۔ مشرف ہر دیار حبیب گلو شاعر یو، ہنگو چے ہوا زو شیرینیوت خراج تحسین پیش کویان۔“

ژوغور و ہزا د طبیعتی ماحول خوشان موخی حبیب گلونا زک طبیعتی دی خور آریر۔ تت پہا اصل و تھن دیرو واڑیے۔ 19 صدیو موژی ہتیرا چھترارہ کیتی، تت عمر گل ژوغور و ہنجو گولا آباد ہوئے۔ ہیہ علاقاتن ارغالداری آریر۔ ۲۰ صدیو شروغی نن تان نمشیر کانوژاواڑیتائے۔ اسکولین بی عام تعلیمو زمانہ نواو شوئے ہے وچہین حبیب گل بنیادی دینی تعلیمار غیر خور کیاغ ریکونو بیتائے۔ نن تت ہتو بو

شیلی پرورش ارینی۔ شون شینی موخ شیدیا ر جوائی پونگ لاکھی، بزمواستاز ان مخفلین شریک باؤ
 هائے۔ بوم مداو بوساؤ بزمو موسیقی فنه شهرت لاؤ هائے۔ لش بیتی هتو شهرتار ملکو حکمران دی خبار
 بیتی شجاع الملک جیتار ٹسکھی الی نو غوراشدار یہ هالیتائے۔ ریاستو باڈی گارڈ انا نب صوبیدار یو
 هودا توریتائے۔ نو غوروتے گیاؤ بوغاواونگہ ای انوشیلی صورتو سوراخب غنج توریک برابار هر دیہ
 ژم اوسم، عشقو خرینج بهاس غیر ی سورہ نساے۔ اُستاز حبیب گل، غلام نبی خان پھک برارو چے کرم
 الہی اکرمون گینی ہیہ علاقار بیکو و جہین ہے تروئے ژوانان تان مادری زبان کھو، ار و شعری ادبوتر قیا
 قدر و بش حصہ شیر۔ کھوواراد بو خوش دورک هیتان ادبی خدمتو کیہ وت دی نورختنی۔ حبیب گل
 سنگور ارغالدار ی کوری استائے۔ هتو سارژاؤ محری عبدالاکبر خان رانکی، ”عالم تباہ“ تائین شیر و پھو
 ستاری مہتو ای ڈف دی اوشوئے۔ ژو غورگولتوبی اسیکا چوکول دیتی کپال بش بیتی، ہستالا بریک
 بریک بیک راجی ڈاکھار ولوادوڑ ہوازا کڑوم ریکو بزمو میلیمان ہستائے۔ حبیب گل استاز
 کافی عمر ژوتی ۱۹۸۲ء حقوت توریتائے۔ تو ژاغوشا کہت میر گل امیر تخلص کوری دسمبر ۱۹۹۵ء پت
 دوسیتائے۔ تو سمیشیر و تو محفلو یاران، عبدالصاحب خان، حسن بہدور، بدی، حاجی خان، حفیظ،
 قیوم، سالار خان، بروز و وزیر اوچے تو شکہت میر گل مرحوم۔ هتو کڑومانے هانگ دیتی ستھارا
 جاری کوراک جو والی سنگور ارامانوچے تو ملگری عبدالصاحب خان ہسے تن هوؤل ستھاری دوسک
 برائے۔ تو میلسان پوشیر و تو ژانک ہنیسے دی کھوٹواستیار یان چا غنچی گونیاں ماہنامہ کھووار چا پو
 مارچ تا جولائی ۲۰۰۷ء شمارا شہزادہ تنویر الملک حبیب گل مرحوم بارابو پوند یو کوو تفصیلی مضمون نیویش
 اسور۔ یارانن یاد اشیر و حبیب گلوای کمہ یادگار بشاؤنن ”سورنکو“ قارینان خدمتہ پیش کورونو بو یا
 ن۔ هتو عالم تباہ تائین ذفرندوہہ دوڑ ہوازو بارہ جو واقعہ مشہور شینی۔ اولو ہیہ مختوم آباد اسردار

حسین متارو ڈاؤڈورا کارادیتی پار دواى خشق اور ارار آنگہہ ہتی اسور۔ جو دھیه کہ ژد غورہ تن علی
حیدر و تو دورا عالم تباہوتے ای ہرکت دیکو، تو سم بوغد و شیر کوڑی خانو 10 سالہ ژاؤڈ کارین لیئے
جاری بیرو بیرائے۔

اوہ سلامو ہتام مہ بلبل نئے تو بیرى اوہ تہ نامو گدیری
لوڑے ژان تان اہفومہ مٹھی تان عشقوانگار و موژدن مہ ساری ہوڈودیری
ہمونی ہٹش کار دوا کو تو نجی سم تان ڈقیومہ ژنو ہر لوخشیو
لوژورڈو نصیبو تسورو غمہ گرفتار اریتم سہل جوٹی عاشقیو
ژنئے تو تن مہ پوشے اوہ نوگومن تہ دیہی روئے مہ ملامت کورونیان
کھیو حال بوم ٹم ہتھنا خوباشن تان پرچمان ژانوسار قیمت کورونیان
مہ حقہ ژرار کوکوسان اے بیرخم بوسنیو ہٹشو کومان تان ژوینیو
مہ ژن توکیہ بیخافل غیوی مہ سورہ پٹھنی تان عشقو سرگر دانیو
لوڑی دنیو حالو مہ ہتھانویار دستان دستانو تے گلہ نو بویان
ہائے کچکار زمنہ کیہ خوشان اوہ قسم ہر قسمہ باؤغام سورار ہلہ نو بویان
مہ دُست دُچارہ کیتی موخو کھوشنی ٹم ہسیران ژن سیلوت کی نسیران
زور ہوئے ڈقو ژنوتے عاشقان بوآسونی ملکو موژہ کڑوم حبیب گل نیزیران

مہ گمبوری تہ سلامو ہر چھوچینین گوم مہ ژان
بے رخم اوہ تہ کوری دیہا پرچمدار ناموتے تان چوژنیو دوم

مہ گمبوری تہ سلامو ہر چھوچنین گوم
 حقیقہ دست مہ پچھتیاؤ مہ یاران دودیری ہونی غیوی کیانی بوم
 ویزنین تو گوم راؤ او شوؤ چھوچورو پھی غیج اریتام یوردیو بیرائے
 اوہ نادانی اریتم مہ دنیا حقیقہ دستو فاندیرو بیرائے
 دستو پرچم مہ بوکہ پش متے خستور غیر شیر مہ دینارو دور
 فارسی گل گمبوریوتے ریر مہ دستو نام گل گمبوری مہ نام حبیب گل
 آسمانہ یوروچے مسو تہ سُم کیہ عننت مہ ژان
 روئے متے گدیری رینیان اوہ تان دینارو کچین اسم ہردی بھت
 اوہ تہ صفتان کھیو کوروم مہ ژانو نس
 مچھوچوختہ بیریںسے زومان مچھورین یورتوری گوئے تہ حولیو مس
 پچھتیاؤ بیم ہیہ وطنو دست کہ مہ سُم گوئے
 مہ قالب مچھوتی نو پسر مہ ژان تان شیرین الفازین لوکی مہ سُم دوئے
 ژان روئے تان یاران گنی کیئے غیوی موکو سے
 ہردی اوخیئے بریکوہوتم ژانے تان اللہوت لو گیتی مہ پوشے
 خوشو دور پدیان ژانغا شیر پوشین نو بوئے
 ڈنگ ژان بیدامو بیرائے دش دُنیا سوروتے کی ہائے ہش کیہ بین نو بوئے
 مہ ژان کی نسائے بیریں دست ملکا مس توری گوئے بوئے جنتو ہوا
 ہیہ بوغاک زمانہ بھنویار دستانن کوس خوشان کوئے کوس نہ

ملا متو رویانے اسمانہ یورو چو مسو شیکھایتان مو کورور
یور کورا کی توریتائے مس تے اچہ گوئے ہتے ژاغہ تارور
ہیہ اللہو دنیہ قدر تو تماشو تے مہ فکر نو تارور

مہ ژان کی نسائے بیری جہانہ مس-----

نشور کی دقونسہ کوس ژنی کہ شیر غمئے دنیہ مہ حقہ شام
نش تان لو ان دیور کی عشقو سلوکان ہو سکوروئے عشقی مرید اعظام
مہ ژان کی بیری نسائے جہانہ مس توری گوئے بوئے جنتو ہوا

قالب عشقو چا بخش لاکھی شیر بنجو قونہ بخش دو یان بے دوا
ہیہ بوغک زمانہ مہ و تھنوجم رویانے کوس خوشان کوئے کوس خفہ

رویان بیری نسورے میر ژوری پروشت بغانی مہ دُست گویان سیلو
بے رخم مہ دینار یے ا بس عمرو چھیر یسان ہو سکومان تہ ہالو
دنیو کیہ بقہ شیر حقیقو یار دُستانن شخو ژان بے نشان

مہ ہردی تہ سم چو کی مہ رُہ ژوغورو موژی کسیران پریشان
مہ میلسو آپارو متے دُشان رتھیدیان مہ نسین گرام بیشان
ہوست ہردیہ ہچارے غمار خالی موبانی مہ ژانے تہ دیشان
مہ ژان کی نسائے بیری جہانہ مس-----

چھوڑو میتار و نظر بند یو وختو یعنی نومبر ۱۹۴۹ء سارگنی

اپریل ۱۹۵۲ء موڑی نیز یو میتار و یادا

هائے بے وفہ دنیہ جم چھینیں ستم تان اُرمانو مہ اللہ اچی انگئے دردانہ سیف الرحمانو
گلاب و ورا شناری گلابو سار تھرونی و وِره کوکیہ بختوانو سیف الرحمن گوئے نو غورہ
الہو رخم کی ہوئے مہ میتار و یک کیہ زورہ

نو غور و مس توری شیر بھت استاری می نسانی تہ شدار باک بے وفہ عیسے تہ روختی نیشانی
مسلم لیگ تہ وفادار تساری ژاکی کورونیان ریاست پروشی عیسی قام تہ سُم مکی کورونیان
ھیہ جلسو آنوس کل دفترین تہ خبرہ تو پاکستانہ باندی تہ تخت ہچیتائے چھیتارہ

بوسون کیہ گرزینہ کی ہائے گمبوریان بہار مہ ژانے
بے وفہ گمبوریان موڑی مرگست وفادار مہ ژانے
نہ کہ خور گمبوریو شو نکھیم نہ دی تمہگار مہ ژانے
متے دوئے مہ تن گمبوریو مہ پروردگار
مہ ہردی زخمیئے مہ ژان تے گوروم شیر مہ ژانے
انگیتی مہ پارہ لاکھ تان رخمو ہوستو
تہ عشق مہ ہردیو سورو کچہ ویروم گوئے مہ ژانے

ہردی ہزارنس ہتی بھی شیر تہ دستو

بوسون کیہ گرزینہ کی ہائے-----

نہ ملکا حکیمو لیتام نہ عشقو طبیب مہ ژانے

اوہ تان زخمی ہردیو نیزی کوس پاشیم

دستے اجازت متے کو گدائے ہتی بیم مہ ژانے

کورا بی زخمی ہردیو فان دیتی شائخیم

بوسون کیہ گرزینہ کی ہائے-----

چندین ہزاران بغانی عاشقی کوری مہ ژانے

مکم کیہ عاشق کورا مقصدی نو توری

ہمیش گوئے عاشقو بوکتورندیرٹو ووری مہ ژانے

آلین بوئے تان عزیز عمرو فکر نو کوری

بوسون کیہ گرزینہ کی ہائے-----

آشرو سمندر عاشقو کھشتی پریشان مہ ژانے

عشقو سمندرو موژو شیر غمو طوفان

عاشق روئے سوال کورور کہ اللہ مہربان مہ ژانے

منزل مقصودی تاریر ہردیو کورمان

بوسون کیہ گرزینہ کی ہائے-----

میر کھن

میر کھن لوٹ کو ہوا ویر کو دیہا سُمبولان موڑا تھو نام معلوم نو ہوئے، تان دیہا تن قدیم دودارے”
ہنسو ماڑے قاموڑا وجریت خانو ارغالو سورہ غنچ توری فہمارو ہوشار بی کڑوم نیزی تن هاگک
دیتی ہیرا رار او جاری آریر۔ کھاڑ پرانو اسکوت ”لوئییا“ نو کراوشونی۔ خبرا ہیتی جریعت خان بوکو
لاکیتائے۔ ہے زیلا ہیتی ای موقا دیہاری یاران ای کمہ ژون میر کھانوت میوہانی۔ شمتیت
ہے مٹھو یوہیتان کھاڑا نئے پیرہ ہائے، میر کھان ہوکیہ نو جوشی، دیہو دستان گنی بار کی میلس گرم
آریر، ۱۲ بجار اچی پیرہ بدیلیو وخت شو ییکو یونیسی، براردی تو آرام کو مہ لبارا ہائے اوہ پیرہ دوم
رے پروٹھ رکیکو، نست تن مٹھو دیتی آستائے، جریعت خان لوڈو غو کینین تو پازو کوری دیتی
چاغتائے۔ اہیہ اسکیم مٹھو روری ہزاد ہیتی عدت پورہ نو ہیتی اوٹوئے، فرنگی آپسراں جریکو دوسی
بزخاس کوریکوتان فروسک لو وپرائے کہ پس تنسوروز وراوار جوشی مہ ارغالوت کڑوم نیزی مہ
رویان کھپار غئے آسیتائے ہو رو ہے حرکتو اوہ برداش کوریکو نو بیتم، کوریکو پس مت دُشمان رو پھی ا
ستائے۔ ہنون اوہ تان دُشمانو ماریکو نو باوا، سرکارو دُشمنو کچہ کوری ماریم رے تان فروسک بیانو
دیتی نظر بند یو چے مٹھنیا رنج ہیتی عمری بندی گریوت تھان پرائے۔ ہری پورو جیلا جریعت خان
درائی ساؤز نیکو ہنر ماہر ہیتی آستائے، بندی خانار خلص ہیتی اچی ہتھنوت ہائی۔ کندوری سال
پشندیریو حالتہ بھی بریکو یوٹھو انتظارہ امانت ژانوپر شیمیتائے۔ ہی کڑوم ہمیشہ میر کھنویادو ہردئی
بچپنی میر کھنوشاؤ نو ہمیت:-

اسکیم جرونی مہ دینارو غیر او پزوڈو مئے ژان پھورین دانہ دار

مہ ژان کیہ مہ پوٹیکو بٹہ مہ اندرینو ورم گویان مہ ژانہ انکار

تان نار اژی تہ گدیری اے مہ دُردانو کان ڈق تہ قلمدار
 تُو ہارین لڑیان تان شرانہ تان لعل پھورو
 بہت بیری ناوُر اے یاران جنتو ہورو
 کاغذا نچیمان تان براروتے ہائے مہ اولتورویان لففوسم
 مہ کوری دُستی موکورور بے وفو سم
 کاغذا نچیمان تان براروتے ہائے مہ دُردانو کان اولادوتے نو
 بے وفہ بُو انوتے رور عورتوتے نو
 تہ شانہ ٹونگ بیروائے ژنروئے حاولیو دیسام
 تان ژانو لغل ژورونیان ہردیا دیسام

پند غنہ نظم

ٲان کونی توو ٲنسم مودام شینجو فن چسیدیل
 کھوسم ٲے خدایان خدائے فی تو کی نامیندیل
 تے تات نامن چی چیدیل فے تفک تر بوندکنم
 تو الیمین پرواہ چیکن فے تات موزم فی تو فینم
 ٲان کونی توو ٲنسم مودام چسیدیل
 زوفیتو فینم ٲه آسم آفرم خوشان کینم
 لے منکھ مال بازی روی رے خوغه الفومهربان کینم
 ٲان کونی توو ٲنسم مودام چسیدیل
 تو الیمین چمین دستور چی رو غست تھرے پچانف
 فے کھوسکن نوواش لالے پر چامن
 ٲان کونی توو ٲنسم مودام چسیدیل
 تو الیمین چمین دستور ٲے لفروغن نامن وساوه
 تو کہ لامن زل دفته سکھ غرشم فن ستاوه
 ٲان کونی توو ٲنسم مودام چسیدیل
 کھوسم ٲے خدایان خدائے فی تو کی نامیندیل

بدغہ نظم (وطن)

اے وطن سلی وطن تھرے جمنف زو غوم آسم
 ایند کہ من فریو فیغت یو لاکھ ناتو غوم آسم
 اے من ملکن اخلن خو غاؤ شام خوارمان کنم
 من نام ام قربان استت فے ژان ستو قربان کنم
 اے وطن سلی وطن تھرے جمنف زو غوم آسم
 ایند کہ من فریو فیغت یو لاکھ ناتو غوم آسم
 پغوئے ملک پے غیر آباد ف اوئم لے چیرویان
 فے چیروی لووم افزم کھوم نے سروایان
 فے سروئے خوروم بروم شکر کنم لے خدایان
 اے وطن سلی وطن تھرے جمنف زو غوم آسم
 ایند کہ من فریو فیغت یو لاکھ ناتو غوم آسم
 گلکن گل گلاب ای زید گلاسووی
 سحرانومیگا کی خوست مشن لاکھووی

اے وطن سلی وطن تھرے جمنف زو غوم آسم
 ایند کہ من فریو فیغت یو لاکھ ناتو غوم آسم
 نے لامف گلابی استت بوخیو شائی تھرے پیفارہ زیرغی
 غوم اسم نے خوئے ملکن ہریو رگن میوخی
 اے وطن سلی وطن تھرے جمنف زو غوم آسم
 ایند کہ من فریو فیغت یو لاکھ ناتو غوم آسم

ہمی کڑو مان نیز کب غیر زو یا سینار بوئے رے سار نیران

نادرین اسکوٹہ اُسَم جملدارِ ژانے جو غنچ مہ کھشتی سٹہ مہور مہ چلتھار
مَس مَح مہ ہر دی شون جنان چنیئے تہ بریکی ژانگ تھان جو انوسیتھار
مشلوخ بیتی شیر گمبوریان بازار یئے ژان جہانہ ٹپ ہوئے ژانے تہ پوستی
ژندہ سوئی انخا وے مہ دینارے مہ گوژوتن شیر تہ عشقو کھشتی
نادرین اسکوٹہ اُسَم

گدیری رینیان گدیری دنو مجنون تہ فقیر عشقو دیوانہ
مہ وو شکی لوڑے اے ڈقو گمبوری غیر دوم تہ نسین شامو پروانہ

نادرین اسکوٹہ اُسَم
ڈوکامی نسائے پنجرش مَس ژانے، شڈو کوگازو چھیر اولیرو غون
پر چمان اُخلی جو رونیان غیر داوے جو ان بیہوش بوئے ژان نسیر و غون
نادرین اسکوٹہ اُسَم

اسکوٹہ اُسَم ظالم نو کر یئے چٹنخیر مہ بوکا تہ عشقو باندی
رخمونظیر و مہ سورہ تار اوے چٹنخیر ان چھہ نیم تہ اچہ راہی

نادرین اسکوٹہ اُسَم

گلہ کورویان مہ دینار و نان ژانے عشقو کتابان کا گھلئے اُسور
نادان میر شکار پورج گنی گیتی مہ تیغون سایور جو اُلو یئے اُسور

نادرین اسکوٹہ اُسَم

سلطان جان

بروزو بر بولکار ہموکیہ عشقیہ کڑوم نکی خوران کڑومان ریکا جم بزمی جم ڈف دیاک
 اوشوئے شوقیہ فنکار دی ہوروتے رین بوئے۔ ہسم جتہ ہس شجا الملک میتارو وقاتار اچی محمد ناصر
 الملک تختہ نشیکو کڑوم ریتائے۔ ہستا نچہ دروسہ درمسال اوچے جٹکھ خانہ ساؤزیکو مسلمانوچے سیکھ،
 ہندوانن موژی بوز بردست جنجال بیکو، دور شجاع الملکو اوشوئے۔ ہتے بچین ہس ای کمہ کڑوم
 نیزی اسور:-

اخلسو سورہ خست کوروم تان باچھو پروٹھ چنگی لوار کیہ سند
 چھویار روشتی نسیکو مہ ہردی تسلی ہوئے وخت کہ بجا شد
 باچھ تختہ نشیکو دنیہ ہوئے مہمور دودر بندی ہونی ہزاد
 کوکیہ پننن انوسواسپہ بروزہ خمیران مہ لوٹ نمہیئے سے سلطان ہزرات
 مہ شکہ حقیقی و تھن امروز ادا شد واہ واہ چہ بجا شد

بروز شاعرانن ژاغہ دروس غازیانن بتھن
 بے ننگ کیسانن غازوتے کیہ رے ناتھن
 اوہ سوال کورومان تہ تخت بالا کی بوئے
 درخموچے سورمین شاہی مہلا کی بوئے
 ہمیش لعل و آتشی تہ بڑگالا کی بوئے

عبدالحسین

بروز و دو مار غلام حسین و ژاؤ عبدالحسین اول پرانو اسکوتہ "لویدیا" آچہ پگہ اسکوتہ نوکر
 اوٹوئے تھرقی کوری حوالدار یوٹو دا پنشن ہوئے، اُستاز شاعر، بزمی و میٹلسی مشرفو میلسو و محفلو
 یاران موژار گل سمبر خانو چے عبدالحسین۔ پس تان وختو مشہور شاعر، ڈفوسیہ تھارو اُستاز و نو یوکو
 بزمی اوٹوئے۔ ڈار ژغی کر تھھی پھار می نسید کا خسکی لوزہ اُسید کا بوزیات اوٹوئے۔ ڈاک
 کسیداک دی بیتی آیتائے۔ کیسو پروٹہ زومہ ڈاکخانہ توفش اوٹوئے۔ دریاہی دیتی پھار نیساؤہ
 مارونو ہوئے۔ جسو نو لیتانی توت غلام حسین بیلا موٹو تارہ بی جو دونان لے آلائے۔ توای کمہ یاد
 گار بشاؤ نو ہمیت:-

لش کو سی مرزا بیتی کیئے تو کو ران ژورمہ ژان

سورہ تہ پرچم شیلی موڑہ اسکیم پھورمہ ژان

ایران تہ سیلو بچے شیر مصر اشیر تہ ژورمہ ژان

ژانگ ٹیکتو نسی لوژیکو مہ دینار کور و گوئے

بلاؤر ہارینہ لوژی مس موخی پد و گوئے

لش کو سی مرزا بیتی کیئے تو-----

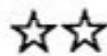
رانگٹیکو نسی لوژیکو ویرغ تہ حویلو تہ

جگر باند ہمیش پچونیاں زورمہ ہر دیوتہ

لش کو سی مرزا بیتی کیئے تو-----

کیہ بو مودہ ہوئے مہ ژان مہ وچ تہ دست بیتی

اوہ چھو یو خوشپ پوشیم ژو پی نیکو نو یتیم ہیہ بو نو ژان
 یار دستان کار کورو شو کور شو نین دست تہ بیر کو یان
 بہداوہ پرچمدار تان تیز یو سورہ بے تکبیر بو یان
 اوہ دی بو ان او شو تم تہ عشقو دریا ہو غیری ہو تم بے درک
 کرا سور کہ مہ بہتھانہ مہ عز رو خواہ شو ہو شکورک
 ایرانو شہر و بابت لشوہت نہ گھر سنیو لائق رست نو بوئے
 دست گیتی نشے مہ نہ گل گمبوریو ووری متے گوئے
 اوہ چھو یو خوشپ پوشیم ژو پی نیکو نو بومان ہیہ کیہ سباب
 ای ہو ستہ ڈف ای ہو ستہ ستھار کوری شیر کشکی شیر باب

شہر بروزو سیل کوری نی نسین نو بوئے
 ویکھیم تان اللہو سار بیشک مہ دستون متے دوئے
 اوہ ژن مہ افسو مو چھینے تہ کوری تہ گرامیشان روئے
 شہ جرونیان سورہ نذر شہ پرچم مہ خوش
 بالکل شکایت نو کوروم بریک تھینی بختوار تہ موش
 ٹھیکدارو لو ان مو دیور ٹھیکدار بزمی
 مہ رفیقو متے دیت خک سور خامی لعلو پھار گنی
 کوس اڑیلو کشکی دیتی متے غم ارو

وخت بغائے بے دہت گوسان رے بریکتھنی مہ سُم غش گردو

شہر بروز و سیل کوری نیسی-----

ٹمبو کی کھورورو غونہ مہ دینارو شون

توسرحدہ حل موبوس جنت مہ ہتھنو ہوئے بوسون

شہر بروز و سیل کوری نیسی-----

ٹھیکدارو لوان مودیور جواننان سور

مکھورنشی میٹلس کوروسی معلوم پیسیر جو ان زور

شہر بروز و سیل کوری نیسی-----

مہ دوروتے مخاخ شیر مہ بلبلو دور

جوانو قدر و نو کوری مہ عمر و ابس چھاریتا و اے ظالمو ژور

شہر بروز و سیل کوری نیسی-----

تہ دور و در و کاڑی نیسی ای چپ اف لاڑیم

اوہ ناشکری نو کوم گل گمبوری مقصدی تاریم

شہر بروز و سیل کوری نیسی-----

تتہ سلامی انھسیمان گمبوری ٹھہ

بوغک زمانو غون اے ڈقوہر دیو باتین موبوس بے وفا

اوہ کی لڑیمان تہ عشقو ویٹو توری شیر ہمیش مہ پالیر
 اوہ اسم اسکوتہ تہ ملنگ کافرو بندی مشکھی کورالیر
 اوہ کی لڑیمان تہ چستوزور مہ دیتی مدام مہ پالیر
 اوہ اسم اسکوتہ چھوئی انوس کافرو بندی و مہ کورہ لیر
 ہردی پریشان تہ باریکی تھان مہ حقہ چمخور خفس
 مارینیان مہ مارانی تان چوڑینیو تہ بچے دوم و نو بوم و سوس
 اوہ کی لڑیمان تہ -----

مہ ژان اہیہ لوڑے کی آسانی حوران پریشان تہ تختو سورہ
 اللہ تہ مہ لوٹ نہی کیہ وت مہ نصیب موسم بوئے ای بختو سورہ
 اوہ کی لڑیمان تہ -----

دریغہ کوس اژیلہو پیدا آرو متے دُشمان
 عاقبت مہ مریسان شیرین ژانودوم تہ بچین نو بوم پشمان
 اوہ کی لڑیمان تہ -----

صفت کوم کومورومہ صفت اہہ نو حکوران مثال گلیئے
 غمزائی کوراؤ کو سے اوہ تہ عشقو وفادار تو کیہ مہ بکلیئے
 اوہ کی لڑیمان تہ -----

اوہ کی لڑیمان ہائے ہی مہ تھنورویان دُستو دُور کھئے
 غمزائی کوراؤ گلیئے اوہ تہ اولاد و مز دوراے مہ شرین ژان
 اوہ کی لڑیمان تہ -----

گلسمبر خان

گلسمبر خان دی بروز و شاعران موژار او شوئے۔ ہوزیات ہنگان و کڑومان لین نو
ہوئے۔ عاشقان نچکن کڑوم نیک کا مشہور او شوئے بوانیہ اُجلو یوشٹ خویٹائے شیلی موساؤستان
سارجد اہوئے۔ ہی بشاؤ نوحتو نیزیرو بیرانی۔

اسپہ ای تروئے ملنگان چھوئی آنوس لیے کیرسیان پُختا نظیر و بچے
اللہم ختم خدائے اور غوچو شیلی کو کی مہ پر چمدارو بچے
اسپہ غمگین موکورے هائے میرزہ ننوژور تان لوٹ خدایو بچے
پہچھترار تہ سیلو ژانغہ او یونہ تہ بہدوری اور غوچ تہ موشو بہقان
روم جلتانن لُوا اے مہ ہردیو باتین کو بوسان مہ سم نہ تھان
اسپہ ای تروئے ملنگان

عبدالحمید شکست کڑومان نیم اوچہ نیم نئے جاری اُرتیم
تہ خبار مہ سُم توری هائے ہردیو باتین ذوق اف راہی اُرتیم

اسپہ ای تروئے ملنگان
تہ بچ تہ موشان تہ پرائے هئی ہردیو باتین ذوق حقی مہ سستی
کیلی اور غوچہ نشاؤ هائے مرزہ ننوژور نو اُرو مہ سم دُستی

اسپہ ای تروئے ملنگان
مہ ژان گلپ گمبوری اصلہ حورانن سردار لشلو کو مورانن آپار
روم جلتانن لُوا هائے میرزا ننوژور تو مہ سارکیہ رے آزار

اسپہ ای تروئے ملنگان

بوہتول گولو حاصل خانو بشاؤنو

دنیہ وفادار تحقیق دُستے اسپہ بے وفہ
 البتہ نصیب کم کیہ مہ ژان تہ سار کیہ خفہ
 لگ ویش دی کی ہومہ مہوک ژان تہ سورہ صدقہ
 دنیہ نہ باشیک وفہ نوکوروئے یہ فہم زمانے
 البتہ نصیب کم کیہ مژان تہ سار کیہ خفہ
 کی ویش کی ہووؤ تو ژان تہ سورہ صداقہ
 ہر دی مہکت بیتی گوروم بویان دُستو لوانتے
 حاصل خان موٹس گدیری ہو تم تہ غنچمروانتے
 دنیہ نہ باشیک -----

مہ دُست مہ رنخو ژا آوہ تان دینار و نور خوٹم
 تان ڈاقیو عمرو دُردانو سُم چھارئے اُسُم
 دنیہ نہ باشیک -----

ہر دی مہکت دیکو چھاؤنیو ٹیکا گیاؤن شیم
 کلامہ مہ شوت دُست تہ جھیر چٹمی نو دوسیم
 دنیہ نہ باشیک -----

ڈق عشقو لہاز مہ پیاور ژان آب زم زم
 انداووتے ویز ژان شریکیئے تہ شہ پرچم

دنیہ نہ باٹسک

مہ تہ پوشیکو نولا کویان پکہ نوکری

البت متہ قہرین کیہ مہ ژان بوہتولیو پری

دنیہ نہ باٹسک

دنیہ شیکہ پت تہ صفتان کو موچے کوروم

حاصل خان قلمدار بیتی ژانئے تہ شرانہ گوم

درو سو پر دوش خان لال

پُر دوش خان لال رضا قلماری نامدار جوان، مرحوم سیف اللہ جان لالو چے سابق صوبائی وزیر مرحوم قادر نواز خانوت بوٹوئے ای غیر و برار۔ تان وختو نو یو کو چھاندار جو انا نن جیرا نامی موش، میلیسان لوٹھورو، ہو خوش روئے زار بیبو ہو با بتی نو جوشی، لشت شیشیا ویشٹو ہوئے۔ ہتیار تو آلوئے بروز و دو مو تا تاریختانی۔ ہے زار بیبو ہو رنہ و دشمنیا چھیرار و دھوم شغوراسوم ووشکی ویشٹو کھل بیکاپت ژانگ دی بتی شیر۔ موقو وختو انتظارہ آسکہ شیشیا نو موش بیری (بربولکہ) اشٹو کھو ژغا آسیکا زار بی بی ہو ماری بخانی۔ پُر دوش خان لال ہو و عشقہ ہوش تان ژاغانو بھی تہت بستی دور دی ہو یو غیرتی، پختی بی جھنار بے ہتھان بتی کابلپت دنیہ پُر نی، عمر و آخری بیروان نہ ژوغوراہائے۔ ہیرا حقوت توریتائے، چٹھی چنار و قبرستانہ تو بوم چھتی شیر۔ ہتو عشقو یادگار بشاؤ نو ہمیت:-

کھووارہ تہ نام گمبوری فارسی گل حیات رینیان
 شمشہ پرچم مہ دیناروگوڑ آب حیات رینیان
 کھووارہ تہ نام گمبوری فارسیہ گل حیات نووا
 آخر مہ گدیری ارواے ڈقو بلبل نووا
 ڈق ہیارا نو نشیم مہ ژانہ دلیہ شیر
 ہتھانہ پختو صفت میرزہ زار بیبو شیر
 ولایتو شہر تہ شون دون، جنان چھدیہ شیر
 ڈق ہیارا نوشیمان اودہ نیم دلیو تے

پُر دُش خان گدیری بیتی بغائے خور ہتھانوتے

کرامہ سلامو کوروئے مہ دینار و نثوتے

کھوڈارہ تہ نام -----

اُوہ تان باچھو سُدار کوستے مہ پرواہ نیکی

عاشق نوبیرو بوانو جنازہ رواہ نیکی

گھلان دُست تازہ اُسونی مہ یہ دُست گدیری ہوئے

اللہو قدرت رویان دُست مہ سار دودیری ہوئے

مہ رفیق دُورار یوئسی شرانو مہمیز آریر

پروٹی مہ مراد اوشوئے مہنہ سین متے ویز آریر

مہ ژان یرانو عیشیران مہ خوشوتے تحت انگیور

ہمی سف پرانو ہونی کشمیرابی رخت انگیور

رمضان شریفو نیزی اوہ بیم چھیتاروتے

لوٹھورو برار اہہ بی اسور غر رو کوئے میتاروتے

روئے بیری مونیسور مہ دُست بیران شیشیوتے

اللہ دُش مرازو انگیار دُستو ایشیریشیوتے

مہ ملکا جرنیل اُسور جرنیلی سلام کوُرور

کاکی سلامی نوکومیان تان دُورین آرام کوُرور

ہمیت پر دُش خانو کُروم ہمیتان روخشین بویان

چھوئے اُنوس خیال تہ سوری خوشپہ تہ پوشین بویان

مئی ۱۹۱۹ء برکوٹھ لامو مقام نیز پرو درو سوچار ویلان دیہو قلمدار خانو بشاؤنو

میتار و اقبال زور او ارشاؤ دوسونو بوس	ہرونی غیرت تہنگی اے تو کھیوتے گوس
ڈھوکہ لامہ دول بوشیکو کو ہوؤ بیداوا	برکوٹھ مہ میتار و حلقہ دتہ کیہ دعویٰ
میتار با چھائی گنیتی کورور بمبارک	اسپہ تین پونو آہیہ لاکے دیکوسی سراک
ڈھوکہ لامہ دتہ دیکو کا بلہ آرام آرو	امیر و چکیتا و تان زبانا حرام آرو

ہمی کڑوم او یونار چھتر ارتو نیسی اوشونی (بو پرانو بشاؤنو)

باغ جنت ہیتی شیر دُستو بہتان روشتی کورویان دُر دانو ختان
دُستو بریکی تھان نزک بدان تھان زیر پیلے مہ ژان گلاپ ٹوتان
تہ قلم بردان سُم تہ تھان برابر پھٹی پرچم ژانو سُم برابر
کیانی کورومے مہ شیرین ژانویار چھیر دوئیے تہ پوشی آوہ بیچار
تہ دیہی گین نو بوئے می روئے مدائی تہ کی انداواریر مہ ژان خدائی

----- باغ جنت ہیتی شیر -----

ہوستہ گیا وژانگ بنیان سیاہ چشم لاکھی بوہتین مہ دیت کو موروزخم

----- باغ جنت ہیتی شیر -----

تتاژیان بخت کوروم تہ پروشلو تقو بھورونیان کوچ کوروم بلبلو پازو

----- باغ جنت ہیتی شیر -----

راہی آریم مہ وطنو شورو چھردے مہ پونگی زرین کھوئے مہ سورو

----- باغ جنت ہیتی شیر -----

تہ دیہی گین نو بوئے می روئے زرار خوئے اللہ تہ متے دیار خوئے مہ مرار

----- باغ جنت ہیتی شیر -----

ٹیکا کوئیت اوسو کیر و غونہ ژانوشون دون بوچھیر و غونہ

----- باغ جنت ہیتی شیر -----

تہ خوش دران بارے گازوڈو کہ ہتم ژنگوغ مہ دیکو گازو حوقہ ہوتم

-----باغ جنت بیتی شیر-----

ٹھھوری ٹوٹپ کیہ شالیو غونہ ژینگو غمہ دو یان بشکالیو غونہ

-----باغ جنت بیتی شیر-----

ڈقو ہوازو زیلہ بم بیکو لو ژانرویو ننو متے غم بیکو لو

-----باغ جنت بیتی شیر-----

سیرو وارزہ تہ بسیئے اُسم چچھیر ہوتی دوسی تہ کسے اسم

سویرو ملنگ

اصل نام مقدم شاہ عرف سویرو ملنگ تو نام اعظم، ہو جو ژیراوان نام نصر اللہ اوچہ
نورولی شاہ ختیق ملنگ تکبیر خان ولد جندولی خان، مقدم شوکڑ و مان بشگالی وارو ہنگا ریکین مشہور
ہوئے۔ ہوازاو چوغٹن، لوٹ ملنگو ہوازاو ژق بیکین تان کڑ و مان تن ریکو نو باؤ او شوئے۔ ختیق ملنگ
تکبیر خان دی دنیا رسفار کار دو بیرائے۔ لوٹ ملنگو بشاؤ نو ہیت:-

اوہ تہ صینتان کو مان ژنئے کورے کار مہ عشقو کورمانتے مہ رفیق دوتار

ژنئے لالش کسی گئے لعل دردانہ چہارونیاں تہ بریک تھنار

عجب گیران بیتی شیر مہ پوڑینوتن برارگنیاں کو مورو غصہ

کو تے گلہ مہ کی فن دیتی شغسیناؤ الائی دایوس شم دنیہ

اوہ سویرو ملنگ کھڑشٹی بوم تہ پروٹھ کورے منظور، چستی تہ سم نو پچور ہور ان ژور

مہ جیہ قسمہ فقیر ستو کوری ژن تان ہوستین مہ مارے تہ پروٹھ چہارور

نخم اللہو قدرت مہ ہردی تہ سم جو کیشیر مہ کہ گنہہ منظور تہ چستیو تے مہ دوردانہ

اوہ سوال اریتم اللہو تین یار دستان مہ غم بائی جدا

مہ دُست تھنومیوہ تہ خاؤن ہش نو اری میو و خالو، تو تان موشو دوری پیتاؤ ژارو

تہ کریڈیکو زار مہ سم نواے مہ ہردیو باتین لوڑے مہ حالو

دنیہ بوسون بیتی شیر شدار بکان اچتو چاکئی کورے میرزائی، نیستم تہ عشقہ کور دمن درویشی

خورکیہ چارہ مہ نیکی تہ بچین تھنور اچپور گدیر یو ہردی

دوری سینور اسپر وڈ بریک تھنار وڈری گویان ریمان یہ مرگست، بچیکی دیش دنیہ مہ بس

کیہ نو ژان موشو ژارے مہ تھنویار دستان عاشقی میراث

سعادۂ پناہ

۱۹۱۱ء ژا سپرولیمہ دنیا غنچ ہو ریتائے۔ جرداؤ انیوت گیتی ۱۹۳۰ء کچہ اسکولہ ”لوییا بھرتی
 بیتی ۱۹۴۳ء ساپت لونییا، تیغاراچی پکا اسکولہ ۱۹۵۵ء پت جوش وجدباؤ غیرتہ نوکری، کوری پنشن
 ہوئے۔ کھوار میلیس خوش دوراک او شوئے۔ ۱۹۹۷ء حقوت توریتائے، ہی بشاؤ نوچے ہانگ
 ہتوتن ترتیب دیرو۔

----- مہ ہر دیو باتین گئے

ہیہ سال بوسونی نو پوشی اسم تان و تھن موژی نو کوسی اسم

دستو چھیر چمٹی نو دوسی اسم

----- مہ ہر دیو باتین گئے

بیابا نو پونگہ دستو بنگالہ مہ ہر دی کی چوکی شیر رویان برالہ

مہ لوٹ نیسی اللہ تتے حوالہ

----- مہ ہر دیو باتین گئے

باچہ خان ہما

۱۹۱۲ء کیسا اثریو برائے۔ ۲۸ اکتوبر ۱۹۷۸ء آدینا اُنوس شیشی کوہار کیسوتے گیا وہ موٹور موشین
غیری چھور زخمیان موڑہ کیسو مشہور عالم و فاصل صاحب دیوان شخصیت مولوی باچہ خان ہما دی اُ
ستائے۔ دروسو سیول ہسپتالا موصوفو ژانویج کوریکو ہر قسمہ کھوشش بوہونی مکم زخم بہنہ اُجل
توریتائے تان کور موآریر، تجودنیہ نیکی، اُجلو پروشہ پیش کیاغ دہکارہ نوہانی۔ ہنہو چھو یو ہسپتالہ تن
امانتو پیو میجتائے۔ ہما مرحوم ژانکبا زارار نیزی کیسہ آباد کورونو بیرو بقا ولے قمار او شوائے ہنہ
ہوت دُٹمانے دی رینیان۔ ہما مرحوم تحقیقو عمرادیہو معویہ الف بے اوچہ قرآن شریفوریکار اُچی
تت ہتو پشاورہ سبقتو تے ویستہ تائے۔ مختلف مغوتین و دیہین لائق و قابل اُستازان چے عالمان
نسین بی صرف نحو منطق، فارسی علوم شرقیہ، حدیثو دورہ و تفسیر و وختو خوردی کتابان رے تائے۔
ہتے زمانا باقائدہ مدرسہ، علومان مرکھز نو بیکین سندو کیہ رواج نو او شوائے۔ تعلیمار اُچی مولوی
صاحب پشاورو بوژاغین و قبائلی علاقین امامتی اریر۔ پشاورو جہانگرہ نامین دیہا اُرغالداری دی
کوری اُستائے۔ ہسے اُرغال اُچی وفات ہوئے۔ ۱۹۶۲ء اُچی تھو بھتانوت گیتی دوروینی بیتی۔
خدا یو دیرو تروئے ژیراؤ شمشیرالدین، نصیرالدین اوچے قمرالدین ہتو یادگار اُسونی، مولوی باچہ
خان ہما مرحوم، خوشان موخی جم لوئی نیک نیتی شیلی اخلاقو سم جم عادتق آزاد طبیعتی، لو اہر کشا، قفسیہ
امشتی نمکین لو ان خزائنہ، شوغدو سیران شوغوژاغابی ای جو نمکین لودیتی اوسیاؤ تائے، ہتو سلی و نمکین
لوان کارکار دوہنمین دی تو ذکر و کوری محفلین شکور خشی بونیان۔ ہتو نمکین لوان کی بڑھین بوئے ای
دلچسپ کتاب بوئے۔ ہما مرحوم کھواروچے فارسی ادب و عربی اصطلاح اُچھستی بونو یو کو شاعر او شوائے۔
چھیترا وژانگ روئے ”توت کیسو باچا خان دُٹمان“ رے تو غو آزاد طبیعتو قصان کورونی۔ مرحوم

کیہ محفلایا میلیسہ کی موجود باؤ تائے۔ جتے میلیس بوشیرہ دار باؤ تائے۔ تو غومکین لوانت کار داری
 کا حسمت نو باؤ تانی۔ مرحوم کھووار گرانر و سورہ ای کتاب دی بوتی آستائے، و در و سوم مرحوم گورزو
 کتب خانہ موجود شیر رے مولوی عبد الحمید خان مرحوم موسار کارہ توری او شوئے۔ مہ یادی گویان
 کہ مرحوم ہماچھتراری طالبان و دشمنان خسکی مہ دیہو وزیر خان استاز مرحوم ہتوسم عیشیر و رو پھیر و
 بوہر و محبتو جے بو عز تو سورہ تو پورہ ناموسم جُستہ ”کیسوہمائے، ملنگ راؤ تائی۔ تو خطا بتو جے بیان و
 عضان بو ذکر و کور او تانی۔ ہما مرحوم و کلیات یا کہ دیوان موجود شیر۔ انجمن ترقی کھوار و نکین ہتو
 خوش خطہ نیویشی ذمہ دار انت پیو بیونو بتی او شوئے، عمرو آخری دُر ویشیو سلامپیا پونگ لاکھی ا
 ستائے مکم دُنیہ و خالونو لاکوئے، ۶۵ سالو عمر اذنیار سفر آریر ۱۲۹ اکتوبر ۱۹۷۸ اپانہ قبرستانہ پُتھور
 کورونو ہوئے مرحوم بو مشہور یادگار نظم سور نکو قاریانان دلچسپو نکین ہیہ سو مجستہ شامل شیر۔

موخونائے مہ جگر بند اپراؤ انکار صنم
 مہ بے گنا ہو ہوش کو آروازار صنم
 کیا غ کہ آریر دلبر ابروش کانو کوئی
 شاہان پر و شلو نو کرونو غوسار کم نو کوئی
 کھلانے جم رے مہ تے کو کو سان انکار صنم
 لکہ ملک دیو و سار مہ سار نفرت کور و سان
 بلاہ پوشیر و پھہ مہ شیرین تت کور و سان
 باز و مو شمین مہ دوسان خور و سم دو چھار صنم
 تہ عاشقیا صنم سخت و کربت پوشیتم

ہو تم بیمار صنم

ہو تم بیمار صنم

ہو تم بیمار صنم

بریکار پروشی صنم رنج و تربت پوشیتم
 تہ کا غلشنو ستم و کیہ وخت بوئے سار صنم
 چھو چوگلا بوچھ ترو تازہ اوشو تام
 شور و زنج گاناری ای کنارا اوشو تام
 شو نوٹمبو کی کوری مہ ارو بیمار صنم
 نودی کیڑاک اوشو تام نہ دی اوساک اوشو تام
 بے غم بے غش اوشو تام مدام پورا اک اوشو تام
 حسو تسنیماری تو مہ ارو بیدار صنم
 ای تبسم کوریکو مژدہ گان ژونو بونیان
 سرحد و سف کو موران تہ پوشی پرونو دونیان
 کیہ رے نو کور و سان مہ ہر دیونو بہار صنم
 تو کوس نامو کنیکو ہتے روئی ژونو بویان
 زاہد گوشہ نشین تہ پوشی پرونو دویان
 مہ نام ہما اشفتہ اسم کیسار صنم

ہوتم بیمار صنم
 ہوتم بیمار صنم
 ہوتم بیمار صنم
 ہوتم بیمار صنم

تحصیلدار مفتاح الدینو بشاؤنو

ملا تراب ملا مستجاب موٹو ارعسیر و ملا زین شولوٹھور و ژاؤ عبد الحمید ریاستی دوراٹھیکدار، جنگل، آپسر، پولسو سپرنٹنڈنٹ بھی اُستائے ملا زین شولوٹھور و ژاؤ چھیترا اراوچے پشاور اپت بی تان وختو جم سبق راردوان موٹو ارقابل، لائق و اچتو وزیرک اوشوئے، فارسی ادبہ زیات دست رست و اردو ادبہ دی تان ہدار نیساؤ تائے۔ ریاستو خزانہ نوکری توری، خزانچی مالیہ سکتار بھجیتائے، جو ویتار سر محمد ناصر الملکو سیکٹری ہوئے، اعزازی لفٹننٹ ہدار ترقی آریر، ۱۹۵۳ء نوغ تنظیمات تحصیلدار کنینو ہوئے۔ ترویو چے چھورو ویتار سیف الرحمن شہید و دورا بوزیات و مدار اوشوئے، ریاستو دورا چھیترا ارہ دولتمان جیرہ ہوتا نام اوشوئے، شہید بھٹو پارٹی پاکستان پیپلز پارٹیو ضلعی تنظیمہ اولو نائپ چیئر مین پارٹیو مھرگا مودیہ دیہا تاریکو دفتر آخر چو ضرورت پیش بیکو موصوف ۸۰ ہزار روپیہ عطیہ دیتی کامیابو وڈسکی روان آریر، ڈقیچے جو انیا عشقو لہاز یوگان ہتو سوری دی گیکمین ای کڑوم یادگار رنجی سال ۱۹۸۳ء چھس بوٹو نیا حقوت توریتائے، پانہ قبرستانہ مستجاب ندیہ پوتھور کورینو ہوئے، ہوتا موسم منسوب بشاؤنو هاگک بروز و نعمیت خانو هاگکوئے سوئے زیلہ بمائیچھی هاگک بشاؤنو ہیت:-

تہ صفتان بو اریتم تقدیرا نو بویان

اللہ ہار بے امر رویان مہ ڈان سئی نوگویان

اوہ تان دُستو گدیری کیہ مہ ملکورویان

هائے مہ ہر دیو باتینے چاقو مہ سست آریر

مہ اللہ تان قدرتہ کو مور و چست آریر

تہ صفتان بو اریتم-----

تان پر چمان اچوا غلی کللیاں دیت مہوری
ای دفعہ خفہ مہ آروئے ونو گوم تہ دوری

تہ صفتان بوار یتیم-----

شمشہ پر چم مہ دینارو پھورینین بڑوک نووا
اگر نمکین کی براؤ تو خور و بوک نووا

تہ صفتان بوار یتیم-----

زویان نسہ مہ شوغ ریان دُست شہ پٹیک آریر
مہ اللہ مہ گل گمبور یوژانوتے چھیک آریر

تہ صفتان بوار یتیم-----

پونین لوژور رویانے پونین مَس گویان
تہ سم محبتو بچے ڈقو آفس بویان

تہ صفتان بوار یتیم-----

ڑائے پیران تہ خوش کی بیرائی رتوت متے ریس نووا
ای بس جو بسو سوارے عمر و جھیر یکس نووا

تہ صفتان بوار یتیم-----

مہ پشوران کوژیبونیاں میت بے مہرسان
بغیر رپوٹ کورونیاں ہونو پولوسان

تہ صفتان بوار یتیم-----

ڑائے پیران تہ خوش کی بیرائی رتوت متے ریس نوکو
ہنون پنکا پو یوت راؤ تو مہ دیر یسان کو

تہ صفتان بوار یتیم-----

اکبر خانو یادا

کیسو محمد خواجہ علی چارویلو ژوروشیشی کوہوکاوشہ شافیو خیر و ژاؤ مہتہو تے ویشتیر و بیرانی۔
 شافیو لوٹھور و ژاؤ اکبر خان نامدار ہو ان ہتے وختو چھیترا و میتا سر شجاع المملکو پروشہ دامدار شدار
 اوٹوئے۔ ۱۹۲۳ء میتا رجھت پکو دورانی اکبر خان تان دورہ کاوشہ آیتائے۔ چھیترا رہ تہ مشکھونو
 ہتی شیر رے تو سم خبرا تو ریکو، کاوشہ رار اہی ہتی دروسہ آسک تان اسپسار و سورہ غنچ تارے کہ
 ہسے دروسہ شیر دل خان چارویلو آرغال اوٹوئے، پوشی چھیترا روت بکو نکین تان استور و آوری
 راہین گیا واپو نو موڑہ آسیکا کیسو بیار و نا معلوم پون نشیر و تو مار یو بیرانی۔ تان کپالہ نو غور برار و ہش
 بے خبریہ و بے دردیہ مار و نو بیکار خبرا ہتی دروسہ آسک اسپسار مار یو بیر و برار و یادا ہر دیو گور مو
 نیزی کو بچے مرہو ہی کڑ و مان جاری کورے آسور چارویلو محمد خواجہ علی و ژاؤ نام اسماعیل شاہ۔

وطنو بوسونی اے ژان اسپرو گلاسوریم	ایہاری یونسائے مہ دردانہ مہ سوریم
گمپور یوغون مرزلیو ان تو مش اسراف ہو و ریم	اسراف رے مور ورجوانیہ بریک مراٹ ہوئے ریم
مشکھی اوانی کا یوشیرین تہ چھیترا روتے	گر اخبارا نگوئے مہ دردانہ تہ کا یوتے
وطنو بوسونی اے ژان	

پون پونہ دوساؤ روئے ژیبونیاں کیسا نو ژیراؤ	اوہ تے مہ برار رے نوریم تو مہ متار ژاؤ
وطنو	

تہ وارزہ رو پھی لیئے کیڑیران برارے تہ استور	جگار ان موڑہ لیئے اوقی شیر مہ ژانوتے زور
وطنو	

لوٹ زوم تہ سوری چھا غئی مہ برار کیہ اولیکو بسٹ	اللہو کار و فرشتو ژان پولیکو بسٹ
وطنو بوسونی اے ژان اسپرو گلاسوریم	

اولونوسہنا رحمد و بشاؤنو

رفیقو تھو دور کیسا، موشو دور بروز و گولد یہہ۔ رفیقو نام ژان نہ او شوئے۔ گہر تو سیرا
 پھار عیسی لوٹ سرا کہ بی راہا غنچ دیتی حمید روزانہ لوڑاک پیرائے۔ کہ رفیق یا آف بیر تھو دور و تے
 یائی گوئے بروز و تے، نیشی آسیکا ای موقا براز بلغ ای موش کی عیسی اسور، بشار کنیر و کہ تو کوری
 بیسان ریکو ہتے پونفوس بروز و تے بیان راردو۔ تھ حمید ہی کڑومان ہتے موقا راسور۔
 کڑوم ہمیت:-

مہ گوروم بویان مہ دینار تہ پوشیکو تے
 گلہ ہچیتائے بروز تھانہ پتہ چھیکو تے
 خبار مو گنے مہ دینار مہ آسیکو تے
 کیسو تے بغائے تہ بڑو ٹھیک خوشو چخت کوری
 ماریمیان مارور ژان نسو مہ سم جخت کوری
 کوماڑہ ہاتم مس توری شیر پٹیک ژینہ شیر
 عورت بیوفہ دستوای لوڈ تو ژنہ شیر
 پھکوڑ و سورہ تہ بڑو ٹھیک اعتبار آریر
 مشکھی انگیتی تان شرانہ قلمدار آریر
 شرانہ ختام مس توری شیر دست نیشی اسور
 لونہی اللہ تہ غچبر وان نیویشی اسور
 بروز و تے بیمان اے برار گیدیان بولی پسہ بار

سلا موکو روڑاں ٹیسو تے دُست بے یاد مو بار
 ختیجھو یاراں گنی دُست کھوشنا بھیلی بوئے
 عمر انور خنم خوشوای لومہ ہر دی گوئے
 کیہ چُستی اللہ مہ ژاں تے دیتی اُسور
 بوسون شیلی ہوئے رویا نئے دُست گیتی اسور
 تو اوغ بیتی کیہ مہ دینا رُوق تے ژوئی بوم
 پیکو بیکھے چوڑاں سورہ رُوق تے کھوئی بوم

سفید خان تحصیلدار

پر خانار کوڑوا کیتی آباد شجاع الملکو دائر و شیرے قمار پور چھیر تھو لوٹھور و ژاؤ سفید خان چھیر
 ارو نو غورا اژیر و فہمیدہ ہیتی شہزادہ گانن سُم ہیتی پشاورا چے ڈیرہ دوناسبق راردو، میتار و حو کمہ
 ڈرائیور یو علمودی لاہورابی جی چھی اچی گتی، پردین اوچے کھوتیک پیر و ساراچی میتار و موٹو رو
 کیاک ہوئے ہسم جُستہ ایم ٹیو اعزازی صوبیدار یو خطاب حاصل آریر۔ چھور و میتار سیف
 الرحمن مرحوم و دراباڈی گارڈ و ای کمپنیو پکہ صوبیداری تو ریتائے، ریاستونو غ انتظامیا میتار و و
 متسکیار تحصیلدار مقرر ہوئے۔ ہے ہدار تھرقی کوری ۱۹۶۱ء ریاستو وزیر تجارت ہوئے۔ ریاستو خاتما
 پست ہے ہدا بھی پنشن ہوئے۔ ہیغار اچی کوڑو و پ ناموسورہ مشہور ہوئے، سال ۱۹۹۷ء
 کوڑواتن شوختہ جائے، خیر و برابر و اژیلی پر خانہ تن آباد آسونی۔ میلیسیان موڑہ بی جوائیہ بس دی
 عشقو خو خ ژالی پونگ لاکھی ژونگ بیرو بیرائے۔ ہوسم منسوب بشاؤ نو ہمیت:-

ہائے ژان تو مہ ژان سہ پرچام غیری ز مبول

ہائے آوہ تتے کیہ ریکونو بوم ٹو مہ بلبل

پرچمدار غمازی کور و نیان دُست اصلہ ہور

مہ ژانے سٹیلیو و کا موکو بے رخی ڈق تہ عشقو زخمی

گلپ تہ بچے پست پارینیان مُلکھون سلامی

ہائے ژان تو مہ ژان -----

بولی تہ خوشو ہائے مہ ژان تہ چھانہ مست، نشے مہ ژانونس

نما کییہ دُومِ خوبا نو پھُستی بے نس!!

ہائے ژانِ تومہ ژان-----

کو مورانِ اتفاقِ مہِ بوخوشِ برو نو زِ سور، پتھنو ہوئے بو سون

تھغل تہ پٹٹ اے دُردانہ فُمو کی تہ شون

ہائے ژانِ تومہ ژان-----

خبار گنے کی کیہ نارینیان تہ گرامیشان مہ ہردی پریشان

الہیئے ٹو ماری کھلاوے کی فقیر و دیشان

ہائے ژانِ تومہ ژان-----

جہانہ روشتی کو رویانِ گولد و روگیس مہ غونہ دُست نو لیس

اخیری عمراروئے مارینیان بچ اوچے ٹوئیس

ہائے ژانِ تومہ ژان-----

کڑداموسید احمد خانو کڑوم

بعض روئے ہمتا نئے ہتو دستو و دستکیار کہ تو تو دور شکوہا او شوئے۔ سید
احمد خانو عشقہ نیزی جاری کوری اسور رے تہ تسلی کورونیان بہر حال کوس نیزیودی کی برانی بشاؤ نو
ہمیت :-

اسپتہ نفس غیری شیر گشتہ یڑو شوتارے
رویان انتظامو کورورمہ ہتھانتوسیل گویان کڑدامومہ ہتارے
ڈق تان نثار اژی ژان مقستی نو توریتام
تہ فقیر تان نوساری یاز برابر ان موژی بے تالیو اثریتام
اسپتہ نفس غیری شیر گشتہ یڑو شوتارے

دست کہ مصرو بی بی مہ ژان ڈق ایرانو تہیمے
روز علی روچی گنی کسیم تہ دربارو موژی بے قدر تہ ہشیمے
اسپتہ نفس غیری شیر گشتہ یڑو شوتارے

ای برابر و نام سید احمد خان ایغونام کی گل ہسیر
کوکیہ پننن جم انوسوہی ہائے مہ و تھنورویان کڑدامامہ دور ہسیر
اسپتہ نفس غیری شیر گشتہ یڑو شوتارے

میرکھنی مہ دوریے مہ ژان زیارت مہ پڑاوے
مہ ہلہل گرانش بیکو گئے سورسیری پونگ نموتی نن تانے کیڑاویے۔
اسپتہ نفس غیری شیر گشتہ یڑو شوتارے

مہ ژان ژو یواوغ بیتی کیئے ڈق تے برو نہ اچھوئے
 مے شہنکھنی کورکان اللہ کورار سوم بازوان گر کنار آف چھوئے

اسپتے خفس غیری شیر گشتڈ یڑو سوتارے-----

دستولوان مہ سُم دیتی مہ ہر دیوست کونیاں
 کوکیہ بنین جم انوسومہ اوچہ مہ ژانوقبر والیغونسہ بخت کونیاں
 اسپتے خفس غیری شیر گشتڈ یڑو سوتارے-----

ڈق شسکیو ہو حاکیمئے دُست مُلکو خلیفئے
 رویان مہ بلبلوتے رور گنجائش مہ نوجو کیتائے موبائے مہ سار خفیئے
 اسپتے خفس غیری شیر گشتڈ یڑو سوتارے-----

تہ بچین اجمیر شریفوز یارتان موی یتم
 تن دُستوسار هوت دودیری هئی هئی مہ تھنورویان فُثم نصیبار پوشیتم
 اسپتے خفس غیری شیر گشتڈ یڑو سوتارے-----

دروسید امان و کثوم

ہتور فیتو اصل نام انواز بی بی عرف مس بی اوشوئے۔ ہیہ بروزہ موش وینی اوشوئے بہرتی جو سالوت ہائے۔

خوشہ تو مہ غمچی گوسان جنتو ہورن غونہ شلی میرزہ بیاتی
عبث تان عمرو چھارے اسم ذق تہ سم دُستی کوری
خوشہ تو مہ غمچی گوسان -----

تہ کیہ پرواہی مہ ژان تہ برار صوبیدار نووا
نناراژی تہ گدیری هائے ذقوانوازی بی بی هوتم قلمدار نووا
خوشہ تو مہ غنچی گو سان -----

کوزوؤ بوسون اے مه ژان مه حقه شورونووا
صفتان کوراؤ اچه حکوم کوؤدریم تنسورو نووا
خوشه تومه غمچی گوسان-----

مہ دُردانو کانے مہ ہر دی چھین ارو
 تان پرانو کھوٹو سا وزے ہائے دُتوانو از بی بی سوم بازو رویان چھین ارو
 خوسہ تو مہ غمی گوسان -----

انواز بیسیو صفت ملکا ہونی شور مٹان
اوہ تہ صیفان کھیو کو م اے ڈقوا انواز بی بی تو جنتو ہور مہ ژان
خوشہ تو مہ غمی گوسان -----

تو کی آسمانہ مس یورو برابرہ گئے
 ہوسٹین گدیری مہ آروڈ تو انواز بی بی نسین مہ خبرہ گئے
 خوشپہ تو مہ غنچی گوسان -----

مہ دردانوکان تنورو غمگین آرو
 تان پرانو کھوساؤزے سوم بازویان چین آرو
 خوشپہ تو مہ غنچی گوسان -----

آسمانہ مس می نیسائے کھوٹتے پچھان اریر
 مہ لوٹ نیسی تان قدرتہ لغل تہ غنچھان اریر

میر احمد خانو کڑوم

میر احمد خان گرو میٹر حاکم و سرکار و نوکر سر شہنشاہی شہنشاہی کا اوچے گچ جو کیا پہلوان

اوشوئے

اوہ کڑوم نیزی جاری اریتم یار دستانن ہیت مہ بلبلو صفت
 گیتی مہ نسہ نیشی شوکھور شونین لو مہ سم دیت تہ بچین ہو تم ہر دی مہکت
 لیلیٰ مجنون غونہ خیق ڈقو سُم دُستی کورے می روئے کورونی لگ رحمت
 مہ ژان پر چمان غیر دُئی آف راہی کورویان بویان چوڑی میوت زور
 اوہ کی شُم لود و مان اے مہ ہتھنورویان دُستو شرانہ مہ مرور
 تو مہ قالیپو مولوڑے نازنین مہ دینار خبار گنے ڈقو سالو
 مہ چگار بندان نیزی بانجو بھسی کو دسیسان اللہ پشیران مہ حالو
 ہیہ سرکاری ژانغہ تانتے نوکری کورومن مہ نام گرو میٹر و میر احمد

صوبیدار محبوب عالموتے ”بش کار و بشاؤ نو“

نوژن ژاغئی غمزائی کوریک ته کیه عادت الله مه سم مدت، مه نسه نشی متے چوڑے مه جفریت
نوژن ژاغئی میرزائی کوریک ته کیه دستور چاؤئی مه خفستورخبار گنور مه ختیقو دست کچه اسور

----- نوژن ژاغئی غمزائی کوریک ته کیه عادت -----

مه ژنولوژور گودوم گاز و چوم هوسی گویان اسکیم پیکو چھیر گوژ و سوری تیجھی گویان

----- نوژن ژاغئی غمزائی کوریک ته کیه عادت -----

مه دستوتے رور عشقو پونین گیاؤ تو پشیر چھوتی قالیبو اسکیم بازور مین دیاؤ مور

----- نوژن ژاغئی غمزائی کوریک ته کیه عادت -----

گلپ خوپی ته پروشه لاکوم ته سلامی شون دون دردانه مه دینار و غنچمر و قلامی

----- نوژن ژاغئی غمزائی کوریک ته کیه عادت -----

گرومہر و موژہ شہری نیران ہے انجینئر بشار گنور کہ اے برار گیدیان کتا بتونیر

گرومیژومی روئے مه مارینیان اوہ شانگی دیوس ہتھانہ حال کچه بوم تان دستو چانگی

----- نوژن ژاغئی غمزائی کوریک ته کیه عادت -----

یار دست گنور کی محبوبون سے وفادار اسکیم جو رونی مه دینار و پھورین دانہ دار

----- نوژن ژاغئی غمزائی کوریک ته کیه عادت -----

مه ہوستہ مه ویٹھو کولوژور یہ کچه نمکین کڑومان نئے جاری آریر گرومیژو حاکیم

”کیسوما یون“

کیساری طرمت عیسانا مین شیلی صورتی نوچہ چمکیر شیشی کوہا موش وینی اوشوئے۔ تو
موشو نام پتہ نیکی۔ نہ کی کڑوم نیز اکونا موکاسی آرینی۔ مکم کڑوم طرمت نسو نامہ مشہور ہونی۔

ہمیش کیڑی اسم تہ عشقہ پروانہ بتی اُسم

اُمور و موجو سے ژانویا ردیوانہ بتی اُسم

ہمیش کیڑی اُسمے موخو ڈو کو گوئے بوسونو وارو

تہ پلیم دس دنیہ قونان دریم تہ سورہ متے کیہ اُرو

آخری عمرہ ژان مہ دینار و ساری مہ جدا اُرو

طرمت کو مور نامے کہ سخیلو تے نسائے ملا مس تاریر

کو ہستا نو فقیر جو کڑوم نیزی تام خور کیہ دس تاریر

ہمیش کیڑی اسم تہ عشقہ -----

مہ ژان کیسوما یونے بغائے کیسوتے اوہ کیانی بوم

دولتو کیہ جشم تان شیرین چوڑینو دست تہ بچے دوم

ہمیش کیڑی اسم تہ عشقہ -----

عاشقی جو قسموای ہو شوالوئے ای ژانو چھاریر

امید اللہ ہار شیر تان رحمونظار و مہ سورہ تاریر

ہمیش کیڑی اسم تہ عشقہ -----

عاشقی جو قسموای ہو شوالوئے ای گروڑی کوئے

بلبل اندرینی گیا و مہ ہر دیو سوری قون پھور وڑی بوئے
 شیلی باؤ مہ ژانے دور و شرانین ژان او غوتے گوئے
 کوکیہ بنین انوس مس مخ مہ و سکی باؤ کریم کوڑوتے بوئے

ہمیش کیڑی اسم تہ عشقہ -----

کیسو تہ تو دورے اسل تہ بہتان گلتو چے کشمیر
 ووری متے گویان تہ بریک تھنار مشک چے غیر
 ہمیش کیڑی اسم تہ عشقہ -----

مہ ژان کیسو مایونے دُست کیسو تہ ہسان مہ کیانی کوری
 گدیری ذق نادان ہی لوان دومان نادانی کوری

پوبا او کڑوم

دُنیو جو وولوت ژانگه برمو محازا ژانگه حصه گنی گیر و دروسو گرو میژونو جوان برتھنیکو فوجہ
بھرتی ہتی ژانگو موژی اسیکا کیو تے گروم دوسی تان ای جزباتی کڑوما ہوس ریران۔

ہیہ برمو شہر متے بیابان ہتی شیر
ہیہ جاپانو جہاز سوری آویزان ہتی شیر
ہمونی ہش کارڈواؤق تہ سم دوستی نو کروم
توہ بوسونو گلاپ کپ کوری تہ گمبوری دوم
ہیہ مٹیلو خاٹر مہ لودو ریت موکورور
مہ بکبل غیوی اسور عزرو کو منت موکورور
اوہ ژانگو ژانگا ژانگہ بی کڑوم نیز تیم
جاپان مہ روکتو دیکو ریاغ نوویتھوک نیز تیم
سلام دلاوروتے کڑومن سرنایہ انگوئے
مہ ہی جو کڑومن دولوچے بیڑوا انگوئے

صفتان بوار یتیم-----

تہ کغاز مہ سُم توری اوہ حاکم ہو تم ہنوں

عشقان نستو ہتے روئے مہ دُور دانہ لہ

عاشق او شونی ہتے لیلیٰ او چے مجنون

صفتان بوار یتیم-----

مُلکھون شوپی ا سُمین مت مہ بوسونو نشانی

خبار انگیا کو تے انعام گل گمبوری

دُستو لوؤو دوئے بوئے مہ ہر دیو تسلی

صفتان بوار یتیم-----

استانو ٹیکو نسی گوجو ہارین دوسی اسوئے

روم جلتن لُواہائے دُور دانہ لہ

جلتن لُوا متے قہرین بیتی اُسوئے

اویونو باچھا خانو بشاؤنو

تومہ ہر دیو باتین کیے کی برابر بوسی
 فلک یری کی نو پرانے پتھی قلمدار بوسی
 گوڑ و نسبو لوڑے غور و اسیر ج دو سیکو
 اشرفی یو چھر و نیان شیلی میرزہ ہو سیکو
 اوہ دوری سیورج دؤر دومان ہر گولوتے
 گولہ بی دؤر دیتی بسوتے گوم چھیر گوڑوتے
 سیورج و درایتی تے موڑہ دربت نشیکو
 اور ارہٹہ و ژبومان چھیر گوڑ و آفس دو سیکو
 تومہ ہر دیو باتین تہن مہ ازار آریئے
 مژان تان لغل پھوران مت لگھزار آریئے
 کیئے لہ ہر دیو باتین تہن مہ خفہ آریئے
 ہیہ بے خیر دنیہ یوسفوتے کیہ آریئے

کیسو شیرینو کڑوم

شیرین کیسو قدیمی ہوئی ملگا سیئے قمار، کیسو ترانگ دیہا تو پانی دُوراوشوئے۔ قام ابو
لیکین پڑوی ژاغا شیرینوت آبادی غیرنو تو رہتائے۔ ^{جنگل}چی ہتار ژاوت شداری کوراؤ تائے۔
ہتار ژاوت ہوت بوجا سیداد پرائے۔ شیرین راحت وخت ٹھیاؤ تائے۔ تو خوش رویو باراکوستے دی
پتہ نواوشوئے۔ مکم یقینیت عاشق اوشوئے۔ تو کڑومان سارتن واضح بویان۔ شیرین بزمی شاعر
اوشوئے۔ ہانگو چے سیتارو ماہر اُستاز، صوبیدار محبوب عالم صاحبو سار روایت شیر، کہ بوسونین،
دروسو چھاؤ نیا گیتی شیرین سیتار بٹیکو جو بونیک گیتی موخینو دارانیشی ہتو سیتھاروتے کار کوراؤ
بیرانی، سیتھارو بوشیک بند بیکو اچی اولوئی بوغک بیرانی۔ ہو کڑومان ^{جنگل}چھو موژ غیشی ژاؤ اصلاح
کوراؤ بیرائے، وتان کڑومانے دی ہتو حاکینے ہانگ دیہاؤ برائے، شیدا صوبیدار و برار ہنسی
دی زندہ اُسور، شیرینو لقب برگیدیر و ہتو تخلص آزاد، ہیتان میلیسو تنظیمو نام دی ہزار اوشوئے،
ژوغوراردی بعض میلیسی ہے تنظیمہ شامل اوشونی، دوم بروز و رحمت الہی خان شیرینوت مہ اُستاز
ریران، شیرینو ڈالو چے اسپہ چھترارو بزمی میلیسیان مقابلہ دومونا بوتارینچی اشلوک ہیتی اوشوئے،
جونا گیتی شیرینو نیروغی سیتار بٹیک، بزمہ ڈفان روند و حدیتی چنار و چھانن ژینلیک اوچے لائینان
پلیک مہ جم یاد دی گویان، بامد تو وخت بیکو دُور رو لوٹھور و لال میلیسو پڑوزیکو کو مو پرائے۔ شیرینو
کڑوم ہمیت:-

دُستو سار جداگی رویان شکایت بو گیران عشقوانگار
سوال اللہوتے ہر باند و مقصد و برباد موکورار رائیگان موکورار
جم لوڑورے یار دُستان یہ دنیو کشمکشان سارنگی خلاسی

دوتاؤ فکر کورورٹم ریانے کیہ نیکی ہائے افسوز پشمانی
 ہر گمبویا انجام گان وور یوگنی الوئے چھان زو خان موژ وچھاروتن مقصدی نوتارور
 ملکوعزیز رویان ای مجنون گدیر یوسورہ شکایتین موکورور ملامتان موکورور
 محبتو گمبویا کالوژیکوسم خوشان کاشونکہکار مینادار، کاکریٹکیو تمہگار
 آزاد رویو ہردی تان دستو ای لوؤ بچے ہمیش کو یان انتظار
 بوسونوگان کی نسائے شہ پر چمان ژینکیر شہ جوڑو نیان ژینکیر
 مہ گدیر یو خدمتو مہ ناچارو خدمتو اللہ پاک نو تو نجیر

عشتو سولوکان کوراؤ بٹھنی کسیمان ہوران پڑہ دار
 دستو اسکیم جرونی روئے مرینان اے ژان پھورینین دانہ دار
 نادان رویان غونہ گدیری نو اسم ژان ہزادو قلمدار
 اسپہ ای ترہائے ملنگان تان عمرو آخری ہزاداہوت بھرتی
 اگر دُشمان دی ہوؤ تہ ساری جدا نوبوئے مہ گدیر یو ہردی
 فقیر ناموسم روئے نفو پابند کسیر بٹھنو موژی اسپکوچہ زلیل
 ہزار آپسوز بائے مہ دستوتے اے ژان دس رویان کہ خوشداریر
 اُمیت اللہاری شیر تان رجمو نظریں مہ ووسکی تان لڑیر
 ملکہون نازک اشاری نو بھو راؤسک ژانہ ہسے مسکھیر نازک ہوا
 اللہ کی تہ غموچین مہ پیدا کردوہائے کیہ کنجائش مہ کیہ دوا

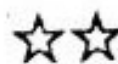

تہ تھان زیر بلیاری وھلی تہ مخ پنجرش تہ ووری ملکھون
 کیانی کوم ہر دیوز ہمتان دستان ساؤزے اسم گدیریان غون
 مہ کیہ از مون کوسان مہ ژان جہانہ نویس تان گدیریو غون
 اوہ ہزارو قلمدار قلم مہ ہوستہ نیو شیک دستور
 کا کی عاشق اسوی ژان ہزارو رولار موبور بے دستور
 تہ تھان زیر بلیاری وھلی -----

مڑانے تو آسمانہ مس تو مس کی بیر او برابرہ گئے
 ہوستین گدیری مہ آرو ہر دیو باتین مہ خبرہ گئے
 تہ تھان زیر بلیاری وھلی -----

اوہ تہ تھنوتے عاشق ہر دیو باتین موبوس اچی غیستی
 تو مہ بوسونو نوغ گمبوری بوجھو جھے مہ باغہ کو بوسان گور غیشی
 تہ تھان زیر بلیاری وھلی -----

اوہ گمبوریانے عاشق مسکھی کسیمان ملکو موژی
 عاشقان خوردی بو اسونی آزاد فقیر و غون کرا غموونی

اے ہر دیو باتین تان فقیر و دیراوے مو
 کیہ کی لو تہ ژانی شیر سورا ئی دیت ژیراوے مو
 رویان فریبوسورہ تان تھنو اسپیراوے مو
 تہ لشت غمچھانے غیروم مہ ہر دیو پیراوے مو
 عاشقی خور اشاری ہر دیو چو کیک خور اشاری
 اوہ صیف تان کومان اگر کی غلط پیرانی
 تھام گمبوریان قیمت مرکھاز کیسو گمبوریہ شیر
 نو بوئے گمبوریو شو مکھین گمبوری بورنگیہ شیر
 دُست تہ ای لوؤ قیمت تہ گدیریو ہر دیو شیر
 بتھنو صدر مرکھاز در حقیقت ژو غورا شیر
 عشقو اول کارخانہ شہر کیسو گمبوری شیر

ہمی بشاؤنن نیزی جاری کور کونا م پتہ نو ہوئے

کرامہ اسور مہ لوان مہ دُستوتے دوئے
 ڈاتی مہ بغائے آپسوز و ہوست مہ دوننا ہوئے
 شیمی بیتی مہ ژان تان پوڈورار گوئے
 غیر ووری ژانو اسکیم بازور یار گوئے
 مہ غیچ پونہ شیر رفیق لکو کی پوینین گوئے
 بنگالہ ساؤزیئے مہ ژان ہارین دیتی اسور
 جلتن لواحیک مہ قہرین بیتی اسور
 کرامہ اسور -----

ہردی مہت بیتی می لوان اوہ کوسم دوم
 اولوئی تہ پشیم ژان گدیری پروانہ کی بوم
 کرامہ اسور -----

کروئے پلوغ

کروئے پلوغ گولد یہو ورازار او شوئے۔ خور کشاند یہہ موش وینی او شوئے۔ بدت شاہ
بروز و گولد یہو پونگ ویشکی دُور وینی او شوئے۔ میرا سیئے قامار او شوئے۔ پس ہوتے عاشق
او شوئے۔ کڑوم ہیت:-

ہائے مہ ژن کروئے پلوغ تان کرو یار رنگ گنے کیئے
تہ فقیر مفت بریومان ای انوس بشار گنے کیئے
ہائے مہ ژن-----

ہائے مہ ژن کروئے پلوغ پیرہ کسیم تہ استانی
لاکے بوم کھتر شانی خوشو نن تہ مہ پوشانی
ہائے مہ ژن-----

ہائے شہر و شر بڑا نگ گولد یہو لوگار شریکی
جینخیرار مہ خلص کو چھیر ہوسٹین تو مہ مرکی
ہائے مہ ژن-----

کروئے پلوغ موش آلویان پرویز او بیم خمر کھونہ
نو شکسیم قلاہوران بچو چھورکی مہ ملکھونن
ہائے مہ ژن-----

ہولی ہے وخت او شو۔ جست نیی برو نہ نشیتم

پوشی دربت ہو سیتم تہ نو پوشی تھہ کیڑتیم

ہائے مہژن-----

خوبانن سیل بیڈیان کوری ریکو پھارہے ٹیکی
زولجہ نیویشی شیر کروئے پلوغوسان ٹیکی

ہائے مہژن-----

مہ بلبل اہیہ لوڑے کی تہ قو بہتان نیوران
ٹسمغو آچی پیچھے تہ باریکی تھان نیوران

ہائے مہژن-----

ریکیٹو دونہ دیتی تہ بپ چموران و مھسیران
ڈورو چھیتراہ دیتی تان فہ اسہ کیڑنیران

ہائے مہژن-----

بدت شاہ کورہ اسور گولو ٹیکو مَرچ پھوردوئے
می روئے بشر و گونیاں بدت شاہ کیہ وت بیردوئے

رحمت نیاز اسقا لو کڑوم

ہمو عشقو سم ای نمکین واقعہ دی شیر۔ ہیہ کہ ہتو دستوت رار دوبرائے کہ ہسے مہ غونہ بیکو
 لو بوئے۔ ریکو رحمت نیاز اہتی انوس سہنو بٹالیہ، تان رفیقو تو چلایہ ہو بہو بیتی ہوستو د کہ زو پھان
 گیا ورا و استائے۔ لوڑور کی اوہ کچوڑی خانو غونہ بیکو ہوتہ کی نو؟

شرانہ ہاتم ایرانو فقیر، مہ ژان مہ ہمش موکورے دُنیہ بیران آخر
 اسپہ جو الی عشقو ملامت، مہ ژان تہ سورا صداقہ تہ ہر لو و قیمت
 مہ ژانے موٹ بوٹک برائے ڈقو آفس، دنیہ غم و خسے
 فلک کی سوری پرائے چمٹ دونہ بچو ر مہ ژان آپوز کوریک اُلس
 تان خوشرو یواچہ مژان انگارو غیرین بوئے پروانہ پولین بوئے
 اوہ تھڑشی محشی، مسکھی دریا ہو موڑو دُر دانہ کورہ لین بوئے
 اوہ عشقو گدیری مہ ہتھنہ کل تھرار، مہ خوش روئے ہو سکوار
 ہردی تہ سُم چوکی قالب عشقو تھنورا، ہردی کھباب مقرر

میر حسین

اصل نام میر اسین دور لوٹ کو ہوئے رجونہ شیر، کوس بچین کہ آسمار و بندی خانہ ہردی تنگ
بٹی ای کہہ کڑوم راسور ہے ژاؤ و نام گل بدت شاہ، قامونا مہیا کے۔ کڑوم ہمیت :-

مہ کیڑیک کیہ دھکار بوئے اللہ تہ تان رخم کی ہوئے
مُشاقتیو نصیب مہ کا سیتائے فہم نو ہوئے
زور بٹی شیر ژانوت لاؤز کوم نہ مہ نہ تھنور وئے
اللہوتین حوالہ بولوٹ خدائے کیا غلی کوروئے
آسمار رخلس ہو تم، عیسے دقت آنو ساری
خوش برائے گل بدت شاہ عجب ژانو ساری
ہوست پونگان کروٹو پرانی پیکھیتی چھوئے ختانی
اللیے کراپشیر تہ سار غیر مہ زیدانی
ہیہ آسمار و جیلہ برار و ژان سال بروئے
مہ غریبو شپیک برار و حقہ ژار بروئے
دریغے مہ فہم نصیب مہ ہائیری نو گیروا
کو کیانی بیسام اوہ شیر ہائیری نو بیروا

خوشان شرانہ لشواہت نیشنی
جوبس کی نوپوہیت سوم غنج یشینی

-----ژانو دُسمان-----

مَسو اچھاری رُومین استاری
نہ کی آدم تہ غونہ نہ دی پاری

-----ژانو دُسمان-----

☆☆

دُتو سٹیلی رفیق تہ رنگ بیرٹ
شٹیلی میرزہ بتی کیئے ژونوروائے مرلیس
گلاپوچہ ملکھونن موژہ تہ گنی منلیس
دُق رسالپورہ اسمہ بوگتو گوائے عشقو کھوشون
کھیو حال بوم یہ پلکیا جنت بروز بیروبوسون
دُتو سٹیلی رفیق-----

ژانو نس بولی تہ بائے تان توگرزینہ اسوس
تو مہ اندرینی گیتی اچی کوراؤ کومان الپوس
دُتو سٹیلی رفیق-----

بتھنار مہ دژمیدیان کومان غریبی
رہی اریم متے قہرین قشقارو بی بی
دُتو سٹیلی رفیق-----

بروزہ شعری نیزک ای پہلوان عبدالقلی
عشقو ہاران باریتم برارکیدیان اوہ نودونی
دُتو سٹیلی رفیق-----

نور محمد خان یساوول

اصل نام نور محمد خان عرف یساوول دُور درو سو جنریت اوشوئے۔ درو سو گوانر و محفلہ و اچہ
 ترو یو جیتار محمد مظفر الملکو محفلانوی کو مکلیسی و جم بزمی سیتھاری، بشاو و نو نیزک دی، اژ غانی وارہ کڑوم
 ریکا بوجم اوشوئے، پاکستان بیتی اچہ چھتر ارار کشمیر و تے بول ویشیکو موقا اپریل و اگست ۱۹۴۸ء نو
 غورو ژائے نچہ جیتار مجاہدان، بھتنو جو اتانن اوہ پسہ خدا یوتے حوالہ اریتم رے ایگان کوری
 پرویز یران و موژ و دروازہ خانار عیشی نور محمد خان یساوول تان کڑومان ہنگو سیتھاری انگیتی کڑومان
 راؤ غازیان پر جوش کورا و اوشوئے، ہی کڑوم ہتے وختہ نوغ اوشونی، پسہ باڈیگارڈ و بچہ باشونیان
 ، سئی بوہت درو واز و نسہ ژانگ نچہ جو ساو و استادان ژانگوار بشیا و اوشونی۔ چھو سرا پھار عیسکا پت
 ژانگوار ای زیلہ بوہیتی، یساو و لوہے وختہ تاریخی بشاو نوہمیت:

چھتر ارو جوان کھل جہانہ شور

بولوٹ مددگار لوٹ نیمی اسور

پرواہ موکورور جنت پسہ دور

غازوتے بیان اسہ بولم روئے

لوٹ نیمی اللہ مہ سم مددوئے

کشمیر چھتر ارو ہوستہ فتح بوئے

چھتر ارو جوان -----

تکبیر اریتم اللہ اکبر

ہنگو تو بکھی دُستان اشلورار

اللہ اسہ مقصود و درست کورار

چھترار و جوان ----

آہیہ کھوٹ گنیتائے بوشیکو جین

شکست ژیبونی اسلامو ہوسٹین

ہوران کسیدیان غازیان نسین

چھترار و جوان -----

غازو عیہ بو روئے افسی

موش روشت بیتی شیر اسلامو ہردی

اسہ شفعت گار اللہو بنی

چھترار و جوان ----

شہید کی ہوتا م جنت اسہ دور

لوٹ نیسی اللہ کورے منظور

چھورک چھنو غون کفار یو چھرور

چھترار و جوان ----

چرنوال

اصل نام رستم خان المعروف چرنوال ۱۹۲۱ء چرنو دیہہ اُتریو بیرائے۔ بانی کے قاماری۔
سبق راردونوا اوٹوئے۔ ٹون اوڈغ بیکار اچی عمرو زیات حصو بیرئ شحسجائے۔ ای کمہ سال
بڑاؤ شہ دیوان بیگی حسیہ حال ہوئے۔ ہیغار اچی چھترارہ لوٹ ڈاکنا نوٹو یا ہوٹول پرانے۔ ا
رغالدارئ او یونا کوری و او یونا تن خٹمان ساؤزیئے مستقل آباد ہوئے۔ ہیغار پروشی چھترارو
ہونادی دُوراوٹوئے۔

چھترارہ ہوسم زیات نیشک اُستاز میرگل، سمندر دروش، غلام نبی خان پھک برار، لعل
صوبیدار، مستمان خان، ژوغور و افضل میکی، میراگرا مو اُفسر خان سنگور و گل نواز خاکی، عنایت اللہ
چشتی، چیرمین شوکت علی، صوبیدار محمد آواز، دردانہ خان، مستوچ سب ڈویرین پرانو ضلع مستوچو
بو بو معتبر شخصیات دی ہے جیرا شامل اُسونی۔ پس تان دُستانن چے یار برابر ان سم ای تیتا ای
قسمہ تعلق لاکھاؤ تائے۔ کوسار تمہہ یا لالچ نو کوراؤ تائے۔ کوس کمبو موخاوار لو دیاؤ تائے۔ کوسم
بیش تھو شیک ہتوسم نو شاوور۔ کھشال، مہمکشال، معزور، غوث گدیری قسمو رویان سُم زیات
ہمدردی کوراؤ تائے۔ وکوسار مفت کورم نو گناؤ تائے۔ تان دُوراو رویان حقہ۔ بے ہت مہر گین و رحم
گین اوٹوئے۔ ای پھولوک ژور سے میرگل استاز وروٹا اُٹوٹوئے۔ اُپکسو سیوٹاؤ ظفر الدین
۳ سالہ اسیکا دُوراو مدیری دارا اُغال حقوت توریکو مستقبلہ امہ اٹیلی پوچہ دان و درچگان موبانی
رے، ہسے و بوک نوادائے، تو غونیز یرو بشاون لوژیکو عشقیہ مکم تان عشقو باراکوس نسہ لونو دیتی
استائے۔ لٹ بیٹی بریکو یوشٹ ہوت دی هائے۔ ۱۵ اکتوبر ۱۹۹۵ء مہک مدہ لہاز بیٹی آدنیائوس

ہمہ بے بقہ دنیو ہستان چینی ہمیشہ ہمیشوزند گلیو و سکی سفراریر۔ مرحوم چرنوالوای کمہ یادگار بشاؤنو
ہمیت۔

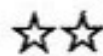
اوہ صفت کورومان مہ ژانئے تہ تھا نومہ خوش روئے تہ پھوران
بریومان ڈق تہ غمہ نویسم ہمو غار مہ ژان انصاف کی نوکوسان
اوہ عشقو سوالگار کورومان تان سوالو تہ جوابو انتظار
گلہ دستوتے نیکی نصیب روزی اجل از الا قدر تو و و شکیار
بوسونو بہار و موکورے مئے ژرار مہ ژان اللہوتے لوڑی
عاشق ہتے روئے عاشق سکینو چ ملیٹ تینان عمر و غونہ ساریر
دنیہ فاندیاک اشناری انسان دی فانی بوئے تہ مقصودگاروت کیہ تاریر

شیا تو ٹیکھو شیر عجب خانو فرمائیں

ہائے اودہ صفتان کچھ نوکوم اسکیم جُرونیان ہتیت پھورینین دانہ دار
دُستو اسکیم جُرونیان کیہ وکی پوشی اُسُم ہتی شیر مہ ژانہ انکار
اودہ بریوم گورو غیروم تہ نورخونم مژان تہ ہرای لُوؤ قلمدار
مُلکھون نزک اِشناری نو پھوراوٹسک ژانہ مہے مُسکھیر نوک ھو
اللہ کہ تہ غموجین مہ پیدا کارو بیرائے کیہ گنجائش مہ کیہ دودہ
ہیہ اللہوتن قدر تے مہ ژان تان دُستوچین بومان ہرایوالیوت غلامیے
دُست نو آری کیہ تان وعدو مغاردی بوگیران کیا غنوشک بدائے رویاچئے۔
عشقو سلکان جم کورورے مہ چین ہونو موڑہ اَلیموچے گولدوروسمندار
مشک تہ دُوریہ شیر نازک بدن تہ چین نواسپرو پنجاؤ انتظار کونیان
اودہ دُستو گدیری نو اُسُم دُنیو غمہ تان ژانوائی لُوؤچین انتظار کومان
اُفسوس لکینے معشوق تے دی تو ہر رویوتے برابر
کیانی کوم تان ہر دیو قلوباچھا جگار ان گنی ہمیشہ انگارہ مقرر
چھیترا مہ حقا ہر پورو جیل تہ دور مہ مُلتان
توپروا نان تے لوڑے مہ دُردانہ ہتیت مُسم شامل کچھ انگاروت کونیان
تان گدیریو ہمیش غمہ بچیک ہائے مہ ژان کیہ ضروری
اُخیر بریومان تہ فقیر تہ باریکھنیو ارمانہ تان مقصدی نو توری
اودہ گموریان تمہگار مہ ژان تان دُستو کوری
مہ نام شیر عجب خان اللہ کی مہ ماریر مہ مقسُودُ درست کوری

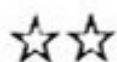
سمندار عرف درویشو نامہ بش کار و ویشاؤ نو

اوہ کڑوم نیز یکن مہ نام سمندار، عشقو غم مہ او یوئے دُستے
 تو ہوشنو کوریکین دیتی نو کوروسان اعتبار
 لکینی مہ عشقو قلم تہ صفتان کوریکو ہردی نو کویان قرار
 مشکوکان شیر برار گیدیان مہ ملکو باغہ و وریوگان انگلیکو شو نکھاؤ بومان بیخار
 عشقوراھا اسیز روئے کہ ہوئے دُستو سار تہ نو کوئے کوستے کیہ پرواہ
 مہ ژان انصف کی تو آرونو بچوم عشقو غمہ یہ غماری بوم خلص
 اوہ چھترارو باشندہ کسیم تھنو موژی چھترار مہ خوشرو یو ژاغہ
 ژانے ژندہ ساؤ زاوے سیتھار مہ سُم شیر تہ صفتان کوروم کیہ مہ دُست مہ دردانہ
 اوہ تہ تھنوتے عاشق موان موبوس انجیغیستی مژان موبوس تو مشرور
 نہ کوس مقصص کوستے بویان نہ یار دُستان کونیان وفہ فلک فاندیتی شخوڑ

امیدو چے وفو سورہ کوری انگومان اعتبار
 مہ دُست بے وفہ اوہ کچہ ریم اوہ بچی اُسم ہمیش تہ غمہ گلختار
 بُدیکی رانگ تھان مرگست گمہور یومت تہ تھانو صفت تو مہ ژانوسم برابر
 دُنیہ بُو بسو مہ جم روئے کوسم نو بچور
 کوس ژانی کی او شوئے عشقو مراض کورین بوئے ہرا یو الیوت انتظار ہیتی تان غمین مجبور
 کڑوم نیزی اُسم صفت کورومان تہ بچین

مینہ نحسی بند پرواز کوریکو نوباؤ مینہ بھی اسور غمگین
 ہر دیو زویر نوبوئے مہ تہ ساری جدا
 دُنیا کیہ ایشاری دُنیا ہر دیو خوشانی مہ دُردانہ
 مہ ژان انصف تو نوارو گدیری مہ اُرو
 کپلہ ہوش مہ بغائے کھر زہیر یئے تہ اَرمنہا ہستین گدیری ڈو دودیری اُرو
 ہیہ گمبوریان تن قاندہ مہ ژان عشقو گمبوری بے وفہ تن بونیان
 مہ اللہ تہ قدرت تہ لوٹیار شیر عشقہ نسیر وروئے خفہ تن بونیان
 بوسون دُنیا مغرور یئے رویان مرگست بوسونو شیلی
 اسپہ ہمیش کیڑیکار کیہ فائدہ بویان بلبل ہمیشہ ہمیش نحسی باندی
 مہ حال مہ خوشوتے معلومیئے رویان مہ پتہ موسم شیر
 انگبور جوتروئے مسلمان بیخرازان ڈو جنجال دُستوسم شیر
 اسپہ ہموئی سوال اللوتے منظور نو بویان
 اللہ مہ گل گمبوریو متے نو دویان
 اسپہ یہ زَیلہ کوری گھر زہیر یئے تان اَرمنہا
 ای دی کیہ جم انوسو پوشین نو بویان

تہ تھان زیر بلیاری وٹلی تہ موخ پنخارش ووری مُلکھون
 کیانی کوم ہر دیوز ہتاتان داستان ساؤ زیمان گدیریان غون

استاذ میر گل امیر

اصل نام میر گل، تخلص امیر عرف دگلہ، تھو نام زیارت شاہ موڑ کھوڑ موردریر ”وڈر دیر“ خوش آموئے قاماری ۱۹۲۲ء لوٹ اوویرا بپ ڈوریا آڑیو بیرائے، دون دونیڑو بوغاک بیتی نن تان سُم جُست بیتی چھیترا روتے کیر و برائے، نن تت اول چھیترا رو آڑیا نہ آباد پیر و، سبق پونجہ پت ریر و، نن تان وفاتاراچی نوغ آباد ڈانچھیترا رو ہونا دور وینی ہوئے۔ ہیغار پروشی راولیار موڑی دی نسیر و، ہندوستان و مدراسہ پت بغائے، ہیترا ای عورت کتاب ہتو ہوستہ دیتی ریتائے، کہ اے گل کمبور یوشیلی نو بچور، ہو گل زندگی سوت بسو، ہیہ ساڈا شپر خور، ہیہ کتاب حاجتہ گوئے، ہے نصحتو سُم جُستہ دی پروشی سبق ریکو نو بیتائے، خور دی علاقان بلوچستانہ پت پورونی ۱۹۳۸ء اچی ہائے، ہندوان بوغڈ وار پویہ شاہی بزار و موڑہ ہوٹول دی پرائے، ڈوغوراپت عشقو گر زمینی کوسیر و یاد تازہ ہونی، انکاراستو ہتے بیکو چق خرخ اچی بھاس غیر او وچ پرانی، حبیب گل مرحومو مغللا توریتائے، شا کہتیو حقو ادا کوریکو برکتہ قادر الکلام شاعر بیتی ادب و ثقافتو محفلین اوچہ میلین تور او نام پیدا آریر۔ ۱۹۵۷ء استاذ حبیب گل مرحوم ثقافتو دنیا ر اچی غیستی بیکاراچی، میر گل استازو نام ریاستو گوٹھ کوچہ پت ناموسورہ خیق سولوٹو تغوڑا نک ہونی، استاز میر گل وای عادت بوٹوڑان، سریا وڈر کہ ویزینین یاران موڑار کاتان نوغ کڑومان ریکو، پنگا چھو یوت ہتے زمینہ بی اولیئے، ہتے ہانگاتن ورژن ٹیلی اچھے جاری کورا و تائے۔ ہیہ ہتو قادر الکلام شاعر بیکو نمایاں ثبوت، میر گل امیر و کلامان مجموعہ ”گل کمبوری“ ناموسور ۲۰۰۱ء انجمن ترقی کھوڑا چھیترا رو انتظام و نگرانہ چھاپ بیتی اوٹوئے۔ تان وفاتارا ای کمہ سال پروشی صوبیدار محمد ایاز وسم بیر و مشتو لکیا بوڑون دعوڈر دیتی ران کہ درستی کلام مہ تان، مکم کورا حیدر، کورا قائم، کورا بہدیر کورا سلطنت رے لفظان

اچھیک کیہ گنہہ ہوئے۔ کلام سف مہ تان۔ کی بیرانی پتان ساؤزیکا حانگ دیاؤ رویان کارہ
 تاریکا مشقت تھے بتی اُس۔ حیہ باراغلام نبی خان مہوک برار استازدی حیہ لوؤ دیتی روحو سج
 اریر، کہ ”شہزادہ فخر و جو بشاؤنن ہوگان کڑوم ہوتو تان۔ شک کڑومان میر گلوتن شعرو قلوبہ درارو، ای
 کیہ مت تن نو بچو مکہ ہتے وختولپہ سف مہلیس انت جم معلوم۔ کھوار شاعر یو چے ثقافتو دنیو حیہ بے
 تاج باچھو کلامان مجموعہ گل گمبور یو ۲۰ موخا میر گل امیر و شاعر یو مختلف صنف او چے پہلوان سورا
 بو عالمانہ فاضلانہ و بو جامع تقریظ مولا نگاہ نگاہ صاحب نیویشی اُور، ہے اونی چوکی اوہ دی کم
 بائے، خام بائے و جام باررے بیش درونگار نو کوری تان کارہ شیر و میر گل استازوای کہہ بشاؤنن
 سور نکو قاری تان خدمتہ پیش کوریکو کھوشش کومان۔

پولونی اوڈر گورو ہوتم تہ آر منامہ
 ژان یوز و غو شربت اوہ وے او غو محشی بھی اُس بیابانہ
 مہ ژان اورے بے خبار لعل ژینہ
 تہ انگہیکو بھین مایون مہلیس کور و نیان ہر مچھو جینین تہ گرزینہ
 پولونی اوڈر گورو.....

مہ ژانے کلاہت کوس بے رخمیان
 آرو زخمی تن ہوستین عیے مہلم کورے لغل ہوستین مہ زخمیان
 پولونی اوڈر گورو.....

عشقو گان مہ سُم پرانے ہتہو سورہ
 کیئے ژانے دستی کوسی مہ دُردانہ شریکی تو لوچ غیر تو سورہ

پولوئی اوڑگورو.....

مہتان ہردی متے دُشمان پیدا ہوئی
اے گدیری ہردی تنو زخمی مہ خاکسار آریو کیہ فائیدہ ہوئے

☆☆

ہمی بشاؤنن میر گل دروسہ پی ڈبلیو ڈیہ نوکار آسیکا شیر آمون استاز ”شیر مون“ بارک میٹھیر واپسارو
سار چھٹی گنی ای مچھو یوسورہ نیزے، ہانگ دیئے جاری کوریو بیرائے، پھوک برار صاحب مت
ہموسہی آریو، بشاؤنو ہیت۔

گدیری ہوتا ممتین زیدان تہ خانہ
مہ کو ماریسان مہ شاہین چچی وردانہ
رخم کورے تو اوہ تہ عشقہ پروانہ
ہائے مہ شاہین چچی دست ڈق تہ غمچھانے غیروم
مہ ژان کی مہ سم گوئے مہ ژانہ ایرانوچے روم
گدیری ہوتا ممتین.....

مہ دستو پرچم غیروچی زار پازو ڈھوم
مہ دستو صفت ہیت مہ آخیر وکڑوم
گدیری ہوتا ممتین.....

مہ خٹوم اللہ کندوری کوس مہ آزمائش
خیالو غونہ پورہ نو باک برائے خواہش
گدیری ہوتا ممتین.....

ہی بشاؤن دی دروسہ اسیکا شیکو ہار کوس فرما بیٹھ میر گل مرحوم نیز یرو بیرائے

ہئی بیوفہ زمانہ تو موس کچکار

دش دنیا سورتے لیکو نہ شیرین تت وفہ کوئے نہ دی شیرین برار

امید یار دستان سہار ہوئے غم مسم بش ارینی مہ یار برابار

دش دنیا ئی ژار و غوہیم ژانوشید کا پت

خدا یار ہر دیو باتین روزی قیامتو آنوس تہ پوشید کا پت

گمبوریو مار یرو برانی دنیہ متے ژار غیری شیر قیامتہ پت

ہائے ہائے بیوفہ زمانہ.....

کشید طیر تو سیل گویاں موژد یہو پری

کیہ عیب گنہہ تہ نیکی ہر رو پھی خون کوریتائے سورخم تہ مری

ہائے ہائے بیوفہ زمانہ.....

ژانویار ٹوئست پھاری چھو تان باران گنی

بے ننگ بے ناموس مہ دینار اوہ تہ سلا موگومان تان یاران گنی

دو چہارہ گیا وروئے ماریتاؤ محمد خانو ژور

اوہ تہ صفتان کھیو کوروم اے شلی ملکھون تو جنتو حور

ہائے ہائے بیوفہ زمانہ.....

دش دنیا ئی موجو کور دنیہ جو بسو

کوژالتی زندانی دیتی بیر نیکو نولا کو یان مہ ژانونسو

ہائے ہائے بیوفہ زمانہ.....

سلطان شریفوت ہی کڑومان بش کوری جاری کوریکو مینو بیتیا پھک برار صاحب دی

اُستائے۔

مہ ژانے گوروم بویان تہ سُم محبتو بچے
 مایونے ای دی چوڑے اُس ہر دی مہکت تہ بچے
 لکینی عشقو قلم کورویان صفت تہ بچے
 مہ ژانے مہ ڈقو عمر برابر بتی شیر
 کڑیمان چھوئے تہ آنوس اشرو سمنداز بتی شیر
 قالب چچو ر جکران سُم ژانہ انگار بتی شیر
 پوینین پھار نسیتم پونہ رہا مس توری شیر
 کیہ چارہ تہ فقیر و تہ خوش دور کان و س توری شیر
 مہ ژانے گوروم.....

مایون چوڑیکو سار مژانے شیرین تہ ہواز
 متے دارو کورے کی مہ دوسی شیر عشقو مراز
 مہ ژانے گوروم.....

پوینین پھار نسیتم پونہ ای گمبوری شیرائے
 بہشلو گل گمبوری بختور و دوری شیرائے
 مہ ژانے گوروم.....

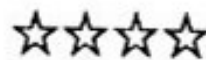
اوہ کیہ ریکو نو بوم ژان تہ بار یک تھا نوتے

روئے شکایت کورونیاں بمثل سرفو کانوتے
مہ ژانے گوروم.....

چھترارورانگ بازارہ خوبان میلیس بتی شیر
سورہ آسمان متے ترانگ موڑہ زمین مس بتی شیر
مہ ژانے گوروم.....

چھترارورانگ بازارہ خوبان ڈال بتی شیر
ٹیکا حوران لاڑینیاں جنالیو غاڑ بتی شیر
مہ ژانے گوروم.....

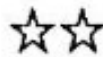
تو کی مہ ہوشنو کوسان نیویشی انجیم تان نامو
تو کی نیو غلام نبی مددگار غلامو
عشق حسن و جمال راوہ ای زکوۃ مسکیمان
مہ اللہ تہ پیدائش تہ ساری مدت مسکیمان
ژانے ارمانو بچے دست تہ پوشین کی پسیر
تہ چھیر چوٹی جو کی ہتھنی کوسین کی پسیر
غیردی غیردی تہ سوری تہ پروشہ چھورین کی پسیر
سے کیہ بختو آنوس مقصدی تورین کی پسیر

دستو لومہ ہر دیہ مہر بختو اراسمے مہ ژان

مہ ٹانے تہ غلامو غلام خستم گارا سُمیئے مہ ٹان
 گمبوریان چھینی سورودیکو بوگران جسٹوئے مہ ٹان
 کھلانے باغ گل کوریتاؤ متے چاراروئے اللہ
 اللہ مہ دُشمانو پر و شہ مہ ناچارارو
 عشقو غمومہ سوراجی مہ بیکاراروئے اللہ
 مایون چوڑیر بوسونو وختہ دُست کی ہئی گوئے مہ ٹان
 لعلو سودا گار عشقو باغوموژ و سیل گوئے مہ ٹان
 مُسکیمان تان اللہ سار دُستو متے دوئے مہ ٹان
 دستولو مہ ہر دیہ

بے غامیہ گدیری آریر پر چمان و وریئے مہ ٹان
 شامو پروانہ ہولی پھیر وانگار و غیرئیئے مہ ٹان
 جوانو حقہ بریک غلیمت مقصدی تورئیئے مہ ٹان
 دستولو مہ ہر دیہ

اللہئے تہ سار غیر دوا نکئی مہ غاموتے
 ستمگار نولا کو یان خدمت کوریکو قاموتے
 بی ہندوستانو غیر دم گدائے بیتی بیم شاموتے
 شامہ بی سلام ذخھی ذخیم جھنہ سرفوکانوتے

حقیقہ ہر دی جو کی نو نسیران یہ دلغئے

ژانوتے تت دہکار برابر بے رحم دست یاغئے

ہائے بے مقصد زمانہ آخر بغائے مہ ڈاقلئے

اللہئے تہ سار غیر.....

مُشکی عنبر و سوره کی ٹیکیمان تان دہانو

یہ گنہگار زبانیں ژان تہ نامکین نو بوئے

عشقو در یہہ بیکھنار جوش کی پرائے کمیشن نو بوئے

آسمانہ یور وچ مسوزینہ خامین نو بوئے

اللہئے تہ سار غیر.....

عشقو عواضہ پھر یتیم ڈاقلئے چے جوانیو

مہ ساری اویرینیان ظالمان مہ زندگیو

تسار غیر اے مہ جم روئے ہنسو کو من تان ژونئیو

یہ زندگی کھیو برائے ژان تہ ساری جدا کیو

اللہئے تہ سار غیر.....

اللہئے تان قدر تہ مہ بھیتا و عشقو راہا

مہ صداقتو سوال منظور نو ہوئے تہ درگاہا

حوالہ تہ تین کو روم مہ لوٹ نیسی بے کناہا

اللہئے تہ سار غیر.....

خدا یا ریا رڈستانن جدا یو پونہ پھیر یتام

الیئے حقیقو دستوسوم چوٹان دونہ پھیر یتام

ہر دیو سم جگاران نیزی بنجو قونہ پھیر یتام

اللہئے تہ سار غیر.....

میتا رسیف الرحمن مرحومو یاد

ہزار کیڑ یمان کیہ سود لگ پلو یمان افسوس بوئیکرہ اولئی بغاوتہ کورہ لیم
 مو حال ہیہ کہ بیرائے مہ کیہ حاجت یہ دنیہ اوہ افسوز و آہین ہمو پالیم
 تو تن نو جو انیہ تان با چھائیو پیمختی کوس کیہ گمانی او شوئے ایمتی بیس
 دونی فکر کوریکو کیہ حال تہ خوش دارا کان تہ بچین لیئے کیڑ بینان تو کوس کی دلش
 ہزار کیڑ یمان کیہ سود.....

نہ تو شو مو ہوش کوروس نہ جامو تن لاڑ لیس جوری فلکیئے تہ سُم نو باک بیرائے
 دنیہ حرام اشاری اللہ تن خوش رو یو تن ہیہ حرام دنیو نو دیاک بیرائے
 ہزار کیڑ یمان کیہ سود.....

حکم الھو وٹسکیار مکم افسوس ہموئی مقصد درست نو بریکا پت تہ بے مقصد مریتائے
 جام خوئی نیک نیتی جام روئے الھو تن خوش کیہ نشکری اریتام تہ اسپہ سارگانیتائے
 ہزار کیڑ یمان کیہ سود.....

بریک حق شیر ہر رو یو تن ہیہ ہموئی افسوس تہ بے مقصد مریتائے پروردگار
 حکم الھو وٹسکیار تہ شہید یونہیب راو لیو آنہ کھل ہوئے تہ مقرر
 ہزار کیڑ یمان کیہ سود.....

غلام نبی المعروف مہک برار

نان تھو لاکھیر و نام غلام نبی عرف مہک برار، تھو نام غلام محمد عرف کشمیری اُستاز، قام سید تھو اصل وطن کشمیر و سیر نگر، پشتر و صد یو جو دھائی و موڑی تت پھو و طنو بھی، گیکلین آب و دانہ غلام محمد اُستاز و چھتر ارہ تار بچائے۔ تت پھو وطن سری نگر اڈو و رویان سُم کیہ لو و سورہ خروشی بتی گیر و غلام محمد کشمیری اُستاز بوزیات کورمہ ہنر مان چھتر ارہ بازارہ دکان دیرو برائے۔ بوا مبوخ کوروم ہتو تے گیا و بیرانی۔ تو ہنر مابھو خبار اعلیٰ حضرت جتار و کارا توری ہتو ^{تھسکھئی} تان شدار یہ حالئیر و۔ جتار و قدر دانیا ر متاثر بتی ہمیشو بچن چھتر ارہ آباد پیرو۔ جتار ہتو تے دینینہ ارغنداری دی کار دو۔ و موڑ دیہہ پراوی ژاغا ہوت جم اُنتی جو فصلی ژاغا دور دی دیرو برائے۔ کشمیری اُستاز و لوٹھور و ژاؤ غلام نبی مہک برار ۱۹۲۷ء دُنیا غنچ ہو ریرو بیرائے۔ مہو کیاری تن تان تان ختار زیات و اغشی بیکلین، چھو یہ پت سبق رے اسکو لو مہکیر و بیرائے۔ تر و یو جتار و وختہ جم استور حالینے جُنا لیا جم غاژندہ دی بھی اُسور۔ سیف الرحمن جتار و سُم شدار دی کار دو بیرائے جتاری ختم بیکار اچی ریاستو تعمیر اتو محکما ورک فکر بھرتی بی تی ای کمہ سال پر وشی پنشن بتی اُسور، مخر کھونو چار و لوٹور و والتی جے ارغالو سار، چھور ژور گینی وای پھولوک آپکسٹو شیو ژاؤ اُسور۔ مہوک برار تان وختو ای نامور اُستاز شاعر، تان کڑ ومانتے تن ها نگ دیاک، دانہو و ساوز و نو یو کو و پوند یو کو سیٹھاری، و مشھور بزمی و میٹلسی بھی اُسور۔ کھو و ار موسیقو خوشدورک ہنسے دی ہونا مو گیدیان، و بوٹیلی الفاظا ہو یاد کونیاں۔ سیٹھار و پردان تھو پا و انہسے دی ہتو مٹھو تیزی ہتے قسمہ تن۔ مہوک رودی فارق یا سستی یا پھونگی گیتی شیر رے نو سار نیران۔ مہک برار و ت ساؤ زو بزمان و میلسان اُستاز کی رین ہو کیہ ملاغہ لو بوئے۔ مہک برار بو پھو کیہ دُنیو جو و لوٹ ژانگو وری ۱۹۴۵-۱۹۴۴ء عیسوی سیٹھار بجیک

شروع کر دو بیرائے۔ ہسے سلسلا کو سُم شگہتی نو کوری اُسک پرائے۔ ہتے زمانا ہتو تھو ای تعلق دار
 صوفی یورمس خان موڑ دیہہ حال باؤ بیرائے۔ ہتو غوسم شیر و ستھار و بیشیے پھک برار سیٹھار بٹھیک
 چھیر و بیرائے۔ و ہتے وختو مشہور بزمی مکیلیان سم بیتی مکیلسین ہو رو دی شاعر یوشوق پیدا بیر و،
 ہتے زمانا صر فی بٹاؤ نو مکیو رواج او شوئے۔ و ہو رو بٹاؤ نو دی رویان کارہ توری مشہور باؤ گیر و۔
 قدیمو شاعران موڑ ار گل اعظم خان گل اوچے خدا رحمت مرحوم ہو رو خوش شاعران
 بیرانی۔ زندگنیو ۶۸ سلان کھو وار موسیقیو بچین وقف کوری اسور، کھو وار ثقافتو دُنیو ہے محسن ہو
 رو میلسو یاران اگان بیتی ہو رو بیتی بیکو غیوی بچی شاعر یوچے میلسان بیتی اسور۔ پھک برار
 صاحب سیٹھاری دو سیکو و سیٹھاری بیکو مہ اُستاز، تان اُستاز وای کمہ بٹاؤ تان ”سور نکو“ قارئینان
 خدمتہ پیش کور بیکو کھوشش کومان۔

رویان دلیلو چے خیال عبث تان بیرائے
 مہ ژان پوستیا بو منشور رویان یہ مس تان بیرائے
 حیمہ قشقار اتہ پوستی ژانے بے نس تان بیرائے
 لوژور مہ خوشرویو پرچمان بو بوچی بیکو
 کھیو حال بوم شوم بیتی وطنہ دُست خروچی بیکو
 سرائے مہ حقہ جہنم دور ژخو غونہ
 اوہ خدمت کوروم دُستوتے اخلاصو سورا
 مہ نہ نشی متے چوڑے مہ دینار و غونہ
 اوہ صفت کوری پرچمان گدیری ہوتا م
 لوژور مہ کھارو گلسمران گور غیشی رینیان

خفا نو بتی ڈق کیانی بوم اچی غیستی رینیان

☆☆

اوہ صفت کھیو کوروم تہ غیج بروان، مہ ژانو تھان لغلین کھاؤ شیر کوری شیر
 تہ عشق ڈقو عمرا مہ مری شیر، ہر دیو آہ جگران کروچ کوری شیر
 بوسونی ہر باغین بہار بتی شیر مہ حقارارے مہ ژان ہیہ بہار
 تہ عشق اندرینی گیتی ژان پچوران، قالب انکار
 کیانی بوم کیانی نو بوم اے ژانو یار
 تو پروانانے روشتی کورے کہ، اللہ تہ جام کوریکو موبوس مغرور
 نوپراؤ تان ژانی لوؤ فروسک تو مہ سم، مہ کیہ عیب اوچے مہ کہ کیہ قصور
 بوسو نو وختہ تو گمبوریان شوٹکھے، شور و وختہ کیہ حسن پچوران ژان گمبوریو
 ژانے غموونی کوری مہ مریسان، خبارانو ہاؤ تان عشقو گدیریو
 دستو چوستیار روئے عبرت گنینان، ژانو دوری وطنہ ٹپ بتی شیر
 اوہ خقیاریری تہ گدیری غموچ کڑک دی مہ عادت بتی شیر
 اوہ سہیلوتے بہان جونالیہ، دستو ہواز متے ہائے دودیریا
 تہ ہے دستیار متے کیہ فائدہ ہوئے خبارانو ہائے گدیریا
 اژی تہ گدیری تو ہوش نو کوروسان مہ شیرین ژانو یار دنیہ جو بوسو
 انکارو غیروم اوہ کہ جام روئے ریران خفا مو کورومہ ژانو نسو
 عیس چھاریم تان ڈقو عمرو ہوش نواریتام دنیو خالو

سر بڑھن تے خدایار لہ ژیندہ تیار ہوئے اوہ دی بیم
 لا علاج ہوتا مہیہ مراضا لہ مہ غور انوہائے ملکو حاکیم
 جھنورویان بیری نسور کہ لہ آسمان پر یوژور خومی اسور
 انصافو پچھین ہمولوژور کہ لہ لوژیکار اچی تھے گلہ کورور
 کیہ عیب کہ بیرائے ہیس مہ قصور، ژانوشرانہ مہ التی مرور
 روح بوخوشان پسہ سار ہیتی دستوگرزینی ہمیشہ غیر دور
 اسروئی اسوم مہ یار دستانن لہ آخری سزادی متے دیور
 سلامو کورور مہ گمبوریوتے، مہ تنکیو لو ان تو غوتے دیور
 تو سم گیور مہ یار دستانن لہ خدایار کوری تھے اچی گیور
 جھنورویان بیری نسور کہ لہ آسمان پر یوژور خومی اسور

ٹیلی ہیتی بطنی کوسے مہ ژانے ڈقو دینارے مہ ژان
 لغل چھرونیان چھوم کوری ہو سے مہ ژانے ڈقو دینارے مہ ژان
 کیہ حال ٹھوژان اہیہ روپھی لوڑے مہ ژانے ڈقو دینارے مہ ژان
 پتان لوواہیتی مہ عمر وایوڈ مہ ژانے ڈقو دینارے مہ ژان
 تھے تو تان مہ پوشے و نوگوم تہ دوری ژانے ڈقو دینارے مہ ژان
 تہ کیہ زیان بوئے کیتی مہ پوشیکو ژانے ڈقو دینارے مہ ژان
 ٹیلی ہیتی مہ نہ نشیکو ژانے ڈقو دینارے مہ ژان

آرمان جھیسیر تہ موختو لوڑیکو ڈانے ڈقودینارے مہ ڈان
 حوران مٹلس مہ ڈان مہ گزینی ڈانے ڈقودینارے مہ ڈان
 ہردی پچوران تہ لوگیاؤ اندرینی ڈانے ڈقودینارے مہ ڈان
 یہ تہ کیہ بابت مونام کھوستان مہ ڈانے ڈقودینارے مہ ڈان
 تہ حسو لائق کہ بوئے شہر شام مہ ڈانے ڈقودینارے مہ ڈان
 اللہوتے ژو مہ کو مریبان مہ ڈانے ڈقودینارے مہ ڈان

ہائے مہ گل گمبوری بسار بس بے وفا بوسان
 اوہ دستونو چاکیم مہ ڈان کھارو گلسمبار فروسک لوڈیکو خفا بوسان
 ہائے بوختک زمانہ دستان غم مہ اوپوئے
 دست مہ اندرینی کیتی مہ ڈان ہردی پورولین بیتی شیر دستوتے رور
 اوہ بی پھار نسیم یوروچے مس می نسانی
 بختوار ہتے ای مہمت تان خوشان آلاؤ نشانی
 اللہے تہ قدرت شیرین سریر دستو الفاظ
 مایون انکار چوڑینیان توتی انکار چوڑینیان مہ بلبلو شیرین ہواز
 مہ دینار تیغونو زاد ہوش نوکومان موہیریو
 تہ ہردی بوختو سار ڈانگ مہ یہ کیڑک گدیریو
 اللہے تہ قدرت قدرتی ہواز کہ گیسیر
 مہ ڈان اسقان نیسے سیر مہ روح عرشوکانہ بی تانتے تماشا لوڑے سیر

رحمت الہی خان

اصل نام رحمت الہی خان قدیمو شاعر نعمت خانو لوٹھورو ژاؤ، عرف قازی، میلسویاران
 هوت قازی رینی ہو پیدائش ۱۹۳۰ء پانہ دُور بروز دوما شیر شلی طبیعتو سم ۸۲ سالو عمر اہنسی دی ڈق
 فہل، ہنسی دی ہرا یوالو ہوسم نیشک ٹسکھینی، ہوش تان ژاغہ برابر پرانو بشاونن چے ہنگان زیات
 ہوشکویان، کم روسبق راردو، دینی بنیادی لازمی علما علاوہ ای کی ضروری کیتبان موختو دی لوڑی
 اسور، ہمس ۱۵ سالہ آسیکا ۱۹۴۵ء شیرین تت حقوت توریتائے اونوئی درواژیکار پروشی تھو و و
 ہوئے۔ ہے عمر اتن تھو ژاغانو کر یو هوت پرانی زیات عمر گہریہ شوختیتائے۔ قدیمو لو ان بوزوالو
 کوری دوئے۔ ہوروت کار کوراروتن گوئے۔ ہو چھور ژیراؤ، جونو یسکینی اوچے جمار گینی سف
 روزگار دار، دمو چے دومونا و شیدیا جو فصلی کافی گاڑان مالک، ہوتین ارباب و خوجہ یمن دی ریکو
 بوسی، عمر و ۶۰ سالار زیات حصو کھوار ثقافتو، بزمومئیلسان جاری ہچی انگیتی آسور، کھوار و بزمی استاز
 شاعران موژہ رحمت الہی خانو نام نو یوکو۔ ای کمہ کڑوم ہودی یادگار شینی۔

ڈق تان ہتھنی کسیم قلمدار کومان تان بلبلو انتظار
 مہ ہدی تسم حوکی زور ہتی شیر ژانوت دُست و کیہ خبار
 آخر گدیری آرو مہ دینار اوہ تہ ای لوؤ قلمدار
 غنچ برواشٹوک کورونیان مہ دینار وشن دردانہ کیہ مہ دینار
 تہ ہے حسو پوشی مہ گدیری یو کیہ آسیک دار بوہت دیوانہ کیہ مہ دینار
 مہ ژان ایران سردار بریر و لائق نو اسور ایران تہ ژاغہ کیہ مہ دینار
 ہیہ بوئیکر و دستور ہر چھو جینین دُور دیا ڈرا نگ چنارہ بس کیہ مہ دینار

اوہ آپسوز کرومان تحسینو شیلی سورت خوران سم اُلس کیہ مہ دینار
 تہ ہے تنگلو پوشی ہمیش مہ جگار پچو نیان ہردی ہزار نس کیہ مہ دینار
 عشقو تحسینو صفت عاشق بیتان کار کوراؤ بونیان دلا سہ کیہ مہ دینار
 تہ برابران موژی نہ دی سچین گل تہ غون نہ بی بی نہ کیہ مہ دینار

ہائے مہ گل گمبوری اوہ تہ قلمدار اسم
 مہ خیال تہ سوری تہ جوابو انتظار اسم
 چھوئے آنوس تہ غمہ تہ عشقہ گلشنار اسم
 تو آسمان پری ہوران تہ سم سلیو بچے
 آدمی آپسوز کویان شو حسیر وتان وختو بچے
 دو پری انتظار کور و نیان تہ تختو بچے
 ژان تہ بچین قربان اگر کی مہ مراک بیرائے
 غمہ وتی بچیتم اشرو ڈقو خوراک بیرائے
 اوہ پولوئی پھیرود دست مہ ژان ہوس نو کوراک بیرائے
 مہ ژان سمنداریے اوہ ای قاق محشی نووا
 انگبور مہ کھشتیو دستواچہ راہی نووا
 ژان ژاغاہائے مہ ژاٹھے تہ پوشی نووا

نو نشیم بھنا ، بھنا رہیم درویش بیتی عزیز عمر پھیر دھوئے تہ عشق گردیش پیش بیتی
 نو کیراؤ کیانی بوم مہ دست خفا مگم ہریش کچہ رین بوئے دست بے وفا
 تان خدا یو پروہیہ ہمیش سوا لگا راسم تان خوشو عوازہ کل عالمو بیکار جسم
 بیش وخت ڈو کو نو دوئے مس مہ سورا کی لاڑ لیس مہ ووٹسکی رخو سورا
 تہ حسن مہ مراض تہ ہوسیک مہ اجل نووا تہ غیج برو بے مسال تہ کوسیک نمکین نووا
 تہ پوشیک باچھائی پوشی اُسَم تہ عشقو میدانہ ویسی اُسَم
 روشتی نو کورویان مہ دردانہ زیریلی وھلی دستو تھانہ!!
 مایون چوڑیران کو کھی کانہ ہواز مٹے گویان تہ گرزینہ!!
 دست مہ نستو عیسی ہوسی بغائے گدیریو ہردیو دوسی بغائے
 چوڑینوتے زور ہوئے جگار ان سم غررو لوان کادوئے مہ دینارو سم

سوکھا ماسٹر و بشاؤ نو

اصل نام غلام حسین عرف سوکھا ماسٹر برہنہ زوندرے قماراوشوئے، چھترارا اسکوٹو ایم
 ٹی پلاٹونہ آپسراٹن موٹوران کسٹیاک، کاررگینو عبد استھار خان عرف جتارو، مور یو قاضیو، کشمو
 چارلیو، اویونو جو کیرو چے ژا سپرو صوبیدار کمشیو چا مستقرہ بازو ٹوقی کورکان جیرانو یوکو، کھوڈار شافو
 مکیسن دی شامل، تان مخصوص اندازو شیلی کڑوم رک، عشقیان موڈا عشقی و بز میان موڈہ بز می،
 ہونگرانیہ تربیت حاصل کورک سف پاس، مکم ہسے تن فیل بیکو، اسکوٹو میجر ہوت تو صرفی سوکھا
 ماسٹر براؤریکو، ہیغاراچی غلام حسین کانورے چھیک سوکھا ماسٹر ریکا پرانی۔ ۱۹۶۴ء پنشن ہتی دیہا
 کیتی دور تیک ہتی کھار کورک ہوئے کیہ وت کیہ وت تان دُست چپاڑو جتارو سلاموت دی بوغاؤ
 تائے، دنیا رسفارا پت یار دُست خوشدورک اوشوئے، ہوچے عبد الستار مرحومو پوشی کیڑاوا خیق
 ہوساؤ تانی، سال ۲۰۰۲ء آخر سوکھا ماسٹر دی پیر و اویڑہ چے دُستانن چھٹھی خدایا کوری بغائے،
 وچھیکو ہر دیوٹیکا داغ کوری بغائے۔ تو عشقو وزن دیکھو یادگار بشاؤ نو، ہیت:-

موکورے مغرور یان دیوٹ دُنیا آخیران بیر
 ای دی مہوؤسکی لوڑے تہ تحقیق و چستی دی بیر
 یہ دُنیا رہینجو ورغان ہیہ پٹو رگلائی ہیر
 پرندہ عرشو بونیک سرفو کنارہ اولئی ہیر
 پرواز کوری کھڑاوتی چوکتو اولیر
 مہر فتن سرفو کان اوسیکو نو بوم شاخ برکی

اوہ مصر و قلمدار تہ کریک و پیش کیا غ نیکی

.....موکورے مغروریاں

اوہ و شلی کورک ہائے برار گیدیاں دُستو تھانہ

سوکھ پرندہ اُسور بسوتے گوئے سرفوکانہ

.....موکورے مغروریاں

مہ سار خبار موگنور حائے برار گیدیاں سستہ لہاز

کوئے میاں سر موہائے برار گیدیاں یہ شُم مراز

.....موکورے مغروریاں

مہ حقہ راز بیتی شیراے برار گیدیاں اکتوبر مَس

کھیو کوروم تہ صفتان بار یک تھنی مہ ژانوس

.....موکورے مغروریاں

رفیق دودیری بوئے رے اے برار گیدیاں کوس کیہ غراض

سوکھ شو پھک نو اُسور خبار گنور روئے بے غراض

.....موکورے مغروریاں

رفیق دودیری بیتی نواں خیناؤ ہوسین یاد گار

ریکس ڈیڈ و نو کہ ہوئے سوکھوتے وخت کیہ دہکار

.....موکورے مغروریاں

بوڈی

بوڈی دیک تور کھوڑو روپان ژان و بوقدیمو اشلوک۔ شور سال پیر و اکھا پیر و ساردی کی
 خبر گنسان، ہسے تان تو بوڈی دیکو لو ان دیک شروع کوپان۔ بیتار ان دورا شاگرامو نو غورا ای
 انگریز مینو گیکو بیتاری چھتر ابوڈی دی یرو پیرائے۔ انگریز ہو پوٹی بو خوشان بتی ہے اشلوکا کورمہ
 گیاک اشناریان نامان تسوم نیویشیر و پیرائے۔ ڈزیا ڈزبان، پیر موغ چھانی نیان چھینی ڈزبان
 ساؤ زینی چیر چیلک، بوڈی، گوغینی، گوغ وال، گوغ بوھتو، پالیک کہ، جو ست کوری داریک،
 پارے چھی دیک، رت بیک، بنا غیر نیک، ڈیکا نیزیک، بوڈی پے تھیک، بوڈی دیاک یار بوڑ
 یک، جو انا ن ای بتی رو مھیک، جو موثران ای بتی تان موڑی یار کنیک، ای دفعہ ہونا
 رو مھیک ای موٹو لوڑی جو الان موڑی ایو گانیر، وای والی ای مکالا لوڑی تان تین یار کنیر،
 یار بوڑی ناسی کی نساے، و جو الان موڑا کیتی بھور تو زہ کوری آہہ پھور۔ تولی پھور اھٹکیو چھینی
 میسی کیو پھین فیصلہ کی ہوئے۔ جو الو گوغ وال بونی، و جم ہوتی رو یو جا کیئے بوڈی دیاک ہو ست
 کوئی و وال باک جم رو یو جا کئے بوڈی پے چھینی۔ بوڈی جو انا ن اشلوک و اکھا پیران دی ہے را
 حصہ گننی تورے لہسی پاس اشلوک کی ہوئے شہتی پاچیک بوئے، کوس سورو کی بوڈی غیر تائے،
 ہار کی ہوئے ہسے جیت بیر و ٹیوت مھو یو چٹ دوئے۔ ورکھا لو کو شینی، یا ٹر بٹ شوٹ کونی،
 جیت بیر و ٹیم آنکار و بند و بست کوئے دارانگوئے، بیلیر و پسر و انگوئے میلس میمار غیر روئے دی
 خیق سولوٹو ای بتی شرکت کونی۔ روشی باڈنگ پستہ دیکا پت ہے میلس جاری پھور۔ شوٹ کچھ
 کی لاچھوران، ہے قسمہ تن اشلوک دی لاچھور۔ ہیہ اشلوک چھترار و خور ژا غین مختلف قسمہ شیر۔
 چھترار خاصہ پے نسین شیر و دہین و علاقہ علاقین مھک خور بتی کھسکور دیکو پے روڈا شیر ہی

پر گوسپود دولت خانو بشا و نو

زیر بلیو و شیلے گمبوخ برو نو مہ سار نست ہیتی چھو موڑ و برو نو
تہ گدیرو ڈانہ بنجو قونو یورتہ صفت اے ڈان مس تہ غونو
مایون کی بیسام طوطی کی بیسامے نیشی پوڑے سامے دستو گونو
ہے بیاروتہ دور شہر شامیے تہ سار جڈا کٹیو مو پو شامیے
زیر بلیو و شیلے -----

سہ پر چمان سورومت اخلینی اخلے شہ پھور اے روئے لوی بی
زیر بلیو و شیلے -----

تھنویار دستان کھل نوغ بوکی اوہ خوشو موختو پھو کنا پھو کی
زیر بلیو و شیلے -----

ہے بیاروتہ دور سہ شواہتہ لہ کے مہ مرانی تہ دولہتہ
زیر بلیو و شیلے -----

مہ دست مہ ڈانوسم برابرے
زیر بلیو و شیلے -----

کھلان دست اسونی مہ دست کی ریم خھفسی بندی لگا رشر کی ریم
زیر بلیو و شیلے -----

دستولوان مودو یور دست ناظم اواتان دستولوان چشم زخم
زیر بلیو و شیلے -----

بونیر حمت تکبیر و بشاؤ نو

ہی کڑو مان نیزی هاگک دیتی جاری کورک بونیر چوٹوک دُور یا ر حمت تکبیر، کہ پس

ڑو قے قماراوشوئے

ہو بشاؤ نو ہیت :-

دُور دانوکان بیری نو نیسائے مہ ژان اسپہ گدیری کوری تن اُرکا نشائے تو تعلیت کوراؤ موگئے ونگہ روئے مارے اے مہ ہر دیو ہتین تو لعل ہورے مہ ژان مہ دُور دانوکان تو مہ سودور و کرینے ادہ تہ روئے سُر کو گولو کورور مہ ژان تو وگوئے مہ ژان مہ دُور دانوکان گدیریو کو ماریسان کافر و ژورے ادہ تہ برار و بھکی تہ لپائے والیئے مہ ژان مہ دُور دانوکان مہ جگار باندہ پچو نیان ہر دیو سُمے مہ ژان	دُور دانوکان بیری نو نیسائے مہ ژان اسپہ گدیری کوری تن اُرکا نشائے تو تعلیت کوراؤ موگئے ونگہ روئے مارے اے مہ ہر دیو ہتین تو لعل ہورے مہ ژان مہ دُور دانوکان تو مہ سودور و کرینے ادہ تہ روئے سُر کو گولو کورور مہ ژان تو وگوئے مہ ژان مہ دُور دانوکان گدیریو کو ماریسان کافر و ژورے ادہ تہ برار و بھکی تہ لپائے والیئے مہ ژان مہ دُور دانوکان مہ جگار باندہ پچو نیان ہر دیو سُمے مہ ژان
---	---

گرام لشنو بالی حاکم و بشاو نو

هتو اصل نام فدا علی خان، ریشہ تن عاشق۔ علاقہ روئے ہتوت نامراد عاشق
رینیان۔ جم کی لوڑین ہوئے کوس مراد توت بیتی شیر۔ و بوم کا تان مقصدی تو راؤ اسونی۔

مہ دردانہ تہ کیہ زیانے

خوئے تان شرانہ مہ ہالاوے

خوئے چھیر ہوسٹین راہداری متے دیت

مہ کیہ حاجت یہ بیابانے

ریشن کو موران ولایت

آوہ کڑوم نیز او بھنی کسیم

ہیہ ملنگ ڈقو عادت

ریشن کو موران ولایتے کرزوم کو شہر

کڑومان بخت کوری نیز یسیان دگیا رتہ قہر

ہائے ژان دگیا رتہ قہر

ریشن بیر و عشقو بازارے

آوہ بازارہ سودا گار کیہ مژان

موکورے اسپہ قلمدار

خدا یو گوڑ تو مہ پرئے

شور و وختہ تو تان دورا اسوس

بوسونو وختہ بیس غاریے

خدا یو گوڑ تو مہ بلبلے

اوہ شوتا روقق محشی کیہ مژان

خوران پیارم ریشن گول

شیلی خان استاز و نامہ جاری کار دو

دوا شیش ٹو غور و عبدالصاحب خان عرف دشمنڈق ہی بٹا و نان نیزی شیلی خان استاز و
نامہ جاری کار دو بیرائے:-

مہ قالب پروانہ باؤ تہ شرانہ کو چھارور
تہ تھن رجو لیو کبوح تہ دوری رنجو را سپروؤ موخوڈ و کین کروئے کھورور
نار اثری گدیری نمکین خاندان دینارویار و ستان شہسکورور
وطنو نام جوانو کھوئے چوٹکی شیرے
تن بریکو بریک نو جٹوم لگے تہ سور خام
مہ مرار سور تہ شیکسی شیرے
بتھن شیلی بیکو دست نیخی ہوئے کیہ دوا
چھوتی قالبو سورہ حال گیتی شیرمہ ہردی شیر بیداوا
وطن شیلی بیکو دست نسائے بتھنی سیل
در بت مہ نہ نشی شو کھور شونین لو مہ سم دیت دنیہ جو بسوبے خیر

عزت ولی خانویادا "بروز و گولد یہو یورمس خانو کڑوم"

یورمس خانو تو نام شیر دل بروز و گولد یہار۔ ہے دیہوتن مرزا یوسف نامین جو انو مخر
کھوناری نہ نامین کو مور و ہو بوک او شوئے۔ وہے گراموتن عجب خانو ژاو عزت ولی خان تان
وختو غمچی گیونو بوشلی صورتی جو ان او شوئے۔ ہیجان تان موژی سورانو نیزی ژانہ محبت او شوئے۔
میرزا یوسفو چے تو برابر سلطان یوسف پریشانیو پوشی شکو بنیادا، شک مان بیتی عزت خانو مریتانی،
دورابی کیمریو مریتانی۔ یہ وڈسکی عزت ولی خانو چے یورمس خان ڈانگ دستان، گرامبشو و شوپو
رشتہ داری۔ ہی کڑوم یورمس خانو وڈسکیار عزت ولی خان مارینو بکاراچی جدائیو یادانیز یروا سپہ
فہمہ ہی کڑوم جاری ہونی۔ ژان پلاک روئے ہی بشون میلسمین کارکوری بوکیژاو تانی۔

برارے کیئے ژنگ دیہوتے بیسی ژنگ دیہو بوسون بیتی شیرتہ تھان سرفو کان
نہ کایئے بیرے عیسے لہ تہ سورلہ یونو بویان عزت ولی خان
کیئے کہ برارے دیہو بیسی تہ دست تان استانو ٹیکہ بلا و رہارین
ملکو جگنان لوا دیہو کافران لوا دست متے قہرین
چھوچو ولاغیلو وختہ اوتیتام موختو موژی نواری منظور
سورخام تہ مرکیو خیال بتارموتے ہوکم اریر تہ برار ہوئے مجبور
بتار تہ خونو گنارکی دایوس تہ مارکیو خیال نواری منظور
دنیو شرین موجو شور ہیہ جو بسو پلکی کوٹم نوہچور
آخر ہتھنار بے ہتھان اروغزور معانی مسکھیمان دنیو دستور
مہ ژان دوچہارہ گیتی ہائے ہئی مہ ہتھنورویان غمچھان اریرخور
تان بوکو ملکو تہ پٹھئی مہ برارو منہ ماریتا و تہ کیہ جم موشی
مہ ژان تان استانو نسی پٹیک نیئے ہوتی کورویان مہ برارو پوشی

مسلم بی بی

مسلم بی بی در سوڈانگاری اوٹوئے بس تان حقیقو یار و نازک بدنو بچین مرثیو ہی
کڑمان نئے جاری کوری اسور ہی مرثیان جاری بیکو دور ۱۹۳۵ء دروسار چھیترا تو نسانی۔

نامو قولہ نام لکھومن یار نازک بدن	قبروتے اصر ف جسومن تہ اسکیم پھوران
ہائے مہم نصیبے مہ ژان یار و کم دستی	نو غور و پروہٹہ ساؤز ہوئی روغانی کھشتی
تہ سور تو کفنہ دونیان موڑ تو ذرائی	یران خدا یار کور و روست بو یان راہی
تہ خیر و برائی کیڑ یران لوٹھور و حیران	تہ دروازہ نیشی لاڑ یران تہ نن تہ پھوران
اوہ و ژانگائی نو نیم ژانگہ مہ غاری	ژانگاری سفار اریر جنتو پری !!!!

رحمت شیر جہان و بشاؤنو

ہو روتھو نام پشتو لی بن محمد شیر بن ذوالفقار شیر، دُور بروز و دوما شیر، رحمت شیر و ژاؤ نام
بزرگ، رحمت شیر جہان و عرف کمانڈر جو تر وئے سال پر و شئی دوما تن حقوتے توریتائے،
بونازک طیتو او شوئے، ہو روز ند کیو ای کمہ یادگار کژوم پیش کرو نو بونیاں، ہمت عشقیہ دی وقافیہ
امشتی دی۔

غنجی بلا و ورنازک کو مور و شون دون دُردانہ
مہ نان تت ژانرویو پرو شہ متے بیگانہ
عشتو کورمان جم لدویان سکندر نامہ
چستی بخشنده بیتی مہ دُستو خانہ
مہ مُستافریو سامون کھل ہونی پورہ
لفل دردانہ نمیدیان پریو پھوران
غنجی بلا و ورنازک کو مور و شون دون دُردانہ

نہ دی پریان تہ غو نہ جنتو ہو ر موان
لاژیم گل گمبوریو پھانہ مہ صورت نایور
غنجی بلا و ورنازک کو مور و شون دون دُردانہ

کانا شیلو انگوئے بوسونوگان موان
عشتو غمار خالی نو ہوئے رحمت شیر جہان

ژینان سف خولیو پرانی جیلہ ہوئے دستوستان
ہائے برار کیدیاں مہسم کی پیسیر بوستان
گلپ جنگلی تھور نیا و شلی نو بوئے راو شتام
دو دیر یو خبار چٹک رے آوہ نو پیتا و شتام

☆☆

ژوڑیاں سور کوریتائے تا ژیا نو دو یان موتے کیہ دوا
ٹھونکسیان پو غیکو سُم تن ہو تم بے دوا
ٹھونگیان پو غیکو سُم تو یا نو دو یان مہ دادہ فانی
سف ڈاقو ڈالہ کیو رمونسہ بیسی قرآنو گانی
گنولہ مَرچھو تھیدی بس غیرئی تموژی بوژاؤ
یہ زار بیوڈور وُش کوئڈوک غیریتائے مہ تت متار ژاؤ
تانے لشت کومان کومان آے کھمانڈیر نیکی مہ ژیراؤ۔

☆☆

کوٹوچہ پیران کھل مہ پلم پھر وال شوالک
کوری نو تارے ماریران بچیر و فلک
دیتی نیٹے سام شوالکو مہ دوران کی بوئے
ہمٹش کوری مہ نو کسیسیر شیرین نان کی بوئے
گتچپ پیران متے کوروئے مہ دادہ ہر دوم
مہر وال کی مت کوروس دادائے جو بسہ بد دوم
پوروڈکانداری نیتائے یہ سال مہ بڑیکار
مہ چلایان دیوراو غین کورکوت اچی مہ بدیکار
مہ سورسیر ی پونگ نموتی قلمدار اسم
رویانتے بوسون ڈق چلا ہونو غ گنی اسم

خیر آباد و سکندر شوہے خانو موژہ بشاؤنو

تان دُستو ملاقاتو بیہان بوسونو چلم بھسہ گانی سینجور اسپرو
 کچہ رخو شے تہ غنچ بروان شیرین ژانو پالیدیان موانے تہ ہے لو
 ای بھست گمبوریان تمہ گارای بھستی تہ تھانو مژان تہ بلاؤر غنچخان
 کراکی تہ سلا موہانی کوراؤ کو پیسیو کولی پھیر گوڑوتے پچچان
 تان دُستو ملاقاتو-----

خوش تان دواہتہ یو نیسکوروئے بونی پوچونگیری اوہ ژینگاؤ کسیم
 دُستو بیری عیسے کی فقیر راہی اریتم پھوکیاؤ تہ لاڑیم
 تان دُستو ملاقاتو-----

تان دُستو ملاقاتو بیہان مہ موخانیزی سرک اسپہ سُم یار
 دُستو تو بیری عیسے کیئے آخیر راہی اریتم کوروسی خدایار
 تان دُستو ملاقاتو-----

اشور جان

رحمت اکبر خان رحمت مرحومو تحقیقو مطابقہ ہیمہ اشور جان ہتو غولوت ہی محمد صفا بن قزل بیگوسم
منسوب شیر۔

عاشق:

مہ قالیپ سماوار، بنجوقون ای انگار، ہیرا اوغ لچھوران
ہے اوغ جوش دیتی، لوچھی زور دیتی، لوچھی زور دیتی، ہیس اشروغیری، پنچھین یوچھیروران
ہیس اولی تہ پیرانہ، چوٹی چوٹی تہ اوانہ، واہے داغ نو عیسیر
عربی حرف غیری، ای داستانو ہیس تت بیان کویان
مہ پنہان ای دردو، مہ ہر دیورازو، بی نیزی تے ہیس عیان کویان۔
معشوق:

مہ قالیب دی تہ غون، ہے انگار ہیرا شیر
مہ پنچھین ای فقیر، نہ اوسنیکو بویان، نہ کھشتی میسر
تھے ہے نسو کوسا، خور چارہ نو توری، تان شنوسم دونی، قلمدار غیروران
عاشق:

وے یرا غومسکین، وے کھشتی فقیر، سے او ابیراتم
تو وے تختو خونزہ، تو حسو ملکہ، کوسار شنگ کوروسی
یہ قالیب دی انگار، مہ اشرو دی غوچھار
می یرا غان گنی، روبرو بیتی، اشرو جنگ کوروسی

یہ عشقو چمنو، یہ حسو چمنو، لئے اشرو وان سورا، کروئین رنگ کوروسی
 تو کہ مات مہ ارو، بوئیز ار کہ ہوتم، تھے یحییٰ یہ عشقو
 یہ ضدو ہے کھانجو، وادی ڈانگ کوروسی
 معشوق:

یہ عشقو تان اصول، عاشیقو دستور، لئے اشرو تان گوئی
 قالیب چھوچھو تہ بوئی، تے مجنوںو قصہ، تے فرہادو قصہ، تے یاد البت شیر
 لئے تجھے دی اریر، چھیر غوچھا ردی نیتائی، محبتو راہونو تو نجے الائی۔
 تان قالیپان پالے، لئے اشرو وان اولیے، روبرو بتی کھیوتے ڈانگ کوروسی
 تان نازک مزاجان، تان بے سار چوڑے نیان، کیہ رے تنگ کوروسی
 می اشرو وان کھوٹے، زیل ہوازان نیرزی، کیہ رے ہنگ کوروسی

غزل خانو آشور جان

ہائے دریغے دنیا پونا اوخ کی بیسام دُست راہین نمی نیسی
 اوخ آشاکا بیج رے تان چھا غور چامو تان ہاتے اوخ دیتی لوڑے سیر،
 اوخ آشاک ہر اے رے تان شوکور شومان ہاتے اوخ دیتی پیے سیر
 رے مہ ژان برار گیدیان مہ وطنور ویاں تھے گدیر یو ارمان جھپے سیر۔
 نہ یوسف صورتی تہ نور و غونہ، نہ فرہاد قتل مین تہ عقل و غونہ در بہہ تا سو بیران مہ عمر و غونہ
 بر یو مان تہ عشقہ بر یو مان تہ درد، ماتین دیت گنبد غیر تان دُور و گونا۔
 اے ژانوسار مہ خوش مہ ہر دیو باتین اے مہ سوم غمچا ٹیپ قست کی تان دُقیاتہ و کچھاؤ کیسام
 کی تہ مس موخوسم تہ شوکھور شومان سُم رو بر و بیسام،
 ہاتے وخت ملا گونہ ریکش مہ کیسیر نہ زار و بیسام
 اے یوسف صورت اے موسو و تھوک،
 سلیمانوز بہکیر خور بندہ تہ غونہ وہ کھو بوئے۔ ذوق اثر یتام کم بخت
 کھو گان مہ سوری کیہ و ت گوئے، غنچ کو مان تہ فتر
 مہ دُست گوئے، مہ دُست تان کی نو ہائے تہ و۔ سیر انواز مہ ہر دیو سوری شارو بوئے۔
 باریک تھنی جیتی قلم بروئی کی ہوئے بو قیمت جاشوم ژان
 کافی تان پریشوان ماڑی تہ شرانو غنیمت جاشوم اے
 تر کھرومہ ی شایوز و میر ژوری ای ژپ غنچی کی ہائے کرامت جاشوم۔
 مہ دُست ماتے ریران اے گدیری خیق ذاق نہ تہ ہوش تاریران نہ تہ قتل شیر ژان،

دش دنیہ جم بوئے دش روئے جم نو بوئے رے ناستو ناکل شیر۔
 آسمان کغا ز بتی، زمین دویت بتی سین سیاہی بتی کان گھل قلم بتی،
 تھے صفت کورونیاں تہ مہوران ڈانے

ڈان دیوہی تہ مہرم، میر ژوری تہ شادارتہ ہڈو شادارباک کھل حوران ڈانے ڈان۔
 اے دلبار دلارم اے مہ نور دیدہ تان رحمونظیرین ای لوڑے مہ ویشکی دل روشن کوری،
 آپک مہت کوریکی ای ٹو

زارچھار اوے مومارے گادیر یو پریشان کوری۔
 نوشیم ہیارا نو نشیم جازیرامہ اوج خوشو ڈاغا ای آسمان،
 آپک چھیر کوری شیر کوڑ بستان، ڈق اثریتام کم بخت،
 باختوار لونیاں تان دستان۔

نو پو شیر و کورمو، نو شیر و اشار یو کا اجراء کوریکو کوس طاقتہ شیر
 اللہ جام کوریکو حسو شیلی نامیک مہ فطرتہ شیر انگور د شمنان، انگور سور بیڑیران عاشقی
 ناروارے کوس کتابہ شیر۔

”سین“ صفت کورویان ”کاف“ بیان کورویان اے یقینورویان ہوش کورور، ہوشکوزور
 شون سرائے گل خوش آپک جنان چینی تھان کھوزور۔

اشور جانوہمی کڑومان جولائی ۱۹۶۸ء موٹو پر پٹہ بیر و جشن چھترار و موقتا
عبدالستار خان المعروف میتھار مرحوم رے اسیٹائے۔

آسمان کغاز بیتی، زمین دویت بیتی، سین سیاہی بیتی، کان درست قلم بیتی فرشتہ یو خومی، نیوشی
 لا کھیکو صفت راست نو پیر تہ مہوران۔

دو پری تہ سرکار، میر ژوری تہ گونجوال، تہ پروشو مہر مان صف ہوران، بخت پو لیر وادہ، بخت
 انگار چوکی شیر، بختوار آوانی

تان دستان، ژانے ہوش نو کوسان، غمی ہوش نو کوسان، آوہ تہ پیر وان مرستان۔

اے گدیری خیق ڈاق اے گدیری مہ ژان، اے گدیری نادان، نہ آسمان کغاز بوئے، نہ زمین
 دویت بوئے، نہ سین سیاہی بوئے، نہ کان درست قلم بوئی، فرشتہ یو خومی نیوشی کھیولا کھوئے مہ
 مہوران۔

تہ چنگی اشتیکھیک نہ چو چھو دلا سہ مہ کیہ دیش

ہیہ زیلہ کی ہو و شوت چھوئی کھلانہ نو کوروم تن تھا نو پرورش۔

تو عاشق کی بیر او تو ملنگ کہ بیر او عاشقنا ژانہ ملنگان ژانہ ہندوستانو پونگا بنارس۔

ای دنیو وقت ای رویان ملامت ای پوستان قہرنی، ای بوسونو ہوا ای گر شپو گرمی ای یومونو سردی
 اوتی مہ اجدامہ اییتی

ژانوا بختہ آریر، عشق خیالوناشی دانایانن چکیئے، عزیزانن چاکیئے ہتے جم جم رویان، ہتے مہ خوش
 رویان موش خطا آریر، عورتانن پوشاؤ متے دیش دیکا پرانے ڈولجی یوسفوای نہہ آریر۔

اسلام علیکم اے مہمان اسپسار و علیکم سلام اے مہمت برارے برار، اے مہنن اسپسار
مہ ای یار شرانہ مہ ای برار شرانہ

قلمدار شرانہ اودہ دُور تُو حاتم قلمدار و عذر مہ سُم شیر یے مہ کائے عذر و کوسا نو کوس ذوق رہی اَسْم،
اے مہمت برارے برار

عذر و کوم نو کوم سے تہ یار کہ بیرائے، سے تہ برار کی بیرائے، قلمدار کی بیرائے، قلمدار و سامون
پُر دُومیری پور دُوی چلتار

کاڑ تو بچی، ڈامبوز موٹو دیتی کھشتیو گوز و درے مہ شرانہ کیتی گل خن ساؤ ز کوری سے نشار، تہ متے
یوشٹ کوکیان درویشنیو راہامہ پوشار۔

موخ جنتو گلدار، غیج غیزیر و مسار، دون لو لوی شہبار، قرآن شونہ از بار، مٹت سو روم
قلم، ذوق تہ برار و غلام ای بچھوتی۔

اے گدیری رویان کیہ بشار مہ حالات عشق اندرینی اوتائے مہ کھولیکو آری مہ ژوتی۔

اودہ اودہ نو کوروم اودہ بُدہ نو کوروم ملنگ اودہ کی اریت، اودہ بُدہ کی اریت، مہ اودہ آسمانہ بی
مہ بُدہ آسمانہ بی، آسمانو بھت

کور وے دانستہ، مہ بشار و بچین مہ بیان گانی مہ شو تو دیکو اکیہا رسو خامدیان فرشتہ، متے ہیش کیہ موکو
ہیشے قنودورامہ رشتہ،

دردانہ کو مور وے کیہ وت بچھوریر مہ اوچے تہ موژی نیوشتہ۔

ہمی اشور جانن کور اغو می شیر جم راؤ اسور

سوم غنچمان پھار گنی مہ غنچمان پھار گنی مہ غونو لوڑے کی
 سی اُنکے تان ہوستان سی اُنکیے چھیر ہوستان مہ ہر دیو تو نو لوڑے کی
 اسمان سور تو خدا نگ زمین موڑ تو دیروم

تہ گدیر یو چارہ تہ فقیر و چارہ کورہ شیر دُستے دُست
 مہ بہرتی ہزار سال مہ گمبد و ٹیکہ کہ ہونی درون جنگل
 دُست مہ کھوڑان خاؤن امید شیر کیہ مہ ژان

مہ رفیق چھیا ک رے پھٹی پھٹی کوسی تھ کیریزی کیریزی چھونی
 دُست کیسیر ژانے ژان دُست کیسیرے مہ ژان، کیتی مہ ژینواغہ
 عیشے سرے مہ ژان عیشے سرے مہ چھیک مہ خنیو پوشی

گداز یو پوشی کیڑے سیر ژانے ژان، جفریت بازورین گنہگار
 قالیبو ماڑے سیرے مہ ژان، ہتے وت دُتو ژان عیسیرے

مہ ژان، مہ روح روان بیتی عشر و کانہ عیشی
 عشر و بونیک غیری پوڑے سیرے مہ ژان

پونین پھار عیستام یا گلاب گمبوری مہ دُستو شرانہ اسپر تخی شینی کیہ
 نہ چھیدیک موغار ہوت نہ شوکھیکو بیتام دُوند و نئے مہ چھیک دُوند و نہ
 مہ ژان، لہ اوہ بیوف نو شُم دُنیہ لامہ ژان

مہ تت متے ریران مہ نن متے ریران شیرین ژور بلبل ژور

تہ موش جم ژورے ژور تہ موش جم تہ موش جم
 شیرن نن بلبل نن مہ موش کچھ جم، آہ جم نانے نان
 آہ جم آہ جم، انوسوپا زوڈوم چھو یوژینوا غوڈوم مہ پر جم
 نانے نان مہ پر جم نانے نن آہ مہ ژان! کوڑ مہ موش بیکوسار مہ بریک جم
 تان وار کھیٹو ت دوئی، تان لیشپیان روچی گیتی شومہ پھریتام
 کوڑ نشی آسور یے کوڑ نشی آسور یے، شیرین نن بلبل نن یہ کوڑ بیرائے نن یہ
 کوڑ بس بویانے؟

شیرین ژور بلبل ژور کوڑ رے موراوے کی، یہ دودیر یو پونفوس یہ شکست
 بویانے یہ شکست بویانے۔

شیرن نن بلبل نن کوڑ رے کچہ نوریم ٹم رے کچہ نوریم
 آہ مہ ژان مہ چستی کوڑ وسم موش آلس لہ بویانے
 روئے مہ تھوتے رینیان روئے تھوتے رینیان تان ژاو وچھاوے
 تان گدیر یو چھاوے تے مال نوبوئے ژان تے مال نوبوئے
 اے گدیری رویان ٹم بتی بھانہ لوق بتی جازیرہ مہ ژاو
 حال نوبوئے، اے دیہو جلاتن کورور کی جلاتی
 آہ مہ ژان گدیر یو ماروور کی ہوال نوبوئے